Grigore Constantinescu

MUNICIPIUL

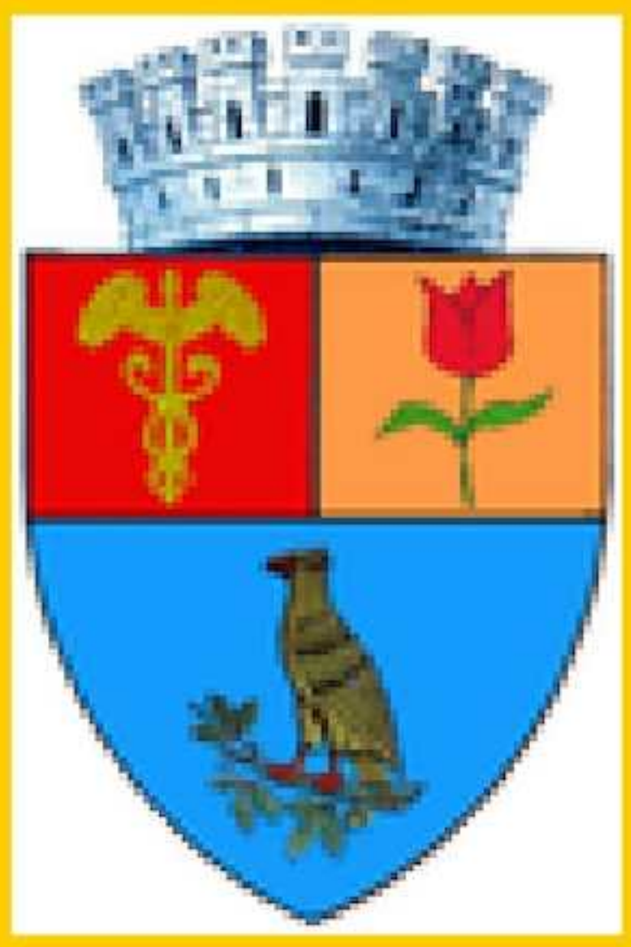

PITEŞTI

PITEŞTI MMXV

PITEŞTI

REŞEDINŢA JUDETULUI ARGEŞ.
SUPRAFAŢĂ: 40,7 km^2.
POPULAŢIE: 155.383 locuitori [73.727 M + 81.656 F] (2011).
Municipiu înfrăţit cu localităţile: Paralia [Grecia], Caserta [Italia], Palermo [Italia], Tynaarlo [Olanda], Kragujevac [Serbia], Borlange [Suedia], Springfield-Ohio [S.U.A.].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

• **Piteşti** – 1388 [6896] mai 20 (DRH, B, ŢR, vol. I, doc. 9).

Atestarea existenţei unei comunităţi umane, în acest spaţiu încărcat de istorie, este confirmată încă din paleolitic, prin mărturii arheologice sau documentare revelatorii. Evoluţia aşezării a continuat într-un ritm considerabil, Piteştiul fiind reşedinţă domnească temporară, datorită amplasării sale la întretăierea unor importante drumuri comerciale spre: Braşov, Bucureşti, Craiova şi Sibiu, a intensei dezvoltări economice, precum şi a unor condiţii climaterice favorabile.

Repere certe ale existenţei localităţii de pe râul Argeş, documente medievale atestă aşezarea, iniţial, în hrisovul emis, la 20 mai 1388, Mănăstirii Cozia, de către cancelaria domnească a lui Mircea cel Bătrân [1386-1418], specificându-se, printre daniile voievodului: „o moară în hotarul Piteştilor". Documente ulterioare confirmă evoluţia localităţii, în care domnitorii: Neagoe Basarab [1512-1521], Matei Basarab [1632-1654], Constantin Şerban [1654-1658] sau Constantin Brâncoveanu [1688-1714] au construit şi consolidat curţi domneşti, au înălţat ctitorii laice şi religioase.

Găureani – 1437 [6945] august 13 (DRH, B, ŢR, vol. I, doc. 86). **Stănceşti** – <1424 [6933] decembrie 12 (DRH, B, ŢR, vol. I, doc. 56).

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al municipiului este atestată prin **CASTRUL ROMAN DE PĂMÂNT** construit – potrivit prof. arhl. Paul Dicu – pe o platformă-promontoriu situată la circa 250 m nord de actualul pod rutier de pe râul Argeş. Castrul a avut o formă dreptunghiulară, cu orientare nord-vest spre sud-est, partea de nord şi nord-est fiind consolidată cu bolovani mari din piatră de râu şi cu bolovani aduşi din carierele situate în nordul judeţului – element relevat de existenţa unor orificii prin care se introduseseră drugi de fier pentru dislocare. Laturile de est şi de nord erau consolidate cu pari mari de lemn ascuţiţi la capete. În zona estică a castrului, s-au depistat urme ale şanţului de apărare (fossa), porţiuni din terasă şi din val (vallum-agger), construit cu pământul scos din şanţul de apărare. Drumul strategic de piatră (via militaris) trecea la 100-150 m spre est de castru. Castrul roman a fost distrus integral prin escavările impuse de efectuarea unor lucrări hidrotehnice de regularizare a cursului Argeşului în 1976-1984. [Paul Dicu – *Aşezarea geto-dacică fortificată şi vestigiile romane*, Argessis, IX].

TOPONIMIE:

Piteşti – Originea numelui topic este interpretată divers de către cercetători ai fenomenelor lingvistice de acest gen. Se argumentează, prin poziţia sa geografică, o derivare din apelativul *„pitit"*, cu sens de „loc ascuns", întrucât amplasamentul său pe terasele din versantul estic al Platformei Cotmeana, într-o perdea cvasicontinuă de păduri seculare constituia o veritabilă „mască de protecţie" pentru aşezare. Explicaţia aceasta asociată formei de relief reprezintă o falsă motivaţie, întrucât, aşa cum observa slavistul Ion Moise, „pseudoargumentul nu este valabil: Piteştiul nu este „mai pitit" decât Câmpulungul sau Curtea de Argeş".

O origine antroponimică a toponimului este susţinută, printre alţii, de istoricii Nicolae Iorga şi Constantin C. Giurescu, care, pornind de la un eponim (un strămoş care ar fi ctitorit

aşezarea) *Pitul* sau *Pitea*, explică numele topic *Piteşti* prin derivare, cu ajutorul sufixului –*eşti*, a cărui valoare semantică precizează existenţa unei comunităţi umane în aria de constituire a localităţii. Supoziţia istoricilor menţionaţi are un suport folcloric, întrucât o legendă locală evocă pe un strămoş – *Pitea* – drept întemeietorul satului Piteşti. Prin tradiţia orală, se fixează temporal constituirea aşezării în perioada „descălecatului" lui Negru Vodă, Pitea fiind unul dintre căpitanii legendarului voievod întemeietor al Ţării Româneşti. Consemnate în cronici, legendele care atribuie lui Negru Vodă formarea aşezării medievale Piteşti se circumscriu marii legende a întemeierii Ţării Româneşti.

În «Istoria Ţării Româneşti», cronicarul Mihail Cantacuzino, inspirându-se din tradiţia orală, consemnează: „Iar către începutul secolului al doisprezecelea, rădicându-se o puternică colonie de Vlachi, sub comanda lui Negru Vodă din Burcia, şi trecând munţii Transilvaniei despre miazăzi, s-a aşezat în Valachia de astăzi şi au fundat oraşele: Târgovişstea, Bucureştii, Câmpulung, PITEŞTII şi Sân Giorgiu şi şi-au ales domn, pre care l-au numit voievod.". Preluând „informaţia" din sursa citată, Mihail Kogălniceanu, în «Histoire de la Valachie, de la Moldavie…» [Berlin 1837], afirma că „Radu le Noir a batir les villes de PITESTI, d'Argeş, de Târgovişte", iar istoricul C. D. Aricescu specifica în «Istoria Câmpulungului» [1855] că „Negru Vodă puse parul Piteştilor.".

Acordând sau nu credit legendelor întemeierii Piteştiului, se constată că, în documentele medievale interne, numele localităţii apare în variantele: Piteşti, Pitişti, Piteşci – ultimele fiind considerate forme alterate sub raport fonetic şi grafic. Este semnificativă, în acest context, remarca reputatului istoric Aurelian Sacerdoţeanu cu privire la unicitatea numelui topic Piteşti în actuala nomenclatură a localităţilor din România – element ce constituie, după părerea sa, „o dovadă concludentă că localitatea Piteşti nu provine prin fenomenul de roire a satelor.".

Sub raport etimologic, numele personale **Pita**, **Pitea** sau **Pitu** provin, la origine, din substantivul comun *pită* = „pâine". În «Dicţionarul onomastic românesc», N. A. Constantinescu menţionează, că numele enunţate ar fi porecle care definesc comportamental un „om bun ca pâinea"; evident, o pâine caldă !… Întrucât substantivul comun *pită* este un regionalism atestat frecvent în graiul ardelenesc, etimologii convinşi de veridicitatea „descălecatului" lui Negru Vodă din Transilvania consideră că eponimul poate argumenta un asemenea proces istoric, incluzând şi Piteştiul în vasta arie a localităţilor ctitorite de cei din anturajul legendarului personaj, Pită fiind, aşa cum menţionam, un căpitan al acestuia.

În concluzie, se precizează că oiconimul **Piteşti** este format din eponimul **Pita** (Pitea, Pitu) cu ajutorul sufixului –*eşti*, care indică organizarea pe bază de obşte a aşezării de pe râul Argeş.

SPECIFIC ETNOCULTURAL

În domeniul artei tradiţionale, s-au remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, creatorii populari din localitate care au obţinut premii ori menţiuni pentru confecţionarea costumelor populare: Livia Berechet, Stela Bivol, Maria Brigărea, Petruţa Damian, Ana Neamţu, Ecaterina Nicolau, Victoria Surugiu; confecţionarea ţesăturilor de interior: Maria Alexandru, Gherghina Badea, Filofteia Boaţă, Maria Calotescu, Viorica Chioveanu, Rodica Covatin, Alexandrina Dăscălete, Victoria Filip, Eugenia Gheorghe, Georgeta Gherghina, Claudia Mihalcea, Ecaterina Nicolau, Elena Niţulescu, Elena Oncioiu, Virginia Sandu, Maria Savu, Sevastiţa Stancu, Ana Stoineanu, Marta Stoinescu; cusături: Constantina Badea, Cecilia Dinu, Maria Petre, Maria Popescu, Mariana Ştefan, Tudora Ştefan, Maria Voicu Creţu; lucrări în lemn: Vasile Lascu, Mihai Nicolau.

Confecţionarea instrumentelor muzicale (nai, ocarină etc) reprezintă un domeniu abordat cu remarcabil talent de prof. Traian Ciuculescu, un interpret de excepţie, la nai, al melodiilor populare din zonă.

Orchestra de muzică populară «Doina Argeşului» – creată de peste o jumătate de secol – a contribuit esenţial la promovarea muzicii de acest gen din arealul etnocultural argeşean. Printre coordonatorii acestui ansamblu, s-au remarcat: Busuioc Alexandru – un

excepţional viorist şi dirijor, Manea Dorel – virtuoz al naiului, dirijor polivalent, care a înfiinţat şi grupurile folclorice instrumentale «Dorul» şi «Fluieraşul». Actualmente, Orchestra «Doina Argeşului» – recunoscută, pentru valoarea sa, în ţară şi peste hotare – este dirijată de violonistul Marin Mihalcea.

Ansamblul folcloric «Dorul» al Centrului judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Argeş – a fost înfiinţat în 1957; format iniţial din 50 de membri (dansatori, instrumentişti, solişti vocali). Actualmente, sub coordonarea artistică a maeştrilor coregrafi Dorin şi Cătălin Oancea, include, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Amploieţul, Băltăreasca, Băluţa, Brâul bătrân, Brâul pe 3 ca la Bârla, Brâul pe 3 ca la Tufeni, Brâul pe 6 ca la Boteni, Brâul pe 8, Buceagul, Căluşul, Hora ca la Stolnici, Iuhul, Joiana, Purdelul, Salta, Sârba-n bătaie căluşărească, Slănicul, Spoitoreasa, Tărăşelul, Treiul, Ţigănească, Ungurica.

Ansamblul folcloric «Plaiuri argeşene» al Casei de cultură a Sindicatelor din Piteşti – sub coordonarea artistică a maestrului coregraf Dorin Oancea – include, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Ariciul, Băluţa, Boiereasca, Brâul pe bătăi, Cazacul, Căluşul, Cârciumăreasa, Chilabaua, Ciuleandra, De doi, Dogăreanca, Fedeleşul, Floricica, Hora, Hora Dumitrii, Mândruliţa, Minţita, Ogănăul, Sârba dogarilor, Sârba dreaptă de la Stăneşti, Ţiitura.

Ansamblul folcloric «Chindia» al S. C. Arpechim S. A. – sub coordonarea artistică a maestrului coregraf Marian Stănoiu – include, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Băltăreasa, Băltăria, Bărboasa, Bătuta de la Hârseşti, Brâul pe 6, Brâul pe 8, Breaza, Castraveţii, Căluşul, Hora, Hora Badii, Hora în bătaie, Mărunţica, Minţita, Niţuica, Ogănăul, Sârba, Sârba în bătaie, Ţigănească, Ursăria.

Ansamblul folcloric «Trivale» al Palatului copiilor şi elevilor din Piteşti – sub coordonarea artistică a coregrafului Marian Stănoiu – include, în repertoriul său, dansurile populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel: Băltăria, Bărboasa, Bătuta, Hora, Mărunţica, Ogănăul, Sârba.

Activitatea corală înregistrează, în oraş, o vechime considerabilă, întrucât, la 13 februarie 1866, se înfiinţa cea dintâi formaţie de acest gen, pentru ca, odată cu organizarea Coralei Palatului culturii din Piteşti, coordonate de talentatul dirijor Emanoil Popescu, aceasta să obţină succese remarcabile pe plan naţional şi internaţional.

Profesorul de muzică la Liceul „I. C. Brătianu», Sâmbotin Tache (1907-1997) a organizat şi dirijat Corul Sfatului popular Piteşti şi corul corpului didactic.

Corul «Ars Nova» înfiinţat în anul 1970; format din: cadre didactice, medici, preoţi, ingineri, economişti etc.; fondator şi dirijor: prof. Gheorghe Gomoiu de la C.J.C.P.C.T. Argeş, un excelent compozitor de romanţe.

Festivalul internaţional de muzică corală «D. G. Kiriac» – organizat anual, sub egida C.J.C.P.C.T. Argeş – reuneşte, în cadrul unor spectacole excepţionale, formaţiuni corale prestigioase din ţară şi din străinătate.

Folclorul muzical zonal a reprezentat principala sursă inspiratoare în definirea repertoriilor unor interpreţi vocali de muzică populară.

Theodor Zavaidoc [1896-1945], originar din Piteşti, pe numele său adevărat, Marin Teodorescu, „botezat", de către generalul Traian Moţoianu, Zavaidoc (Năbădăiosul), a inclus, în repertoriul său, cântecele: Cocoşul cu două creste, Pe deal, pe la Cornăţel, Suflecată pân' la brâu, Dragostea e ca râia, Foaie verde spic de grâu, Ce frumoasă este viaţa, Cine mă puse pe mine ?, De când m-a aflat mulţimea, Soldăţelu' lu' tăticu, Lasă-mă să pătimesc ! ş. a. Zavaidoc a concertat cu George Enescu şi Elena Zamora.

Primăria municipiului Piteşti a organizat, în perioada 17-19 noiembrie 2006, prima ediţie a Festivalului naţional de muzică lăutărească veche «Zavaidoc».

Un virtuoz al viorii, **Valeriu Cintilică**, supranumit „cel mai mare urmaş al lui Matache", avea, în repertoriul său, sârbe din zona Lereştilor, de la Breaza, de la Merişani, Sârba pe burdui, Sârba lui Matache, precum şi melodiile preferate: Măi Fănică dintre văi, La luncă, neică, la luncă.

Nicolae Martin, membru al Ansamblului «Doina Argeşului», stabilit în oraşul Piteşti, în anul 1971, s-a remarcat prin repertoriul său divers format din: doine, cântece de ascultare,

hore, breze (ungurici): Dine, Dine, Costandine; Pe drumul de la Cepari; Din Piteşti, la Câmpulung; Argeşule, plai de dor; Din Piteşti până-n Moşoaia; Ioana neichii din Vâlcele ş. a.

Cenaclul de artă plastică «Ion Andreescu» format din 15 membri; îndrumător: prof. Gheorghe Pantelie.

Dintre artiştii prezenţi cu lucrări pe simezele expoziţiilor de artă naivă, s-au evidenţiat piteştenii: Debreczeni Ştefan, Burcă Nicolae ş. a.

Târguri devenite tradiţionale organizate de către Complexul muzeal naţional Goleşti: «Târgul olarilor», cu ocazia sărbătorii religioase Înălţarea Domnului şi «Târgul meşterilor populari» organizat în ziua Tăierii capului Sf. Ioan Botezătorul (29 august).

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

Ample realizări pe tărâm arhitectural se înregistrează încă din epoca medievală. Monumentele ecleziastice existente, cu evidente transformări care le-au afectat considerabil aspectul originar, reflectă şi stadiul dezvoltării oraşului în secolele XVI-XVIII.

✚**Biserica «Sf. Garabet <Ioan Botezătorul>» Armenească** –[▲]– amplasată pe str. Egalităţii, nr. 3, a fost edificată în anul 1852, într-o perioadă în care comunitatea de armeni din Piteşti înregistra, în istoria oraşului, o prezenţă apreciabilă. Principalii donatori au fost, conform textului inscripţionat pe o placă de marmură fixată la intrarea în biserică: P. Chihaia, Garabet Aslan, Iordache Chihaia, Gheorghe Garabet, Ovanez Dânda, restul armenilor din oraş asigurând, în mod gratuit, „mâna de lucru" necesară realizării locaşului de cult.

Se consemnează, prin tradiţia orală, că domnitorul Ţării Româneşti, Barbu Ştirbei [1849-1853], ar fi solicitat edilului Piteştiului „să aşeze, în numele său, prima piatră de fundament". În cursul secolelor, biserica a fost consolidată şi restaurată, în repetate rânduri, ultima operaţiune de acest gen fiind începută în 2006, prin executarea unor lucrări de consolidare şi de reacoperire cu tablă a edificiului religios, restaurarea interiorului tergiversându-se din cauze financiare, întrucât comunitatea armenească din Piteşti se reduce numeric la circa 40 de membri, potrivit preşedintelui acesteia, Teosian Harutiun.

Dintre valorile existente în patrimoniul bisericii, icoana Capului Sf. Ioan Botezătorul, datând din anul 1836, constituie „o adevărată comoară de artă". Sub raport arhitectural, biserica se înscrie în coordonate specifice arhitecturii armeneşti. Faţada principală este concepută simetric în raport cu axul construcţiei pe care se înscrie deschiderea de acces cu arcadă în formă ogivală, delimitată de doi pilaştri care susţin o nişă cvasisemicirculară, încadrată, în partea superioară, de două deschideri ogivale pentru iluminarea interiorului; deasupra acestora, se află o nişă destinată icoanei de hram.

Monumentalitatea construcţiei este subliniată prin masivele coloane laterale care delimitează peretele frontal, prin svelteţea siluetei, dar şi prin turlele înalte, acoperite cu tablă solzită. Biserica este de plan triconc, cu abside semicirculare, supraînălţate în raport cu construcţia; turlă mare de secţiune hexagonală; turle mici, hexagonale deasupra absidelor laterale. Pictură murală în ulei executată de un anonim [1852].

✚**Biserica «Sfânta Treime» Beştelei** –[▲]– ctitorită de vistierul Ianache şi patriciatul urban, în perioada domniei lui Matei Basarab [1632-1654]; edificată, probabil, de către meşterul pietrar moldovean Stoica, constructorul conacului şi bisericii Goleştilor. Continuarea lucrărilor, între 1679-1684, se confimă documentar, întrucât se utilizau, materiale de construcţie destinate iniţial bisericii Schitului Trivale de către mitropolitul Varlaam. Biserica, puternic afectată de seismul din 1838, a fost consolidată în 1838-1839; renovată şi extinsă planimetric ulterior, în 1862-1864, 1957, 1965, prin: adăugarea amvonului, construirea unui antepridvor, refacerea, din lemn, a turlei clopotniţă. În cursul amplei restaurări efectuate, din iniţiativa remarcabilă a pr. Ion Teodorescu, în perioada anilor 1974-1980, pe baza planului arh. Maria şi Alexandru Mulţescu, s-au refăcut turla şi ferestrele în forma originară, a fost coborâtă cornişa zimţată la nivelul iniţial, s-a reconstruit pridvorul deschis cu arcade inspirate din arhitectura bolniţei de la Mănăstirea Negru Vodă din Câmpulung-Muscel, s-au înlocuit ancadramentele sculptate în piatră ale uşii şi ferestrelor.

Pentru a se sugera aspectul relativ fortificat al unui aşezământ ecleziastic medieval, a fost reconstruit, în cursul anilor 1982-1985, zidul incintei din cărămidă în alternanţă cu piatră de râu, prevăzut cu firide, învelit cu ţiglă glazurată şi olane, accesul asigurându-se pe o poartă masivă, sculptată artistic în lemn.

Biserica prezintă un plan treflat, cu abside poligonale, absida altarului fiind decroşată; pronaos uşor extins; pridvor închis cu termopan, afectându-se, astfel, imaginea de ansamblu a unui monument ecleziastic medieval; turlă-clopotniţă masivă pe tambur pătrat, supraînălţată peste pronaos. Decoraţie exterioară simplă formată, în registrul inferior, din firide dreptunghiulare şi, în registrul superior, din firide arcuite marcate prin muluri. Pictura murală originară executată de C. Radu [XVII], „spălată" [1838], conservată fragmentar în absidele laterale, a fost restaurată de pictorul profesor Nicolae Sava, în 1987, iar cea realizată în ulei, în 1862, de Dimitrie Ion din Bucureşti, a fost „spălată şi lustruită" în 1898.

Existenţa unui monument se asociază cu vrerea şi puterea ctitoricească a unor oameni pasionaţi, cu forţă materială, dar, mai ales, morală, hotărâţi să învingă dificultăţile inerente demersului conştient pentru dăinuirea unor creaţii care fac parte integrantă din fiinţa spirituală a neamului. Un asemenea osârduitor s-a dovedit a fi preotul Ion Teodorescu, care, într-un moment de cumpănă, a continuat, cu eforturi financiare inimaginabile, lucrările de restaurare sistate, în 1975, nu din vina lor, de către specialiştii D.P.C.N., salvând, astfel, pentru viitorime, o bijuterie arhitecturală religioasă a patrimoniului cultural medieval din Piteşti.

✚Biserica «Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel» + «Sf. Anton» Catolică –[▲]– edificată în anii 1895-1897, prin efortul preotului diecezan Augustin Kuczka, care a antrenat comunitatea piteşteană de religie catolică formată din: germani, italieni, unguri, austrieci şi cehi stabiliţi în oraş. Capela anterioară, edificată pe terenul achiziţionat de la Maria Berindei în 1864, de către Ignaţiu Incze, devenise neîncăpătoare pentru oficierea slujbelor religioase destinate comunităţii catolice în continuă creştere. Proiectul construcţiei ecleziastice a fost conceput de arh. Lapierre, dimensiunile acesteia fiind de: 15 m lungime, 7 m lăţime, 7 m înălţime, iar turnul de 20 m.

Pictura murală a bisericii a fost realizată de Materna; concomitent, se confecţionează: altarul, amvonul şi statuile din interior, de către firma Stiflesser din Tirol. Biserica a fost sfinţită, cu mare fast, la 1 iunie 1897. Pe ușa bisericii, este încrustat numele meșterului Heinrich Sattler [1860-1935], un generos iniţiator al întreținerii locașului de cult. Grav afectată de cutremurul din 1940, construcţia a fost consolidată în 1941-1942, prin preocuparea preotului Roman Karapczynski, modificându-se structural: presbiteriul, mica absidă din spatele altarului, precum şi absidele laterale.

Seismul din 1977 deteriorează construcţia, care va fi reparată de meşteri specilizaţi în efectuarea operaţiunilor de restaurare şi repictată integral de pictorul Dan Broscăuţeanu, prin grija pr. Iosif Gonciu; iar după cutremurul din 1986, va fi refăcut integral plafonul deteriorat, precum şi pictura murală, reparându-se şi vitraliile deteriorate, cu osârdia pr. Iosif Cobzaru. În anul 1996, se efectuează, pe baza proiectului arh. Alexandru Mulţescu, lucrările de „lărgire" a bisericii. Construirea casei parohiale din incintă s-a realizat, în cursul anilor 1990-1994, conform planului arh. Pompiliu Soare de la Institutul de proiectări Argeş.

✚Biserica «Sf. Gheorghe» Domnească –[▲]– important monument de arhitectură ecleziastică, durat într-un spaţiu sacralizat prin existenţa unui locaş de cult anterior dăinuind de secole în inima străvechiului oraş de pe Argeş. Biserica Domnească a fost ctitorită de către voievodul Constantin Şerban [1654-1658] şi de soţia acestuia, Doamna Bălaşa, în anul 1656, pe locul unei biserici datând, probabil, din perioada domniei lui Basarab cel Tânăr-Ţepeluş [1477-1481], ca biserică a curţii domneşti atestate documentar iniţial în anul 1481.

Sub raport arhitectural, biserica prezintă „o compoziţie utilizată pentru prima oară în Ţara Românească: pridvorul supraînălţat de un foişor pe coloane, constituind clopotniţa". De plan trilobat, cu abside poligonale în exterior şi semicirculare în interior, absida altarului fiind decroşată, Biserica Domnească a înregistrat, de-a lungul vremii, modificări constructive substanţiale, ca urmare a restaurărilor succesive, operaţiunile întreprinse, în perioada anilor

1964-1969, de către Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, pe baza proiectului arh. Ştefan Balş, redându-i aspectul originar.

Paramentul este realizat din cărămidă aparentă, decoraţia exterioară fiind accentuată de firide şi de o profilatură echilibrată, specifică construcţiilor ecleziastice din secolul al XVII-lea. Iconostasul de lemn amplu decorat, prevăzut cu un imens baldachin dăltuit în lemn de tei, este opera, din 1876, a sculptorului Petre Babic din Bucureşti. Pictura murală din pronaos şi naos realizată, în 1889, de artistul plastic Gheorghe Stoenescu, elev al lui Gheorghe Tattarescu, a fost restaurată succesiv de pictorii Gheorghe Belizarie şi Gheorghe Teodorescu [1925], Emil Ivănescu-Millan [1955], Petre Achiţenie şi Melania Popescu. Pronaosul a fost pictat de Gheorghe Popescu şi Niculina Dona, în anii 1971-1974.

Pe lângă biserică, a funcţionat Şcoala domnească din Piteşti atestată documentar în 1753, dar şi prin manualele expuse în interior, ori cărţile cu importante însemnări referitoare la istoria oraşului: Penticostarion [1743], Mineiul lunii ianuarie [1779], Mineiul lunii august [1780], Liturghier [1833], Molitvelnic bogat [1835], Chiriacodromion [1839].

În tezaurul de valori al bisericii, se află un amplu inventar cultic: 24 antimise datând din secolele XVII-XX, bederniţă, prapure, potire de argint [1795], cădelniţă, disc, potir [1840], un fond iconografic remarcabil, două lespezi funerare [1661; 1853], precum şi crucea de piatră dedicată memoriei medicului militar piteştean Ioniţă Lăzărescu [1855-1878], mort în timpul Războiului pentru Independenţă.

Strălucit altar al credinţei strămoşeşti, Biserica Domnească, slujită cu devoţiune de preoţi cu aleasă trăire duhovnicească şi culturală, reprezintă un reper semnificativ de spiritualitate în istoria urbei de pe Argeş.

✚Biserica «Duminica Tuturor Sfinţilor» + «Sf. Nicolae» Găvana I [1817-1820] –[▲]– ctitorită de: „Radu dascălu ot Meculeşti, Gheorghe şi Constantin Tabacu, pe moşia postelnicului Gheorghe Budişteanu" •intervenţii: extinderea planului, cu cheltuiala pr. Gheorghe Dobrescu, Ilie Hristea, Mihai Gagiu, Gheorghe Dobrescu ş. a. [1892]; consolidări, prin „osârdia" pr. Constantin Dejan [1942] •pictura murală: Niţă zugravu ot Piteşti [1892]; repictată de Vasile Blendea [1957-1959]. În patrimoniul bisericii, se află cărţi de ritual: Mineiul pe luna octombrie [1776], Octoih [1818], Cazanie [1834], Apostol [1843]; icoane pictate pe lemn în anul 1896.

✚Biserica «Buna Vestire» Greci –[▲]– edificată, în 1564, cu cheltuiala logofătului Ioan/Ivan Norocea, implicat în importante activităţi diplomatice şi militare medievale, şi a unui grup masiv de greci stabiliţi în Piteşti în secolul al XVI-lea, numele bisericii fiind asociat, în conştiinţa urbei, cu originea etnică dominantă a ctitorilor săi. Ulterior, cu ocazia unor refaceri, bisericii i se vor adăuga hramurile: «SÎCE» şi «Sf. Mina».

Aspectul exterior iniţial al bisericii construite din cărămidă şi piatră era conferit de alternanţa dintre cărămida aparentă şi asizele de mortar care imitau dalele din piatră. Edificiul religios prezintă un plan triconc, cu abside poligonale, pridvorul deschis de pe latura vestică este surmontat de două turle, turla octogonală a Pantocratorului sprijinindu-se pe patru arcade.

Biserica are o simetrie originală, întrucât latura nordică nu corespunde dimensiunilor laturii sudice. De-a lungul secolelor, construcţia a fost supusă unor ample operaţiuni de restaurare şi consolidare. În anul 1712, pronaosul a fost prelungit, deasupra sa, ridicându-se o turlă, cu cheltuiala lui Sandu Bucşenescu, a logofătului Rizea şi a soţiei acestuia, Ilinca. În perioada anilor 1868-1870, meşterul Duchalter a reparat zidăria exterioară, a demolat tâmpla originară din cărămidă, înlocuind-o cu un iconostas de lemn, opera artistului Ioniţă Bunulescu, care a dăltuit străniile şi jeţul arhieresc din stejar, a refăcut uşile şi ferestrele.

În 1869, pictorul Iosif Materna din Piteşti a repictat locaşul de cult, care, la 18 octombrie 1870, a fost resfinţit. Biserica va fi „renovată", în anii 1910-1914 (adăugarea pridvorului, refacerea integrală a iconostasului, stranelor, uşilor împărăteşti, precum şi a uşii de intrare) de către meşterul Ion Achim din Domneşti; 1949-1950 (înlocuirea ferestrelor); 1958 (reînvelirea bisericii cu tablă galvanizată, introducerea încălzirii cu gaze); 1983 (refacerea stranelor) de meşterul Petre Donescu din Muşăteşti. Afectată de cutremurul din

1977, biserica a fost consolidată, inclusiv turla Pantocratorului, cu centură de beton armat şi tiranţi metalici în anul 1980.

Pictura murală, parţial inspirată din decorurile Bisericii mănăstirii Curtea de Argeş, a fost realizată în stil bizantin, în ulei pe tencuială nouă, de Gheorghe Belizarie [1913-1914], fiind restaurată de pictorul Vasile Ivănescu în 1956 şi „completată" de acelaşi artist, în 1983.

În altar, pe peretele sudic al diaconiconului, se conservă, fragmentar, remarcabile scene din pictura murală originară [1564].

În patrimoniul bisericii, se înscriu cărţi ritualice: Mineiul pe luna decembrie [1779], Mineiul pe luna ianuarie [1779], Liturghier [1787], Psaltire [1810], Vieţile Sfinţilor [1811], dar şi icoane pictate pe lemn de Ghermano [1815], Ilie zugravul [1875], obiecte de cult din argint: discos, potir, steluţă, cruce, cădelniţă ş. a.

✚Biserica «Intrarea Maicii Domnului în Biserică» Maica Precista –[▲]– ctitorită, conform tradiţiei orale, în 1540, ca biserică a unui schit de maici, de către monahiile Magdalena şi Doroteea, cu contribuţia în bani a marii proprietare piteştence Păuna Uescu.

Descoperirea, de către pr. Ioan Petculescu, a unei lespezi inscripţionate „leat 1540", la temelia bisericii, în cursul lucrărilor de reparaţii efectuate în 1886-1887, a constituit elementul determinant al datării monumentului ecleziastic. Biserica originară a fost refăcută integral din lemn, în 1754; reconstruită din cărămidă, după incendiul devastator din 1794; reparată în 1859-1864 şi 1886-1887. O modificare structurală a construcţiei – realizată pe baza proiectului arh. Lucian din Iaşi – va fi întreprinsă „cu osârdia" pr. Gheorghe Popescu-Broşteni, în perioada anilor 1930-1933, implicând, printre altele, refacerea faţadelor şi adăugarea unui pridvor dublu: un pridvor închis, cu acces la clopotniţă, cafas şi cancelarie şi un pridvor deschis, de plan pătrat, cu arcadă; pridvorul deschis este surmontat de două turle gemene, iar naosul, de turla Pantocratorului. Turlele gemene – fisurate în cursul seismelor din 1977 şi 1986 – au fost consolidate în 1987. Biserica prezintă o arhitectură neoromânească de influenţă bizantină, un amplu décor arhitectural constituit din profile şi muluri la parament. Vitraliile ferestrelor au fost executate la Viena. Pictura murală actuală realizată în stil neobizantin de Gheorghe Belizarie va fi „spălată" în 1969, de Theodor Petrescu şi restaurată, în anii 1987-1988, de Vasile Ivănescu din Curtea de Argeş.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi de ritual: Mineie [1804-1805], Ceaslov [1806], Slujba pomenirii Sf. Nifon [1806], Octoih [1811], Utrenier [1827], Evanghelie [1837], Evanghelie [1865], precum şi icoane pictate pe lemn de Ilie zugravul [1870], un potir [1805], un clopoţel, fragmente dintr-un vechi iconostas ş. a.

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului» + «Sf. Spiridon» + «Sf. Haralambie» Mavrodolu –[▲]–construită, iniţial, din lemn de Ene Cupeţul, în secolul al XVII-lea; reconstruită din zidărie, cu cheltuiala căminarului Ion Mavrodolu, în 1818.

Distrusă parţial de incendiul din 1848, care a afectat zona centrală a Piteştiului, a fost refăcută în 1849, adăugându-se, în 1867-1868, pridvorul.

Restaurarea de amploare efectuată, pe baza planului arh. Nicolae Ernst, prin osârdia preotului Gheorghe Calapod, în cursul anilor 1985-1989, a implicat: înlocuirea turlelor de lemn cu turle de zidărie, placarea soclului cu lespezi de Albeşti şi refacerea ancadramentelor din piatră ale ferestrelor.

Biserica prezintă un plan trilobat, cu abside poligonale, absida altarului fiind decroşată; pridvorul închis este decroşat. Turle de secţiune octogonală, deasupra naosului şi pronaosului. Pictura în frescă realizată, în 1957, în stil neobizantin, de remarcabilul artist Emil Ivănescu-Millan, depreciată, din cauza unui puternic incendiu, a fost restaurată de pictorul Ilie Căpuşe din Verneşti, în 1998.

Ansamblul religios Mavrodolu a fost completat cu premiere ecleziastice pe plan naţional: Biserica surdo-muţilor «Sf. Grigorie Palama» [2008], de tip navă, cu solee înaltă; catapeteasmă redusă dimensional, fixată în partea superioară, pentru vizibilitatea credincioşilor; dveră egală cu lungimea altarului; clopotul şi toaca, inclusiv clopoţelul, fiind înlocuite cu semnale luminoase; pictura murală executată de Florian Neacşa din Slatina-Olt; Biserica pentru copii «Sf. Stelian», un lumânărar şi un portal edificate prin remarcabila

contribuţie ctitoricească a pr. dr. Constantin Onu, actualul paroh al bisericii, expert apreciat în mimica gestuală.

✚Biserica «Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil» Meculeşti –[▲]– ctitorie a boierilor Lereşti, Pârvu Lerescu şi Şerban Meculescu, datând din 1752, a fost reparată în 1854 şi 1947; restaurată, în 1969-1972, de către DPCN.

Aparţinând tipologic bisericilor „ctitorii de sat" din secolul al XVIII-lea cu plan triconc, biserica are o compartimentare formată dintr-un altar de plan semicilindric cu proscomidiar şi diaconicon, naos prevăzut cu abside laterale, pronaos de formă pătrată şi pridvor adăugat. Paramentul prezintă un décor format dintr-un tor median care separă registrul superior compus din arcaturi semicirculare de cel inferior, cu arcaturi nişă în acolade. Portalul cu ancadrament din piatră ornamentat în frânghie şi „dinţi de lup" relevă influenţe decorative al arhitecturii populare.

Pictura murală în frescă din 1845 – executată cu cheltuiala slugeresei Elenca şi a Mariei Pleşoianu – este remarcabilă prin reprezentarea realistă a tabloului votiv. Personajele sunt zugrăvite într-o manieră realistă, costumaţia de epocă indicând apartenenţa lor la categoria negustorilor şi boiernaşilor de la începutul veacului al XIX-lea. Ctitorii dintâi sunt costumaţi în „haine lungi, bordate cu blană şi cu gulere îmblănite, iar femeile cu coafe albe, rotunde şi cu rochii simple, colorate uniform sau înflorate mărunt, cu paftale la brâu şi copci încheiat până la gât".

Sub raportul tehnicii de execuţie a picturii murale, este relevantă influenţa frescelor medievale româneşti de sorginte brâncovenească, pictura murală de la Meculeşti reprezentând „un exemplu al ultimelor rezonanţe de vitalitate ale artei postbrâncoveneşti". Pomelnicul pictat în proscomidiar menţionează pe: „Radu erei, Stanca eriţa, Voicu, Petre, Mariia, Sanfira" constituind un argument pentru atribuirea picturii murale renumitului zugrav Voicu din Piteşti, inclus în pomelnic alături de preotul bisericii. În pronaos, mormintele ctitorilor din secolul al XVIII-lea sunt acoperite cu lespezi de piatră a căror friză decorativă, formată din vrejuri sau frunze de acant, încadrează inscripţia funerară.

✚Biserica «Sf. Spiridon» Prundu –[▲]– ctitorită, în 1876-1878, pe terenul donat de familia Andrei Ştefănescu, soţia sa, Anica, şi fiii lor: Dumitrache, Cleopatra, Paraschiva, Lorica, înfăţişaţi în tablouri votive.

Anterior, a existat o biserică de lemn ridicată, probabil, de hagiul Mateiu Ţăcălie, care a ars „cu desăvârşire" în incendiul devastator din 1874.

Biserica a fost renovată de meşterul Teofan din Stolnici, în anul 1932, prin osârdia pr. Petre Ionescu, cheltuielile fiind suportate de către enoriaşi în bani, dar şi în natură (porumb şi grâu).

Construcţia actuală edificată din cărămidă, pe fundaţie de beton, prezintă un plan dreptunghiular, cu pridvor subdimensionat, retras din plan, susţinut pe coloane racordate prin arcade semicirculare, pronaos surmontat de o turlă-clopotniţă octogonală; renovată recent: tencuită în tehnica terrasit, în exterior; închiderea ferestrelor cu termopan, inclusiv la pridvor; asigurarea încălzirii cu aer condiţionat [2003-2004].

Pictura murală originară [1878] restaurată empiric, fiind „spălată cu apă caldă şi săpun", de pictorul I. Păunescu din Piteşti [1949]; degradată din această cauză, dar şi afectată de un incendiu, a fost refăcută, prin strădania preotului Traian Buican [1993].

Întregul fond de carte religioasă aparţinând bisericii reprezintă apariţii editoriale post 1911, iar unele icoane pictate pe lemn şi obiecte de cult mai vechi sunt databile la cumpăna secolelor XIX-XX. Capela, construită, în 1987, cu cheltuiala comanditarului Iulian Dumitru, a fost pictată de Ion Popescu-Piteşti, pictura fiind „recondiţionată" în 2004.

✚Biserica «Sf. Gheorghe» cimitir (Capela oraşului) a fost construită, în cursul anilor 1904-1906, de Salvator Rozatza, cu cheltuiala farmacistului Ștefan Babic și a soţiei sale, Maria – pictați în interior, conform clauzei menţionate în actul de donaţie de către ctitoră, care propunea şi hramurile: „Sf. Maria" şi „Sf. Dumitru". Amplasamentul cimitirului a fost fixat inițial în spațiul unde s-a construit Școala normală de băieți „Alexandru Odobescu"; însă, la intervenția preoților institutori: Gheorghe Popescu, Nae Boerescu și Ion Petculescu, s-a aprobat amplasamentul actual de către Nae Vicșoreanu, primarul orașului •intervenţii:

consolidare [1972]; reparaţii acoperiş [1957]; restaurare [2008] •pictura murală executată de Gheorghe Popescu din Piteşti [1906].

✚Biserica «Sf. Ilie» + «Cuvioasa Paraschiva» + «Sf. Pantelimon»–[▲]– ctitorită, în anii 1826-1828, de către starostele breslei cojocarilor din Piteşti, Pandele Petre, şi soţia sa, Păuna, cu ajutorul lui Tudorache Cojocaru şi al breaslei menţionate, pe locul unei construcţii ecleziastice din sec. XVII. Intervenţii asupra edificiului religios au fost efectuate în: 1856 (consolidarea construcţiei şi restaurarea picturii murale de către N. Stoenescu), 1890-1896 („biserica, fiind ruinată cu desăvârşire", a fost restaurată cu cheltuiala familiei Nicolae şi Eliza Constantinescu, adăugându-se pridvorul); 1926-1934 (subzidiri, refacerea acoperişului, repictarea în ulei de către Gheorghe Belizarie); 1945-1958 (refacerea integrală a altarului şi naosului distruse de bombardamentul aviaţiei americane din 6 mai 1944, repictarea în frescă de către Emil Ivănescu-Millan), 1969-1970 (montarea iconostasului de lemn realizat de Dumitru Ionescu-Călineşti); 1991 (restaurarea picturii murale de către Ion Diaconu din Rm Vâlcea).

Sub raport arhitectural, biserica prezintă un plan triconc, cu abside poligonale, în exterior şi semicirculare, în interior; pridvor construit ulterior; turlă octogonală deasupra naosului; o turlă mare, de secţiune octogonală, încadrată de turle de dimensiuni reduse, surmontează pronaosul. Decoraţia exterioară constă dintr-un brâu median format din toruri paralele care separă paramentul în două registre compuse din panouri dreptunghiulare şi firide arcuite. În nişele de pe frontispiciul bisericii, sunt pictaţi patronii spirituali ai locaşului de cult: Sf. Ilie, Sf. Pantelimon şi Cuvioasa Paraschiva. Hramul iniţial – Sf. Ilie – era sărbătorit potrivit unui ritual specific, devenit tradiţional: „Se pregătea o colivă foarte mare, având, în mijloc, portretul proorocului cu un cojoc în braţe, pictat de cel mai mare zugrav al oraşului, colivă care era aşezată pe o schelă în biserică, construită special pentru acest eveniment anual. Ilie Petrescu era pictorul cel mai vestit din urbe, iar, după moartea acestuia, a fost chemat, de la Bucureşti, fiul său, celebrul Costin Petrescu.". Acest original ritual menţinea vie în conştiinţa urbei ideea apartenenţei bisericii la vestita breaslă a cojocarilor. O tempora !...

✚Biserica Sf. Ioan –[▲]– Amplasată „în mijlocul unui adevărat templu al naturii, în locuri prielnice pentru meditaţie şi reculegere" – precum menţiona vrednicul de amintire preot Ştefan Udrescu, Biserica «Sf. Ioan Botezătorul» fusese edificată anterior anului 1698, când „rămăsese de multă vreme pustie, fiind ameninţată cu dărâmarea", iar Marin Ungurelu – considerat unul dintre ctitori – a închinat-o Mănăstirii Trivale.

Biserica a fost demolată post 1698, înălţându-se un locaş de cult pe „colina pompierilor", întrucât vechea vatră a bisericii era afectată periodic de pârâul Trivale. Astfel, potrivit pisaniei, „La anul 1728, aprilie 10, s-a clădit biserica de lemn cu numele «Sf. Ioan Botezătorul», unde se găseşte foişorul de foc.". Degradându-se continuu, va fi refăcută din temelie, în anul 1806, cu „osârdia lui Hagi Matei Ţăcălie", pe amplasamentul iniţial, amenajat prin drenarea terenului.

Biserica de dimensiuni reduse nu avea, însă, capacitatea necesară pentru o comunitate parohială în accentuată creştere demografică şi, în consecinţă, în 1881, se încep, din iniţiativa episcopului Ghenadie al Argeşului, lucrările pentru un locaş „încăpător" (276 mp), utilizându-se, în acest scop, şi materialele de construcţie rezultate din demolarea bisericii anterioare. Biserica va fi definitivată peste şapte ani, fiind sfinţită la 18 decembrie 1888. Atmosfera de elevată religiozitate va fi accentuată prin pictura murală în ulei, realizată în stil realist, în 1888, de către pictorul Costin Petrescu, scenele biblice impresionând prin armonia cromatică şi prin siguranţa desenului.

Efectuarea unor intervenţii succesive, cu preocuparea constantă de a nu se afecta aspectul iniţial al construcţiei se înregistrează în: 1914 (reînvelirea cu tablă plumbuită, montarea vitraliilor, realizarea împrejmuirii din fier forjat); 1930 (consolidare prin subzidiri); 1934 (pardoseli în altar); 1940-1941 (consolidare prin tiranţi metalici, în urma seismului din 10 noiembrie 1940, precum şi restaurarea picturii); 1947 (refacerea integrală a celor 34 de strane şi a tronului arhieresc din stejar sculptat); 1958 (introducerea gazelor pentru încălzire); 1966-1969 (reparaţii capitale implicând: consolidarea şarpantei acoperişului, repararea învelitorii de tablă şi a sistemului de colectare a apelor pluviale, montarea unui paratrăznet,

vopsirea tâmplăriei şi înlocuirea geamurilor turlelor, refacerea instalaţiei electrice, repictarea plafonului pridvorului, dar şi „spălarea" cu apă şi săpun a picturii murale de către enoriaşi – operaţiune efectuată empiric, cu consecinţe nefaste pentru conservarea scenelor biblice ale picturii).

Biserica tezaurizează un patrimoniu de o certă valoare cultural-artistică: discos de argint [1807], linguriţă de argint [1814], rizaua Evangheliei [1914]; antimis [1855], cruce de lemn pictată de Nicolae Ioan [1879], cruce de lemn îmbrăcată în metal filigranat [1858]; icoane împărăteşti din 1888 cu îmbrăcăminte din argint [1915], icoane pictate pe lemn în 1851 şi 1888, semnate de Ilie Petrescu, de Nicolae zugravul sau de Costin Petrescu; patrimoniul bibliofil cuprinde tipărituri în limba greacă, dar şi în limba română: Triodion [1768], Mineie [1776-1780], Apostol [1784], Pravilniceasca condică a Domnului Alexandru Ioan Ipsilant [1841], Învăţăturile bunului şi credinciosului Domn al Ţării Româneşti Neagoe Basarab vvd către fiul său Teodosie vvd [1843] ş. a.

✚Biserica «Sf. Vineri»(Cuvioasa Paraschiva) + «Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul» –[▲]– Potrivit pisaniei de piatră încastrate în peretele vestic al pronaosului, atestând comanditarii edificiului religios iniţial: „S-au ridicat această sfântă biserică din temelie, de dumnealui biv vel sluger, Ion Ungurelu, i de jupan Hagi Ţenea, începându-să din leat 1817, în care an s-a lucrat dă roşu, în tovărăşie, până la al doilea an; 1818 martie 18, s-au pristăvit răposatu slugeri. Iar dă atunci, din pricina înpotriviri(i) vremilor, au rămas până în următoru an, când s-au să(vâ)rşit, după cum să vede, cu toată cheltuiala numai a dumn(ealui) Alecsandru Ungurelu, fiul răposatului slugeri Ungu(relu). /.../ 1827".

Intrată în conştiinţa urbei sub numele generic de „Sfânta Vineri", biserica, având şi hramurile „Sfânta Treime şi Tăierea capului sf. Ioan Botezătorul", va fi demolată după 19 octombrie 1908, data definitivării actualei construcţii, căreia i se pusese piatra fundamentală la 20 iulie 1904.

Iniţiativa edificării acestui impunător locaş religios a aparţinut preotului Ioan Becescu, ajutat de epitropii: Gheorghe Rădulescu, Tudorache Cristea, Gheorghe Şerbănescu, care au participat efectiv la acţiunea de colectare a fondurilor necesare.

Planul construcţiei a fost conceput de către arhitectul bucureştean Ion N. Socolescu, iar execuţia lucrărilor – coordonată de reputatul inginer constructor piteştean Dimitrie Dima. Tendinţa de a conferi creaţiilor sale arhitecturale caracteristicile stilului neoromânesc este evidentă şi în modul cum a conceput proiectul Bisericii «Sf. Vineri», în decorarea căreia a preluat motive ornamentale din amplul program al Bisericii Mănăstirii Curtea de Argeş.

Retrospectând contribuţia decisivă a înaintaşilor în realizarea catedralei piteştene, preotul cărturar Constantin Dejan considera că „Providenţialei întâlniri dintre un preot identificat cu chemarea sa – Ioan Becescu – având pasiunea creaţiei şi a lucrului desăvârşit, solid şi frumos, cu un arhitect de înaltă concepţie – Ion N. Socolescu – şi cu un inginer de o competenţă inegalabilă – Dimitrie Dima, colaborării desăvârşite dintre aceşti trei factori hotărâtori, îi datorăm excepţionala realizare a Bisericii «Sf. Vineri» din Piteşti.". Acestui autentic triumvirat de oameni entuziaşti şi competenţi, se cuvine a li se alătura pictorul D. Marinescu – autorul picturii murale, fost rector al Academiei de Belle Arte din Bucureşti. Pictura murală datând din anul 1908 prezintă stilistic influenţe apusene evidente. Suportul picturii este realizat din praf de cretă, ulei durizat cu aderenţe la stratul de tencuială nivelator al zidăriei. Aspectul somptuos al construcţiei a fost accentuat prin ampla decoraţie exterioară, prin vitrourile ferestrelor şi prin mobilierul de un remarcabil rafinament artistic.

Sub raport arhitectural, biserica prezintă o compartimentare specifică edificiilor de rit bizantin: altar, naos şi pronaos, planul fiind extins pe latura vestică, printr-un pridvor a cărui boltă semicilindrică este susţinută pe şase coloane masive şi pe două arce descărcate pe coloanele centrale. Intervenţii care vizau asigurarea unei conservări optime a locaşului de cult se consemnează periodic. Astfel, în 1957, se efectuează lucrări de refacere a acoperişului de tablă; în anul 1971, se introduce instalaţia de încălzire cu gaze; în anul următor, se restaurează pictura murală de către Theodor Petrescu-Tutana, lucrarea fiind continuată, după decesul acestuia, de către pictorul D. Bănică împreună cu colaboratorii săi: Maria Popa şi I. Drejoiu; în anul 1972, se va proceda la refacerea decoraţiei exterioare din ipsos, pentru ca monumentul să-şi păstreze măreţia sa divină. Recenta restaurare a picturii

murale a fost efectuată de către pictorul Ilie Căpuşe cu preocuparea de a nu se afecta, prin intervenţii brutale, particularităţile stilistice şi paleta cromatică a picturii originare.

Biserica tezaurizează un patrimoniu bibliofil format din cărţi ritualice: Cazanie [1768], Molitfenic [1794], Octoih [1811], Apostol [1820], Evanghelie [1821], Ceaslov [1825] ş. a.; piese ritualice: candele, cădelniţe, chivot, cruci cu suport, cununii de argint, potir de argint [1829], îmbrăcămintea de argint a unor icoane de la începutul secolului XX sau a unor cărţi de cult: Evanghelie [1817], Evanghelie [1909]; icoane pictate pe lemn de Voicu zugrav [1832], Gheorghe Stoenescu [1893], Gheorghe Belizarie ş. a.

Sinagoga –[▲]– aparţinând cultului mozaic a fost construită de către comunitatea evreilor din Piteşti, în perioada anilor 1919-1925, în stil arhitectonic cu influenţe maure, construcţia fiind „de tip mare", dimensiunea pe verticală accentuându-se prin supraînălţarea boltită a navei centrale.

Intrarea în edificiu este asigurată printr-un portal precedat în exterior de o platformă susţinută pe patru coloane, deasupra căreia este realizată o terasă simplă cu acces delimitat de coloane cu arcade semicirculare, care conferă exteriorului clădirii elemente decorative preluate şi în ordonarea estetică a pereţilor laterali. În esenţă, decoraţia exterioară prezintă influenţe arhitecturale locale evidente. O sinagogă anterioară, frecventată de evrei practicanţi ai cultului mozaic, este atestată documentar în 1859. Şcoala ebraică, amplasată la vest de sinagogă, a fost edificată în anii 1926-1927.

✚Biserica «Sf. Treime» a Schitului Trivale –[▲]– În peisajul mirific al Parcului Trivale, străjuind monticolul pe care s-a constituit din vechime o puternică aşezare monahală, schitul conferă pitorescului locurilor aura unui lăcaş de aleasă spiritualitate religioasă, izvorâtor de statornică speranţă într-o lume dominată de obsedanta povară a neîmplinirilor vieţii...

Aşezământul monahal, atestat şi sub denumirea de „Mănăstirea Stănceştilor", a fost locul „adăpostirii capului lui Mihai Viteazul, pentru câtăva vreme, în trecere spre Târgovişte". Biserica schitului a fost construită, în două etape: 1672-1674 şi 1678-1698, pe locul unei biserici de lemn din sec. XV, prin osârdia mitropolitului Varlaam, originar din Moşoaia.

Grav avariată de cutremurul din 14 octombrie 1802, este refăcută, în 1803, odată cu casele egumeneşti de către Partenie, arhimandritul Schitului Buliga din Piteşti. Şubrezită de seismele din 1929 şi 1838, a fost rezidită de stareţul Ierotei Niculescu în anii 1854-1856, după proiectul arh. Schaltter, adept al demolării edificiilor de restaurat, distrugându-se din construcţia ctitorită de mitropolitul Varlaam, orice element semnificativ, cu excepţia pisaniei din 1699. În anul 1904, egumenul Iustin Moisescu repară locaşul de cult, restaurează pictura murală şi edifică actuala clopotniţă. Afectată de cutremurul din 1940, biserica a fost consolidată în anii 1940-1942, concomitent cu rezidirea chiliilor.

Biserica actuală a fost reconstruită din temelie, în cursul anilor 1994-1998, prin strădania monahilor: Calist, Natanael şi Ciprian Otoroschi, după proiectul conceput de cond. arh. Lucian Gheorghiu şi ing. T. Barbu, sub îndrumarea arh. Ştefan Balş. Biserica are un plan trilobat cu abside semicirculare; turlă octogonală peste naos; tâmplă de zid, decoraţie exterioară formată din panouri dreptunghiulare de factură neoclasică. Pictura murală actuală este opera talentatului zugrav Ion Savu, originar din Săpata-Argeş. Schitul Trivale se înscrie, în istoria culturii medievale bisericeşti, prin opera copiştilor monahi Ghermano şi Ioan, ultimul copiind, în 1682, «Viaţa patriarhului Nifon», scrisă de Gavriil Protul – document important privind istoria Ţării Româneşti.

✚Capela de lemn a Universităţii – hramuri: «Cuvioasa Paraschiva» + «Sf. Filoteea» –[▲]– Biserica a fost construită, potrivit tradiţiei orale, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea; inscripţia din exterior, de pe latura sudică a naosului: „leat 7317 [1809] în zilele lui Alexandru Pavlovici" consemna, probabil, anul extinderii construcţiei, prin adăugarea unui pridvor de zid, susţinut pe coloane de cărămidă. Pictura murală – datată 1869 – opera unui talentat zugrav, Petre, se detaşa de tiparele comune, prin ritmarea scenelor figurate, conferind gesticii valenţe individualizatoare. Spaţiul dintre personajele biblice era completat cu o vegetaţie exotică, sub forma unor copaci cu coroane suprapuse – ecou evident al artei bizantine. Sub raportul plasticii ornamentale, elementele decorative

erau concentrate, în special, la portal, compoziţia ornamentală presupunând asocierea unor motive utilizate frecvent în construcţiile ecleziastice din judeţul Argeş: rozete, torsade, dinţi de fierăstrău. Biserica de lemn Cotmeana (Căcărăzeni) – readusă la forma originară – a fost strămutată, în 1996, pe amplasamentul actual, în incinta Universităţii din Piteşti, devenind paraclisul Facultăţii de Teologie şi adăugându-i-se hramul acesteia: «Sfânta Filoteea".

✚Biserica de lemn «Sf. Dumitru» + «Sf. Nicolae» Valea Rea~ctitorită, potrivit tradiţiei orale locale, în anul 1402, de către domnul Ţării Româneşti, Mircea cel Bătrân <!?!>; reconstruită din materialul lemnos rezultat prin demolarea bisericii anterioare, cu cheltuiala negustorului Martin Buliga, post 1750; rectitorită, cu extinderea planului, „prin osârdia preotului Florea Balotescu şi a enoriaşilor parohiei", în 1890. Pictura murală executată de: M. Păunescu [1945] •intervenţii: refacerea acoperişului [1945]; tencuieli şi restaurare pictură murală [1969].

✝Cruci de piatră: XVII –[▲]–, 1714-1715 [7223] –[▲]–, 1722 [7230] martie 20 –[▲]–, 1780 –[▲]– în Lapidariumul Muzeului judeţean Argeş; XVIII –[▲]– în curtea Spitalului „Nicolae Bălcescu"; 1813-1814 [7322] –[▲]– în curtea Bisericii «ST» Beştelei; 1832 iulie 19 – [▲]– în curtea Bisericii Mavrodolu.

✝OPERE COMEMORATIVE DE RĂZBOI:

MONUMENTUL INDEPENDENŢEI [1877-1878] amplasat lângă fântâna din str. Crinului; iniţial, a fost fixat la intersecţia bulevardului cu str. Craiovei. Realizat, din iniţiativa Societăţii veteranilor „Coroana de oţel", de către arh. Ion Troianescu şi sculptor D. Dima-Pavelescu [1907].

Un soclu paralelipipedic, amplasat pe o platformă în trepte, este surmontat de o coloană prismatică de 6.50 m înălţime, în vârful căreia, pe o sferă de piatră, este montat un vultur cu aripile larg deschise. Inscripţie pe o placă de marmură albă fixată pe faţada principală a coloanei: „Glorie eroilor din Regimentul 4 Dorobanţi-Argeş căzuţi în războiul pentru independenţa României [1877-1878]", nominalizându-se 43 de eroi din Regimentul 4 Dorobanţi căzuţi la Rahova.

POARTA EROILOR –[▲]– Monument original, consacrat eroilor din 1877-1878, 1916-1918; amplasat în str. Trivale, la ramificaţia spre Arhivele militare naţionale; edificat din zidărie, pe fundaţii şi stâlpi de piatră, sub forma unei porţi tradiţionale româneşti. Construită din iniţiativa colonelului Barbu Pârâianu, comandantul Regimentului 4 Dorobanți-Argeş, a fost sfinţită la 28 septembrie 1826, de către episcopul Argeşului, care, evocând eroismul ostaşilor români, afirma: „Ei n-au murit, trăiesc în noi, că sunt eroi.". Poarta se constituie într-un inedit Arc de triumf la intrarea spre Regimentul 4 Dorobanţi-Argeş. Pe plăci de marmură, sunt inscripţionate, sub genericele: «1916 – Poarta eroilor – 1918» «Regimentul Argeş no. 4», şi «Pentru ţară, pentru glorie şi drapel", numele celor peste 1100 de eroi din Argeş căzuţi în luptele de la: Bran, Homorod, Mărăşti şi Mohu. De asemenea, sunt nominalizaţi «Eroii din Războiul pentru Independenţă», precum şi «Comandanţii Regimentului 4 Argeş». Monumentul de for public a fost restaurat, de către Primăria municipiului Piteşti, la 10 noiembrie 2008.

MONUMENTUL EROILOR PRUNDU –[▲]– amplasat, în 1929, în faţa Bisericii «SSp» din cartierul Prundu, a fost transferat, în 1981, pe o poziție dominantă în scuarul amenajat în cartier, construindu-se o scară de acces din beton. Monumentul realizat din calcar de Albeşti, cu înălţimea de circa 4 m, opera sculptorului N. Kaghiorghis, prezintă, în medalion, un soldat român în poziţie de tragere, iar, pe vârful obeliscului, un vultur cu aripile larg deschise. Pe plăci de marmură albă, sunt inscripţionate textele: „În amintirea eroilor căzuţi pentru patrie", „Comuna Prundu recunoscătoare fiilor săi jertfiţi pentru patrie în războiul 1916-1918". Restaurat [1981], conform proiectului arhitectului șef al municipiului Pitești, Nicolae Ernst, monumentului adăugându-i-se o placă de marmură inscripționată cu dedicaţia închinată, de prof. Grigore Constantinescu, coordonator al OJPCN Argeş, eroilor neamului românesc: „Jertfindu-vă, sub steagul sfânt / al Patriei, prin timp, durate, / aţi semănat acest pământ / cu dor nestins de libertate.".

MONUMENTUL EROILOR GAVANA –[▲]– amplasat în scuarul „Lumina" din cartierul Găvana; ridicat prin subscripţie publică, în anul 1920, monumentul realizat din piatră

de Albeşti, de sculptorii: I. Kaghiorghis şi Th. Lamneditis, prezintă în basoreliefuri: un soldat cu un steag în mână, o cască, o sabie încrucişată cu o teacă. Inscripţia incizată: „Războiul 1916-1918. În amintirea eroilor din comuna Găvana, morţi pe câmpul de onoare.". Monumentul a fost restaurat și reamplasat pe poziția actuală, în 1983, sub coordonarea arh. Nicolae Ernst.

CIMITIRUL EROILOR ROMÂNI – str. Stadionului. Este amenajat pe terasa superioară a orașului, în formă rectangulară, fiind prevăzut cu o alee centrală și două alei perpendiculare pe aceasta şi separat, printr-un gard de piatră, de Cimitirul «SG» și de Cimitirul veteranilor de război.

Amenajat la solicitarea prefectului de Argeș adresată, în 24 aprilie 1918, populației de a contribui financiar pentru transformarea în cimitir de onoare a spațiului în care erau înhumați eroii căzuți în război. Inaugurat în anul 1920, reamenajat în 1939 și 1972, cimitirul este consacrat „Eroilor neamului morți pentru patrie în 1916-1919 și îngropați aici. Amintire eternă și veșnică recunoștință"– potrivit inscripției de pe o placă fixată pe soclul masiv al monumentului de la intrare, înalt de circa 5 m, comandat de „Societatea Mărăști a demobilizaților din Pitești; 1930" și executat de către sculptorul bucureștean Ion Sulga. Reamenajarea efectuată în anul 1938 este consemnată pe o placă de marmură inscripționată, fixată pe zidul împrejmuitor de la intrare: „Reconstruit de Societatea «Cultul eroilor», Comitetul Central București, cu sprijinul autorităților militare și civile locale, 1938.". Pe o altă placă de marmură, este inscripționat textul: „Societatea «Munții Coți» a demobilizaților grade inferioare Pitești în memoria eroilor morți în războiul pentru întregirea neamului 1916-1918. 2 iunie 1927".

Aleea principală conduce spre o impresionantă operă comemorativă, cu soclu masiv de circa 2,50 m înălțime, pe care este fixată o cruce monumentală edificată din blocuri de calcar de Albești, înaltă de 4,50 m; crucea de formă latină, în altorelief, cu medalion central circular inscripționat cu inițialele: I(isus) N(azarineanul) R(egele) I(udeilor) este încadrată de o sculptură compusă dintr-o jerbă redată prin reluarea unei panglici care susține frunze de laur. Pe o placă de marmură albă fixată, la baza crucii, pe soclul masiv de calcar, este incizat textul: „Glorie eroilor români / căzuți la datorie / pentru independența patriei.". Sub placă, incizat într-o nișă, pe calcar, textul: „Închinare / ostașilor țării / căzuți pentru / întregirea / neamului.". Un obelisc consacrat căpitanului Emil Cornescu, comandant al Regimentului 6 Artilerie Pitești, mort la Zlin-Cehoslovacia, în 4 mai 1945, domină spațiul afectat cimitirului eroilor români. De remarcat că, în cimitir, sunt înhumați și soldați din armata invadatoare germană, unii dintre aceștia fiind de origine sârbă sau croată.

CIMITIRUL EROILOR GERMANI ŞI AUSTRIECI – str. Stadionului. Amenajat, în anul 1923, de către Societatea «Mărăşeşti» pe o suprafaţă de 690 mp delimitată cu un gard din beton; morminte individuale prevăzute cu cruci de piatră ale celor 122 militari germani şi austrieci înhumaţi. Cimitirul include şi două monumente comemorative.

CIMITIRUL OSTAȘILOR SOVIETICI – str. Stadionului. Amenajat, în 1945, în incinta Cimitirului orașului, de care este separat printr-un zid de beton, prezintă central un obelisc placat cu marmură albă, supraînălțat de o prismă cu o stea în cinci colțuri; obeliscul este înalt de 6 m, fiind fixat pe o platformă cu trei trepte în suprafață de 25 mp. Pe două plăci de marmură, este inscripționat textul în limbile rusă și, respectiv, română: „Glorie eternă ostașilor sovietici căzuți în lupta pentru eliberarea și independența Uniunii Sovietice. Slavă eroicei armate care a eliberat România de sub jugul cotropitorilor fasciști.". Obeliscul este încadrat de cele opt stele funerare ale mormintelor comune ale celor 264 ostași sovietici.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 251 locuitori ai orașului Pitești, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [1], Campania din 1913 [10], Primul război mondial [159], Al doilea război mondial [81].

În cursul Primului război mondial, localitatea a constituit un important nod de comunicații operativ și strategic, întrucât, încă de la începutul lunii octombrie 1916, se dirijau, prin Pitești, grupări de trupe române care aveau misiuni pe fronturile de pe Jiu și Olt, de pe Valea Argeșului, ori de pe linia Dunării. În cea de-a doua etapă, între 10 și 13 noiembrie 1916, cartierul general al Armatei 1 Române condus de generalul Alexandru Prezan, viitor mareșal al României, coordona din orașul de pe Argeș acțiunile trupelor române pe fronturile de luptă existente. Prin pătrunderea armatelor inamice în zonă, Piteștiul a devenit „câmp de luptă" propriu-zis începând cu 13 noiembrie 1916. În zilele de 14, 15 și 16 noiembrie 1916, trupe române din componența Diviziei 8 și Diviziei 13 Infanterie au respins cu eroism, pe aliniamentele de apărare situate la nord de oraș, atacurile succesive ale inamicului. Superioritatea numerică evidentă a forțelor invadatoare asociată cu o apreciabilă tehnică militară va determina, din rațiuni de prevenire a distrugerii orașului prin bombardamente, replierea trupelor române pe aliniamente de apărare amplasate în zona Ștefănești-Golești-Călinești-Topoloveni, inamicul intrând în seara zilei de 16 noiembrie 1916, în Pitești, fără a i se opune rezistență armată. Perioada de ocupație străină a reprezentat, pentru populația locală, o perioadă de privațiuni materiale greu suportabilă, de limitare semnificativă a libertăților democratice.

CIMITIRUL EROILOR ROMÂNI – str. Stadionului. Este amenajat pe terasa superioară a orașului, în formă rectangulară, fiind prevăzut cu o alee centrală și două alei perpendiculare pe aceasta şi separat, printr-un gard de piatră, de Cimitirul «SG» și de Cimitirul veteranilor de război.

Amenajat la solicitarea prefectului de Argeș adresată, în 24 aprilie 1918, populației de a contribui financiar pentru transformarea în cimitir de onoare a spațiului în care erau înhumați eroii căzuți în război. Inaugurat în anul 1920, reamenajat în 1939 și 1972, cimitirul este consacrat „Eroilor neamului morți pentru patrie în 1916-1919 și îngropați aici. Amintire eternă și veșnică recunoștință"– potrivit inscripției de pe o placă fixată pe soclul masiv al monumentului de la intrare, înalt de circa 5 m, comandat de „Societatea Mărăști a demobilizaților din Pitești; 1930" și executat de către sculptorul bucureștean Ion Sulga. Reamenajarea efectuată în anul 1938 este consemnată pe o placă de marmură inscripționată, fixată pe zidul împrejmuitor de la intrare: „Reconstruit de Societatea «Cultul eroilor», Comitetul Central București, cu sprijinul autorităților militare și civile locale, 1938.". Pe o altă placă de marmură, este inscripționat textul: „Societatea «Munții Coți» a demobilizaților grade inferioare Pitești în memoria eroilor morți în războiul pentru întregirea neamului 1916-1918. 2 iunie 1927".

Aleea principală conduce spre o impresionantă operă comemorativă, cu soclu masiv de circa 2,50 m înălțime, pe care este fixată o cruce monumentală edificată din blocuri de calcar de Albești, înaltă de 4,50 m; crucea de formă latină, în altorelief, cu medalion central circular inscripționat cu inițialele: **I**(isus) **N**(azarineanul) **R**(egele) **I**(udeilor) este încadrată de o sculptură compusă dintr-o jerbă redată prin reluarea unei panglici care susține frunze de laur. Pe o placă de marmură albă fixată, la baza crucii, pe soclul masiv de calcar, este incizat textul: „Glorie eroilor români / căzuți la datorie / pentru independența patriei.". Sub placă, incizat într-o nișă, pe calcar, textul: „Închinare / ostașilor țării / căzuți pentru / întregirea / neamului.". Un obelisc consacrat căpitanului Emil Cornescu, comandant al Regimentului 6 Artilerie Pitești, mort la Zlin-Cehoslovacia, în 4 mai 1945, domină spațiul afectat cimitirului eroilor români. De remarcat că, în cimitir, sunt înhumați și soldați din armata invadatoare germană, unii dintre aceștia fiind de origine sârbă sau croată.

CIMITIRUL OSTAȘILOR SOVIETICI – str. Stadionului. Amenajat, în 1945, în incinta Cimitirului orașului, de care este separat printr-un zid, prezintă central un obelisc placat cu marmură albă, supraînălțat de o prismă cu o stea în cinci colțuri; obeliscul este înalt de 6 m, fiind fixat pe o platformă cu trei trepte în suprafață de 25 m^2. Pe două plăci de marmură, este inscripționat textul în limbile rusă și, respectiv, română: „Glorie eternă ostașilor sovietici căzuți în lupta pentru eliberarea și independența Uniunii Sovietice. Slavă eroicei armate care

a eliberat România de sub jugul cotropitorilor fasciști.". Obeliscul este încadrat de cele opt stele funerare ale mormintelor comune cu ostași sovietici nominalizați.

❖ MEMENTO:

•**TROIŢA BISERICII MAVRODOLU**. Simbol al recunoştinţei faţă de ascendenţii comanditarului şi proiectantului, arh. Pompiliu Soare, troiţa sculptată în calcar de Albeşti de către meşterul Constantin Şerban conferă spaţiului de religiozitate din incinta Bisericii Mavrodolu elemente de artă autentică. Concepută sub forma unei cruci latine cu capitel detaşabil, pe care este reprezentat în basorelief Sf. Duh în chip de porumbel, iar, în zona de intersectare a braţelor, în altorelief, capul lui Iisus Hristos răstignit, troiţa prezintă un ancadrament format dintr-un panou din calcar de secţiune rectangulară cu arcadă semicirculară. La baza panoului, sunt figuraţi, într-o stilizare convenţională, doi lei afrontaţi. Pe postamentul prismatic al crucii, sub genericul: „Nădejdea – credinţă – dragostea", este excizată pisania: „Cu ajutorul lui Dumnezeu a / fost ridicată această troiţă / de noi Mihaela Andrei şi / Pompiliu Soare, arhitect. / Anul mîntuirii 1997.". Pe partea posterioară, sub siglele în medalioane circulare cu bordură torsadată: IS, HS, NI, KA, un text excizat: „Eu sunt calea / adevărul şi / viaţa. Ioan 14.6".

•**TROIŢA JAPONEZILOR**. Amplasată la bifurcaţia străzilor: Fraţii Goleşti şi Republicii, din Bulevardul Petrochimiştilor, «Troiţa japonezilor» este realizată din calcar sub forma unei cruci latine dispuse central, încadrate, sub braţele transversale, de două cruci similare, subdimensionate, fixate într-un postament prismatic din beton mozaicat. Pe bordura crucii centrale, este sculptată o torsadă, iar spaţiul frontal al crucilor este decorat în motive florale stilizate, cu excepţia unui medalion circular neornamentat, în zona de intersectare a braţelor. Pe postamentul crucilor, este excizat textul: „Cu binecuvântarea prea / sfinţitului Calinic episcop de / Argeş şi Muşcel s-a donat / această sfântă cruce de / creştinii ortodocşi japonezi / Konstantinos, Hermina, Simeon.".

Monumente de arhitectură laică:

Peisajul arhitectural în continuă evoluţie al Piteştiului modern a înregistrat, către sfârşitul secolului al XIX-lea şi în prima jumătate a secolului XX, edificarea unor construcţii monumentale, de referinţă sub raport stilistic: Restaurantul „Argeş" [1870], Gara CFR [1872], Hanul Gabroveni [1877], Primăria veche [1886], actualmente, Galeria de artă; Foişorul de foc [1887], Liceul „I. C. Brătianu" [1897-1899], Prefectura judeţului Argeş [1898-1899], în prezent, Muzeul judeţean Argeş; Cinematograful „Modern" [1910], Tribunalul judeţului Argeş [1912-1914], Teatrul „Alexandru Davila" [1914], Liceul „Zinca Golescu" [1925-1942], Primăria municipiului Piteşti [1934-1936], Casa Armatei [1939] şi altele. Monumente arhitecturale reprezentative, casele memoriale: Alexandru Kiriţescu, Tudor Teodorescu-Braniște, Ion Trivale, precum şi casele particulare: Fostiropol [1900], Anton Balotă [1900], Aron Baiulescu [1900], Dimitrie Dima [1901], Ion Baiulescu [1910], Grigore Coandă [1914], Nicolae şi Tatiana Bobancu [1915], Nae Dumitrescu [1927] şi multe altele au completat zestrea edilitară a oraşului de pe Argeş.

O racordare urbanistică a Piteştiului la contemporaneitate a implicat, ulterior, construirea unor moderne ansambluri de locuit şi a unor edificii de larg interes public: Casa de cultură a sindicatelor [1968], Magazinul universal „Trivale" [1968], Palatul administrativ („Casa Albă")- arh. Cezar Lăzărescu şi Mircea Ochinciuc [1969-1970]; Spitalul judeţean Argeş- arh. Aurel Mureşan şi Mihaela Hurduc [1972], Hotelul Muntenia [1973, cu turnul proiectat de arh. Nicolae Ernst, 1976], Tribunalul judeţean [1976], Institutul de proiectare Argeş [1977], Sala de sport- arh. Ion Mircea Enescu şi Ileana Oprişescu ş.a., iar, în perioada postrevoluţionară, s-au construit numeroase hoteluri, bănci, supermagazine, somptuoase vile de locuit.

MUZEUL JUDEŢEAN ARGEŞ –[▲]– str. Armand Călinescu, 44 Monumentala clădire din centrul orașului, construită în stil eclectic de factură neoclasică, în anii 1898-1899, ca sediu al Prefecturii județului Argeș, pe locul fostului schit Buliga [1745] demolat în 1897, reprezintă, în context local, o semnificativă emblemă arhitecturală a municipiului Pitești. Proiectul a fost realizat de celebrul arh. Dimitrie Maimarolu [1859-1926], autor al unor

construcții reprezentative din arhitectura Bucureștilor: Palatul Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, Palatul Cercului Militar Național ș. a.

După edificarea Sediului politico-administrativ al județului Argeș, Palatul Prefecturii județului Argeș rezervat unor instituții administrative comuniste a fost afectat, în 1970, reamenajării Muzeului județean Argeș. Construcția, de plan simetric în formă de „U", cu două niveluri peste demisol, are, deasupra accesului principal, un balcon prevăzut cu coloane corintice și fronton basoreliefat și acrotere. Holul de onoare al parterului prezintă, central, o scară din trepte de marmură delimitate de o balustradă cu colonete din tencuială de stuc imitând marmura; plafonul casei scării a fost decorat, în 1899, de pictorul pitești an Iosif Materna. Sala consiliului și camerele laterale conservă ampla decorație inițială.

Instituţie semicentenară, Muzeul judeţean Argeş reflectă în **expoziţia de istorie**, prin piese muzeistice de excepţie, locul şi rolul zonei Argeş în contextul istoriei naţionale (inclusiv activitatea unor personalităţi ale vieţii culturale româneşti care s-au născut sau au creat în Argeş), iar, prin **expoziţia de ştiinţele naturii** (unică în România şi în Europa, ca modalitate de prezentare tematică): relaţia om – natură, precum şi protecţia mediului ambiental.

Inaugurată oficial la 10 august 1977, Expoziţia de ecologie şi protecţia mediului din România a fost amenajată pe baza proiectului «Protecţia mediului înconjurător pe baze ecologice» [1976], elaborat de specialiştii în biologie: Radu Stancu, Radu Gava, Petruţa Pestroiu, Nicolae Fusea, Mircea Mătieş, Teodora Mavrodin.

În modernul corp cvasicorelat stilului arhitectural al vechiului palat, corp edificat, în cursul anilor 1998-2002, după proiectul arh. Maria și Alexandru Mulțescu, s-au organizat: **Galeria naţională de artă naivă** – primul muzeu de acest gen din țară [1971], care cuprinde un impresionant patrimoniu artistic realizat de artişti naivi de pe întreg cuprinsul României, **Muzeul sportului argeșean** și **Observatorul astronomic** cu planetarium.

GALERIA DE ARTĂ –[▲]– Bd. Republicii, 13. Clădire edificată, în 1886, în stil eclectic de factură clasicizantă, pe baza proiectului arh. Ion Socolescu, cu destinația inițială de sediu al Primăriei comunei urbane Pitești.

Construcția s-a realizat la sugestia și cu contribuția substanțială a ministrului Mihail Kogălniceanu, în urma vizitei sale efectuate la Pitești, și „în conformitate cu prevederile Legii administrative promulgate, în anul 1864, de domnitorul Alexandru Ioan Cuza".

Prefectura Argeş solicită, printr-un memoriu, la 5 iulie 1885, Ministerului de Interne, „acordarea împrumutului necesar pentru ridicarea localului propriu şi deplin cuprinzător al primăriei. Lucrările au demarat imediat ce au fost primiţi banii, antreprenorul s-a dovedit activ şi serios, astfel încât, în ziua de 30 octombrie 1886, la ora 12, are loc inaugurarea noului Palat Comunal.".

În clădire, „primarii şi consilierii comunali şi-au putut desfăşura, din 1886 până în 1968, activitatea în condiţii optime, spaţiul acesteia concentrând toate instituţiile de stat aflate în subordinea Primăriei". Din 1968, clădirea devine sediul Galeriei de artă din Pitești, numită, ulterior, «Rudolf Schweitzer-Cumpăna», galerie care tezaurizează şi valorifică expoziţional opere reprezentative ale picturii româneşti clasice şi contemporane semnate de mari artiști ai penelului: Nicolae Grigorescu, Theodor Pallady, Nicolae Tonitza, Camil Ressu, Dimitrie Ghiaţă, Ion Ţuculescu, Gheorghe Petraşcu, Ştefan Luchian, Nicolae Dărăscu, George D. Mirea, Rudolf Schweitzer-Cumpăna ş. a., sculpturi semnate de: Gheorghe Iliescu-Călineşti, Ovidiu Maitec, Radu Aftenie, Ion Iancuţ, Grigore Patrichi, Adrian Popovici ş. a.

Clădirea are două niveluri: parter și etaj, accesul la parter fiind asigurat pe o scară realizată din piatră de Albești, surmontată de o terasă deschisă, cu acces din interior, susținută pe coloane de calcar cu capiteluri corintice. La parterul supraînălțat, se află un hol mare, din care se accede în camerele laterale concepute relativ simetric și la etaj, pe o scară monumentală de marmură. Sala de consiliu de la etaj prezintă un plafon amplu decorat de pictorul Iosif Materna.

TEATRUL „ALEXANDRU DAVILA" –[▲]– str. Victoriei, 9. Construit la începutul secolului XX, Teatrul comunal Pitești a fost inaugurat în 1914, cu piesa «O noapte furtunoasă» de Ion Luca Caragiale, în interpretarea actorilor Teatrului Național din București; exceptând spectacolele susținute de artiștii angajați ai instituției, în sala teatrului, a concertat

George Enescu și s-au prezentat varietăţi ale Teatrului de revistă bucureștean condus de Constantin Tănase.

În 1957, i se atribuie numele marelui dramaturg român Alexandru Davila, născut la Golești; evenimentul a fost marcat prin prezentarea dramei sale în versuri „Vlaicu Vodă", rolul principal fiind interpretat de celebrul actor George Vraca.

În 1974, a fost deschisă sala „Studio 25", realizată conform proiectului regizorului arhitect Liviu Ciulei. La etaj, pictorii: Sorin Ilfoveanu, Dan Broscățeanu și Ștefan Câlția au conceput impresionante fresce și vitralii. Clădirea a fost refăcută în 1948 și renovată integral, conferindu-i-se un aspect modern, în urma amplelor operaţiuni de „restilizare arhitecturală" efectuate după proiectul arh. Nicolae Ernst, în cursul anilor 1977-1979.

LICEUL „I. C. BRĂTIANU" –[▲]– str. Armand Călinescu, 14.

Clădirea monumentală a liceului a fost edificată, în stil arhitectural neoromânesc, cu fațada construită din cărămidă aparentă și portic clasicizant, conform planului arh. Alexandru Băicoianu, în anii 1897-1899. Construcția, înălțată pe două niveluri, este formată dintr-un corp central și două aripi laterale. Elementele de decor se concentrează la accesul principal prevăzut cu scară și coloane din calcar de Albești cu capiteluri amplu ornamentate care susțin un fronton neoclasic realizat din același material constructiv; pe timpanul frizei, este reprezentată stema istorică a județului Argeș, subliniindu-se, în acest mod, importanța zonală a instituției piteștene de învățământ. Decorul este extins pe fațada principală prin mozaicuri compuse din ramuri stilizate de stejar și laur distribuite uniform între arcadele ferestrelor centrale și friza ornamentală.

Spațiul afectat procesului instructiv-educativ este compus din 12 săli de clasă, un amfiteatru, o sală mare pentru biblioteca liceului, o sală de consiliu, cancelariile directorilor și profesorilor ș. a. Concomitent cu clădirea centrală, s-au construit: sala de gimnastică și locuința directorului, în care s-a amenajat, ulterior, muzeul liceului. Internatul – edificat, în 1935, pe terenul din spatele liceului – a fost bombardat de aviația americană în 1944 și reconstruit în anul 1948, devenind, după construirea căminului pentru elevii interni, în 1975, un spațiu destinat procesului de învățământ, prin organizarea unor săli de clasă. O modernă bază sportivă a fost amenajată, în 1965-1966, pe platoul din spatele clădirii.

Această prestigioasă instituție școlară a fost slujită, cu competență și devotament, de profesori remarcabili, precum: Constantin Albu, Gheorghe Aman, N. I. Apostolescu, Nicolae Bănescu, Constantin Drăgulescu, I. C. Dumitriu-Bârlad, Vasile Haneș, Nicolae Iordache, Emil Ludwig, Remus Macarie, Constantin Marinescu, Nicolae I. Micescu, Mihail Mihăileanu, Emil Morțun, Dimitrie Al. Nanu, Constantin Rebega, Ion Steriopol, Emil Teohari, Ion Tutuc ș. a. Dintre elevii săi, s-au remarcat în viața politică și culturală a țării: Ion N. Angelescu, Dan Barbilian, Alexandru Bădăuță, Nicolae Brânzeu, Armand Călinescu, Constantin Cristescu, Mihail Ghelmegeanu, Gheorghe Marinescu-Dinizvor, Istrate Micescu, Ion Minulescu, Costin Petrescu, Rudolf Schweitzer-Cumpăna, Dan Simonescu, Virgil Tempeanu, Tudor Teodorescu-Branișteș, George Ulieru, George Vâlsan și alții.

LICEUL „ZINCA GOLESCU" –[▲]– str. Egalității, 35 – importantă instituție a învățământului mediu piteștean, liceul a funcționat, începând cu anul 1924, în clădirea actuală, construită conform planului arh. I. Fakler. Proiectată cu 20 de clase și internat, clădirea s-a definitivat în decursul a trei etape: inițial [1925-1926], s-au construit șase săli de clasă și sala de gimnastică prin contribuția financiară exclusivă a familiei Sevastița și Mihail Vasilescu, care a donat terenul unde s-a amplasat edificiul, casele deținute în proprietate și suma de 1.800.000 lei; etapa următoare [1939-1942] a constat din extinderea spațiului de învățământ cu încă patru săli mari de clasă, lucrările fiind executate de Agenco, o firmă bucureșteană de construcții, sub coordonarea arhitectului piteștean Eugen Ivanov; etapa finală [1960-1965] coincide cu efectuarea unor operațiuni de definitivare a liceului, cheltuielile fiind suportate din bugetul statului. Denumirea actuală „Zinca Golescu" a fostului Liceu de fete piteștean, a fost conferită prin Decretul nr. 25/1971.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI PITEŞTI –[▲]– str. Victoriei, 24.

Construcţia a fost edificată ca sediu al Administraţiei financiare Piteşti, în anii 1934-1936, conform proiectului arh. State Ciortan [1876-1940], director general al Serviciului arhitectural din Ministerul de Finanţe, prin particularizarea unui proiect tip destinat sediilor

Administraţiei financiare din România. Adept al stilului arhitectural neoromânesc, State Ciortan a conferit atribute constructive remarcabile clădirii de plan dreptunghiular cu trei niveluri, mai ales, prin imensul hol central – conceput ca o „curte interioară" – cu două rânduri de coloane suprapuse dominând atât parterul, cât și etajul, precum și prin luminatorul practicat în acoperiș. Fațada dinspre stradă este prevăzută, central, cu acces marcat de o arcadă semicirculară în retragere, o ușă masivă și un balconaș la etaj.

Construcția a fost extinsă, în anul 1960, prin adăugarea corpului de pe latura estică, având, la parter, o sală de festivităţi cu 250 de locuri, iar, la etaj, birouri. Inițial, sediu al Administrației financiare Pitești, clădirea va deveni, din dispoziția autorităților comuniste, sediu al Comitetului regional Argeș al PCR [1950-1968], al Consiliului municipal PCR Pitești și al Consiliului popular municipal Pitești [1970-1989].

CASA ARMATEI –[▲]– Piața Muntenia, 2. Edificiu de plan dreptunghiular, cu trei niveluri: demisol, parter și etaj, a cărui piatră fundamentală a fost pusă la 7 iulie 1939, în prezența pitești eanului Armand Călinescu, președintele Consiliului de Miniștri. Construcția s-a realizat conform planului renumitului arh. Octav Doicescu, individualizându-se, în peisajul arhitectural al centrului orașului, prin scara monumentală și ampla feronerie a ușilor de acces în interior, prin terasa de pe latura posterioară.

În sala de festivități, se află o interesantă friză formată din medalioane circulare de bronz, cu busturile unor personalități ale istoriei naționale: Burebista, Decebal, Traian, Basarab I, Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazul, Matei Basarab.

CINEMATOGRAFUL „MODERN" –[▲]– str. Victoriei, 20. Construit, în 1912, conform planului arh. Eracle Lăzărescu [1868-1937], ca sediu al Băncii Populare Pitești, instituție fondată în 1898, imobilul relevă particularități ale stilului arhitectural eclectic de influență franceză. Clădirea era, în perioada premergătoare Primului Război Mondial, una dintre cele mai impunătoare construcții din oraș. Ulterior, în anul 1931, parterul a fost reamenajat pentru a deveni cinematograful: „Aquila" [1931-1947], „Muncitoresc" [1947-1959], „Modern" [1959-]. La parter, clădirea este prevăzută cu o sală de spectacol de 286 de locuri. Etajul a fost destinat, în 1971, desfăşurării unor activităţi culturale multiple sub egida Tehnic-clubului; ulterior, s-a organizat o sală de Internet «I Q Net Club» dotată cu 70 de calculatoare, 4 mese de biliard, 3 mese pentru tenis de masă.

CURTEA DE APEL PITEŞTI –[▲]– str. Victoriei, 22 – construcție realizată, în anii 1912-1914, în stil neoclasic, conform planului arh. Eracle Lăzărescu, profesor de urbanism la Academia de arhitectură București, în colaborare cu arh. Arghir Culina, proiectantul Hotelului „Ambasador" din Capitală. Sub raport arhitectural, clădirea prezintă, la fațada principală, o monumentală scară de marmură, cu șase coloane, dintre care patru sunt geminate, susținând un fronton neoclasic. Restul fațadelor sunt concepute în manieră eclectică de influență franceză.

Parterul prezintă un hol central cu o curte interioară și luminator, încadrată de săli destinate ședințelor cu public. Funcționând inițial, între anii 1914-1955, ca Palat de Justiţie, este, post 1955, Palat al Culturii – principalul sediu al Bibliotecii județene Argeș și al altor instituții culturale: Casa municipală de cultură Pitești, Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă Argeș.

După 2003, palatul a fost retrocedat Ministerului Justiției, devenind Curtea de Apel Pitești.

Inscripţie incizată pe o placă de marmură: „Aici au fost / asasinaţi mişeleşte / de către bandele comuniste / la 9 august 1946 / av. Gheorghe Mihai / de 28 ani şi / înv. Tică Popescu de 51 ani / membrii PNŢ.".

CASA A. BAIULESCU –[▲]– str. Târgu din Vale, 20 – Deși a fost concepută de un meșter local fără studii de specialitate, Dumitru, casa reprezintă un model de construcție urbană de la cumpăna secolelor XIX-XX, relevând gustul estetic al comanditarului, negustorul pitești ean Aron Baiulescu. Prezentând detalii arhitecturale de factură eclectică, elemente clasicizante și „Seccesion", casa Aron Baiulescu se particularizează prin scara monumentală de acces construită din calcar de Albești și ușa de proporții considerabile amplu decorată; pe latura nordică, o loggie delimitată prin coloane cu capitel corintic și

pilaștri laterali care susțin un antablament ornamentat ce conferă construcției evidente elemente estetice.

CASA I. BAIULESCU –[▲]– Bd. Republicii, 123. Construită în manieră eclectică la începutul secolului XX, cu cheltuiala lui Ion Baiulescu, profesor de filozofie la Liceul „I. C. Brătianu" din Piteşti; casa prezintă o amplă ornamentație barocă, având un balcon cu feronerie decorativă, iar, spre stradă, o loggie. Interiorul se particularizează prin sobele înalte de teracotă amplu ornamentată și prin decorul mural realizat de celebrul pictor local Iosif Materna.

CASA BALOTĂ –[▲]– str. Mihail Kogălniceanu, 16. Casa se înscrie, prin structura și compoziția sa, în arhitectura românească medievală a începutului secolului XIX, cu pivnițe înalte precedate de un gârlici și bolți masive de zidărie, dar oferă, prin ornamentica fațadelor refăcute la începutul secolului XX, elemente de arhitectură eclectică, cu elemente predominat renascentiste, ornamentica fiind amplificată prin balconul și baldachinul realizate din feronerie artistică.

CASA BOBANCU –[▲]– Bd. I. C. Brătianu, 51. A fost construită conform planurilor arh. Ion Simionescu-Pitești, în anii 1914-1915, la solicitarea comanditarilor Nicolae Bobancu, farmacist, și Tatiana Bobancu, institutoare – familie racordată consistent la mișcarea de regenerare culturală a Piteștiului în perioada interbelică.

Sub raport arhitectural, casa prezintă două niveluri: parter și etaj, o șarpantă cu pante accentuate, elemente constructive de influență populară: cerdace cu arcade susținute pe stâlpi realizați din lemn de stejar sau din zidărie. Interiorul se particularizează prin decorul realizat în tempera de către Rudolf I. Materna, în 1915.

Casa Bobancu a fost asociată intim cu nume celebre ale spiritualității românești: cărturarul istoric Nicolae Iorga, istoricul literar Gheorghe Bogdan-Duică, președintele Academiei Române Ion Simionescu, geograful Simion Mehedinți și alții, precum și cu participanți de marcă la războiul antihitlerist, generalii-maior: Ion Boițeanu, Marin Ionescu și Nicolae Chercea, ultimul intrând în istoria luptelor de pe Tisa, prin celebrul său pod de plute lung de 200 m, realizat la 25 octombrie 1944, în 19 ore.

CASA COANDĂ –[▲]– Bd. I. C. Brătianu, 39 construită în primul sfert al veacului al XIX-lea, după proiectul arh. Eracle Lăzărescu, de către comanditarul Grigore T. Coandă, director al Băncii Populare din Pitești, bunicul lui Henry Coandă, imobilul cu influențe vădite de arhitectură neoromânească, are trei niveluri: demisol, parter și etaj, fiind particularizat constructiv prin foișoare prevăzute cu coloane din calcar de Albești sau de lemn masiv sculptat, la parter și etaj; coșurile sobelor depășesc considerabil cotele șarpantei acoperișului. După anul 1930, casa a fost cumpărată de Camera de comerț și industrie a judeţului Argeș. Actualmente, restaurant de lux cu saloane amplu decorate: Salonul reginelor, Salonul oglinzilor şi Salonul rouje.

CASA DIMA –[▲]– str. Sf. Vineri, 49 a fost edificată, în 1901, conform planului său, de Dimitrie Dima, inginer constructor pitești̦ean, autorul proiectelor unor importante construcții laice ale orașului: Uzina electrică, Țesătoria Română, Uzina de apă Mărăcineni, podurile de peste Râul Doamnei și râul Argeș, dar și al monumentalei construcții ecleziastice – Biserica „Sf. Vineri".

Concepută în stil arhitectural eclectic, casa prezintă o amplă decorație în registrul superior al pereților, în zona consolelor șarpantei acoperișului. Baldachinul de deasupra accesului principal prezintă, prin feroneria de sorginte barocă, reale calități artistice. Imobilul a fost sediul Societății române „Beton și fier" înființate de Dimitrie Dima împreună cu Gogu Constantinescu și Tiberiu Eremie.

CASA A. DUMITRESCU –[▲]– Bd. Republicii, 58

Edificată ante 1925, după planul arh. Dimitrie Ionescu-Berechet, în maniera arhitecturii tradiționale naționale. Clădirea, de plan pătrat, prezintă trei niveluri: demisol, parter și etaj. Accesul în parterul clădirii, ale cărei camere încadrează simetric un coridor central, se asigură pe o scară monumentală de piatră, iar accesul la etaj, pe o scară masivă din lemn de stejar. Interioarele sunt dotate cu sobe monumentale din teracotă variat colorată. Casa a fost proprietatea primarului Piteştiului, Alexandru Dumitrescu, de profesie avocat,

inițiatorul proiectării Halei de carne și pește. Actualmente, este sediul filialei Argeș a Partidului Democrat-Liberal.

CASA NAE DUMITRESCU –[▲]– Bd. Republicii, 52. Construită în anul 1927, după planurile arhitectului câmpulungean Dimitrie Ionescu-Berechet, inspirat modelator de volume arhitecturale, construcţiile realizate, pe baza proiectelor sale, conferind localităţilor pecetea unui stil neoromânesc extras din filonul tradiţional al arhitecturii populare. Casa realizată din pereţi de cărămidă, şarpantă de lemn și învelitoare de țiglă relevă valenţe estetice deosebite; pe latura estică, este încorporat un cerdăcel cu stâlpi și pălimar din lemn de stejar amplu ornamentați. Interiorul se particularizează prin utilizarea ingenioasă a spațiului, datorită existenței unor uși glisante de lemn, dar și prin sobele de teracotă de proveniență germană, în compoziția unei sobe regăsindu-se imaginea compozitorului Richard Wagner.

CASA FOSTIROPOL –[▲]– Bd. Republicii, 66. Clădire de plan dreptunghiular edificată, la începutul secolului XX, pe două niveluri: demisol și parter, după proiectul aceluiași renumit meșter local Dumitru, comanditar fiind un activ edil al orașului, care a avut, în 1914, inițiativa edificării Halei centrale definitivate în 1922, dar demolate în 1967, pentru a se amplasa actualul sediu al Prefecturii județului Argeș.

Casa Fostiropol prezintă caracteristici ale stilului arhitectural neoclasic, dar și eclectic de școală franceză, cu loggie, spre bulevard, având o friză amplu decorată cu stucatură, susținută, central, pe două coloane și, lateral, pe doi pilaștri ale căror capiteluri sunt bogat ornamentate; pereții și plafonul logiei conservă pictura decorativă a lui Iosif Materna. Accesul în clădire se asigură, din curte, pe o ușă masivă fixată pe o scară de piatră, care se continuă în interior. Naționalizată de către autoritățile comuniste, clădirea a fost afectată amenajării Muzeului de istorie și științele naturii Pitești [1957-1970] și organizării Școlii populare de artă [1970-2010].

FOIŞORUL DE FOC –[▲]– str. Smeurei, 21. Amplasat pe o terasă superioară, era, în anul edificării sale, 1897, construcția cea mai înaltă din Pitești, concepută astfel, din rațiunea asigurării unei observații continue a fondului de clădiri existent, pentru a se semnaliza în timp util eventualele incendii și a se limita gravele consecințe provocate de calamități de proporții, precum „focul din 1848", care a afectat o mare parte a zonei centrale a orașului. Construcția edificată pe trei niveluri, cu turlă octogonală încadrată, la ultimul etaj, de un balcon de observație, impresiona prin sobrietatea arhitecturii clasicizante a fațadelor. Foișorul de foc a devenit, ulterior, sediul principalei unități de pompieri a județului Argeș. O amplă restaurare a monumentului a fost întreprinsă în anul 1983.

HANUL GABROVENI –[▲]– str. Sf. Vineri, 23. Supranumit și „Hanul Cuțitaru" – nume marcat pe fațada vestică – a fost construit în 1877, cu cheltuiala negustorului Hagi Cristea Vasiliu, originar din Gabrovo-Bulgaria. Clădirea, cu fațadă clasicizantă, are un plan în formă de „U" și trei niveluri: o imensă pivniță boltită, parter și etaj. La etaj, hanul prezintă, pe laturile dinspre curtea interioară, o amplă feronerie, geamlâc și galerii lungi, sprijinite pe console, din care se accede în camere cu intrare unică din coridor. În zona posterioară, cu acces printr-un imens gang boltit, se aflau: adăposturi pentru trăsuri și căruţe, grajduri, fânar, șopron și magazie pentru cereale.

Hanul Gabroveni se conservă în forma originară; aici, au poposit personalități ale vieții culturale naționale, printre care: Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Nicolae Iorga ș. a. În anul 1877, regele României, Carol I, a trecut în revistă, din balconul hanului, defilarea trupelor române participante la Războiul pentru Independență.

RESTAURANTUL ARGEŞ –[▲]– str. Victoriei,16. Clădirea a fost construită în deceniul al optulea al secolului XIX, după planul meșterului local Dumitru, „celebru arhitect fără studii", evident influențat de arhitectura la modă a eclectismului de școală franceză. O restaurare și extindere a construcției vor fi efectuate în anii 1953-1955, prin adăugarea corpului din latura posterioară și amenajarea unui spațiu amplu destinat grădinii de vară a restaurantului. Edificiul a intrat în istoria social-culturală a orașului, prin funcționalitățile conferite de către autorități: sală de teatru, la parter [1912-1913]; cinematograful „Oituz" [1916-1920]; Direcțiunea regiunii a II-a sanitară Argeș-Muscel-Olt-Teleorman [1922-1938]; Atheneul popular „G. Ionescu-Gion" cu muzeu și bibliotecă publică [1944-1948]; Căminul

cultural județean „Nicolae Bălcescu" [1948-1950]; Societatea pentru răspândirea științei și culturii filiala Argeș, Cenaclul literar „Liviu Rebreanu" [post 1950].

Din fondul arhitectural existent care conferă municipiului Pitești particularități evidente, relevând influențe accentuate ale arhitecturii tradiționale zonale, ale arhitecturii neoromânești de forme naționale, dar și influențe stilistice la modă în perioada edificării lor, se remarcă, prin: unicitate, reprezentativitate și ilustrativitate edilitară, următoarele construcții incluse pe Lista monumentelor istorice și de artă din România:

Strada [■~] **Crinului**, nr [•] 6–Casa Filipescu [1/4 XX]~stil eclectic; decorație de influență „art nouveau" •13–Casa scriitorului Ion Trivale [1/4 XX]~decorație clasicizantă •15–Casa scriitorului Tudor Teodorescu-Branișteă [4/4 XIX]~decorație clasicizantă •21–Casa Teodorescu [1/4 XX]~decorație clasicizantă •59–Casa Panaitescu [4/4 XIX]~decorație clasicizantă (un mic fronton accentuează intrarea în curte); arcade în acoladă. [■~] **Egalității** •11–Casa Mărculescu [1/4 XX]~arhitectură cu influențe Seccesion •21–Casa Nicolescu [4/4 XIX]~arhitectură de tradiție populară; foișor închis cu geamlâc; acoperiș înalt; modificări ale fațadei principale. [■~] **Armand Călinescu** •11–Casa Vasiliu [1/4 XIX] ~plan format din „casa mare" și o aripă incluzând anexele construite pe pivniță; arhitectural, prezintă amprente neogotice (modenatura fațadelor, feroneria baldachinului) •28–Pivnițele casei Poenăreanu [1/4 XX]~incluse într-o clădire refăcută integral în 1955, pivnițele prezintă boltiri în leagăn pe dublouri, cu aerisiri de tipul meterezelor •44–Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară [1/4 XX]~arhitectură de forme naționale; foișor cu arcade sprijinite pe coloane (la etaj) •44–Întreprinderea de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor [ante 1925]~arhitectură de forme naționale. [■~] **Rahovei** •18–Casa Triandafil [1/4 XX]~arhitectură de forme naționale. **Bd. Republicii** •84–Casa dr. Florescu [ante 1925]~arhitectură eclectică •94–Casa Marin Drujan [4/4 XX]~arhitectură eclectică cu forme clasicizante •104–Casa Mamulea [4/4 XX]~arhitectură de influență Seccesion [■~] **C. A. Rosetti** •1–Casa Ghimpa [4/4 XX]~arhitectură eclectică de școală franceză [■~] **Teilor** •9–Casa Ovidiu Constantinescu [ante 1925]~arhitectură de forme naționale. [■~] **Teiuleanu** •13-15–Casa Marinescu [1/4 XX]. [■~] **Târgu din Vale** •2–Casa Popescu [4/4 XX]~arhitectură clasicizantă •6–Casa Zeiler [3/4 XIX]~casă tipică de târgoveț; arhitectură exterioară clasicizantă; elemente de arhitectură tradițională (cerdac tipic muscelean) la fațada spre curte •19–Casa veche Aron Baiulescu [4/4 XX]~ arhitectură clasicizantă. [■~] **19 Noiembrie** •3–Grădiniţa de copii [1/4 XX]~arhitectură de influenţă „Modern Styl". [■~] **Aurora** •1–Casa Constantinescu [4/4 XIX]~fațadă clasicizantă (la est), pridvor închis cu geamlâc (la nord) •33–Casa Zoe Tărtăşescu [1/4 XX]~arhitectură clasicizantă. [■~] **Victoriei** •36–Casa Băltescu [2/2 XIX]; arhitectură de influenţă populară; pridvor închis spre curte; panta acoperişului foarte accentuată •38–Casa Tâmpeanu [4/4 XIX]~arhitectură populară; pridvor deschis, de lemn, la etaj •39–Casa Alexandru Nanu [4/4 XIX]~două niveluri; faţada cu decoraţie clasicizantă •52–Casa [4/4 XX; refăcută 1920]; arhitectură de influenţa „Modern Styl" •56–Casa căpitanului Iov [4/4 XIX; modernizări 1925]~arhitectură de tradiţie populară [■~] **1 Mai** •27–Casa dr. Victor Mărtoiu [1/4 XX]~arhitectură de influenţă romantică •29–Casa Panţurescu [4/4 XIX]; arhitectură de forme naţionale; arcade trilobate pe coloane •51–Casa Bobancu [1/4 XIX]~arh. I. Simionescu; arhitectură de forme naţionale; foişor cu arcade pe coloane. [■~] **Sf. Vineri** •18–Casa Agate Raicu Vasiliu [4/4 XIX]~arhitectură de nuanţă clasicizantă •22–Casa Dogaru [4/4 XIX]; arhitectură eclectică de forme naţionale •25–Casa Antonescu [1/4 XX]; faţadă clasicizantă; curte interioară cu geamlâc •27–Casă de tăbăcar [1/4 XX]~arhitectură eclectică •28–Casa Vulcan [1/4 XX]~faţadă în stil eclectic •43–Casa Arizan [4/4 XIX]~stil eclectic de nuanţă clasicizantă.

ARTA PEISAGISTICA

«ROTONDA PERSONALITATILOR ARGESENE» reprezintă o modalitate de omagiere plastică a unor figuri proeminente asociate afectiv şi efectiv zonei: «Armand Călinescu», de Ilie Bostan-Iaşi; «Alexandru Davila», de Dan Covătaru-Iaşi; «Ion Pillat», de Adrian Radu-Câmpulung Muscel; «G. Ionescu-Gion», de Valentin Vârtosu-Chişinău; «Nicolae Dobrin», de Cristian Pantelescu-Bucureşti şi «Zavaidoc», de Eugen Petri-Ploieşti.

•«NICOLAE BĂLCESCU» –[▲]– Monument de for public amplasat în Parcul Primăriei, în anul 1969; operă a renumitului sculptor câmpulungean Constantin Baraschi

[1902-1967]; statuia istoricului şi revoluţionarului paşoptist executată din bronz are dimensiuni impresionante: 4,40 m înălţime, fiind fixată pe un soclu de granit roșu, cu platformă de 4,50 m înălţime. Inscripţie, pe soclu: „Nicolae Bălcescu. 1819-1852".

●«MIRCEA CEL BĂTRÂN» –[▲]– statuie monumentală de bronz, opera sculptorilor Minea Grigore şi Bolea Aurelian, amplasată, la 20 mai 1998, în scuarul Teatrului „Alexandru Davila". Monumentul este asociat, în memoria colectivă a comunităţii urbane, cu Mircea cel Bătrân, domnitorul Ţării Româneşti [1386-1418], cel care a emis, la 20 mai 1388, hrisovul atestării iniţiale a Piteştilor.

●«I. C. BRĂTIANU» („Vizirul de la Florica") –[▲]– statuie înaltă de circa patru metri, cântărind aproximativ cinci tone, opera sculptorului Lucian Irimescu din Craiova; turnată în bronz în atelierul specializat din Arad; amplasată, la 25 mai 2007, în Grădina publică din centrul oraşului, pe soclul statuii «1907» de Veturia Ilica, transferată în zona Havuzul de apă.

Statuia lui I.C. Brătianu a fost comandată de un grup de iniţiativă, coordonat de primarul piteştean Tudor Pendiuc. Autorul operei consideră că „prin percepţia perspectivală, unele proporţii pot să apară groteşti, întrucât statuia a fost gândită cu un soclu supradimensionat pe verticală şi suplu pe orizontală", element de compoziţie pe care suportul actual, destinat statuii supradimensionate a unui ţăran răsculat nu-l poate asigura monumentului său.

●«**1907**» –[▲]– Sculptură masivă în piatră, fixată pe un soclu înalt de circa 3 m, reprezentând un țăran desculț, cu un topor în mâna dreaptă, care, prin proporțiile sale „monumentale": 300/100/70 cm, sugerează forța unei clase sociale exploatate de „regimul burghezo-moșieresc" – lucrarea fiind executată, de către artista Veturia Ilica, în anul 1957, la solicitarea „organelor de partid și de stat, pentru manifestările prilejuite de semicentenarul sângeroasei răscoale din anul 1907". Pe soclu, inscripția: „1907. În memoria țăranilor răsculați în 1907 împotriva regimului burghezo-moșieresc, pentru pământ și libertate", dar și sculpturi în relief plat imaginând scene din răscoală. Amplasată inițial în Grădina publică din faţa Muzeului judeţean Argeş, reamplasată la Havuzul de apă, în anul 2007, pentru a fi înlocuită cu statuia de bronz a lui I. C. Brătianu, fixată pe soclul monumentului anterior.

●«GH. IONESCU-GION» –[▲]– în curtea Colegiului „I. C. Brătianu". Operă a sculptorului Frederick Storck, bustul de bronz realizat, în anul 1907, din inițiativa unor intelectuali pitești, a fost amplasat inițial, în 1911, în Grădina publică a orașului, fiind transferat în curtea colegiului, în 1966.

●«TUDOR VLADIMIRESCU» –[▲]– str. Trivale. În forma originară, cu soclu înalt de circa 3 m, deasupra căruia era fixat un vultur, a fost dăltuit în calcar de Albești de către sculptorul piteștean Luigi Arganini, după schițele inginerului Dimitrie Dima, monumentul fiind realizat în memoria eroilor Regimentului 6 Artilerie Argeș. Distrus în bombardamentul din 1944, a fost refăcut, în anul 1960, vulturul fiind, însă, înlocuit cu bustul lui Tudor Vladimirescu sculptat în piatră de artistul Vasile Năstăsescu. Inscripţii pe plăci de marmură albă: „Tudor Vladimirescu, erou al poporului român pentru libertate" (faţadă); „Tudor Vladimirescu, conducătorul revoluţiei din Ţara Românească Muntenia" (latura dreaptă); „Patria se cheamă norodul, iar nu tagma jefuitorilor" (latura posterioară); „Glorie eternă eroilor poporului român" (latura stângă).

●«MATACHE DAMIAN» –[▲]– în Cimitirul „SG". Conceput în manieră gotică, de artistul plastic Carol Storck [1854-1926], monumentul funerar înalt, cu baldachin și ample sculpturi sub forma unor jerbe de flori care încadrează simetric o nișă, unde este inscripționat, prin incizie, textul: „Te stinseși din astă lume / soțul meu mult regretat / însă al tĕŭ scumpŭ nume / în veci nu va fi uitat. Matache Damian / 1902.".

●«ION ȘT. THEODORU» –[▲]– în Cimitirul „SG". Operă a sculptorului Frederic Storck [1872-1942], monumentul funerar reprezentând bustul, din marmură albă, al unui tânăr, fixat pe un soclu paralelipipedic, între patru colonete ionice pe care se sprijină o cupolă marcată, în partea superioară de o cruce în formă latină; extradosul cupolei, constituind soclul crucii, este amplu decorat în ornamente florale stilizate; monumentul funerar, care se remarcă prin armonia execuției sale, are circa 2,5 m înălțime. Sub bust, pe soclu, inscripție incizată: „Ioan St. Theodoru / 1870-1909". Deasupra nișei, incizat: „Colonel N. St. Theodoru".

●«TEIULEANU» –[▲]– în Cimitirul „SG". Monument funerar dedicat familiei Teiuleanu, care a marcat, prin generoase donații, viața culturală a orașului, a fost executat, din marmură albă, de către sculptorul originar din Galați, Vasile Scutari; sub raport compozițional, prezintă similitudini evidente cu monumentul anterior, cu deosebirea că, sub cupolă, se află trei busturi, bustul Mariei Teiuleanu – „Donatoarea școalei profesionale de fete și a azilului de bătrâne din Pitești", prezentând, şi din această cauză, un legitim interes.

●«NICOLAE BĂLCESCU», bust, de C. Foamete [1958] cu dimensiunile: 115/56/57– expus la Colegiul Naţional „I. C. Brătianu".

●«DINICU GOLESCU», bust de Vasile Rizeanu, amplasat în faţa Bibliotecii judeţene Argeş.

●«MIHAI EMINESCU», bust de Vasile Rizeanu, amplasat în faţa Şcolii nr. 11 „Mihai Eminescu".

●«NICOLAE APOSTOLESCU», bust, de sculptorul Nicolae Georgescu, amplasat la Colegiul Naţional „I. C. Brătianu".

●«OŢELAR» [1967], bust, de Constantin Lucaci, cu dimensiunile: 200/75/60 cm, amplasat în faţa Şcolii generale nr. 8.

●«HORA» [1966], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, cu dimensiunile: 80/44/29 cm, amplasată în scuarul de lângă Teatrul „Alexandru Davila".

●«NODUL GENERATIILOR» [2001], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, amplasată în scuarul dintre Galeria de Artă şi Liceul „I. C. Brătianu".

●«ODIHNA» [1971], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, cu dimensiunile: 96/174/21 cm, amplasată în scuarul de lângă Teatrul „Alexandru Davila".

●«PĂMÂNTEANCA» [1967], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, cu dimensiunile: 131/46/76 cm, amplasată în scuarul de lângă Teatrul „Alexandru Davila".

●«MAMA SI COPILUL» [1967], compoziţie, de Mihai Onofrei, cu dimensiunile: 89/60/63, amplasată în Expo-parc.

●«NOAPTEA» [1967], compoziţie, de Mihai Onofrei, cu dimensiunile: 63/30/50 amplasată în Expo-parc.

●«MAMA CU COPIII / Copiii noştri sânt pacea» [1967], compoziţie, de Lelia Zuaf, amplasată în faţa Casei căsătoriilor.

●«GINGASIE» [1967], compoziţie, de Gavril Covalschi, cu dimensiunile: 153/125/42 cm, amplasată pe Calea Bucureşti.

●«COMPOZITIE» [1966], de D. Passima, cu dimensiunile: 139/144/75 cm, amplasată în str. Nicolae Grigorescu.

●«COPIL CU MINGEA» [1966], compoziţie, de Martin Leizer, cu dimensiunile: 150/36/45 cm, amplasată în faţa Casei copiilor din Trivale.

●«FETITA» [1966], compoziţie, de Marghit Micloş, cu dimensiunile: 150/43/33 cm, amplasată în faţa Casei copiilor din Trivale.

●«FEMEIE SEZAND» [1966], compoziţie, de Peter Iacob, cu dimensiunile: 100/40/46 cm, amplasată în Parcul Ştrand.

●«ÎNGEMANARE» [1966], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, cu dimensiunile: 165/75/ 24 cm, amplasată în Parcul Ştrand.

●«TERRA» [1966], compoziţie, de Corina Ioniţă, cu dimensiunile: 100/52/86 cm, amplasată în Parcul Ştrand.

●«FEMEIA SI PASAREA» [1971], compoziţie, de Gheorghe Iliescu-Călineşti, cu dimensiunile: 85/123/40 cm, amplasată în Parcul Ştrand.

●«MESTERUL MANOLE» [1967], compoziţie, de Ovidiu Maitec, cu dimensiunile: 500/75/90 cm, amplasată în Parcul Trivale.

●«ODIHNA» [1966], compoziţie, de Florica Ioan, cu dimensiunile: 147/234/50 cm, amplasată în Parcul Trivale.

– REZERVAŢII NATURALE

PARCUL TRIVALE este considerat, de localnici, „plămânul natural" inegalabil al municipiului Pitești. Amenajarea parcului de circa 45 ha, în cadrul unei păduri seculare din zona vestică a orașului, care ocupă, o suprafață considerabilă (2008 ha), a constituit o

preocupare constantă a autorităților locale începând din anul 1900. Pădurea Trivale este dominată de arbori specifici zonei colinare: stejar, gorun, gârniță și fag; dar și de unica specie din România a stejarului hibrid (Quercus pseudodalechampii).

Flora existentă în arealul său a fost studiată de către specialistul în științe botanice D. I. Grecescu, fiind analizată in extenso în opera «Conspectul florei României» [1898]. «Memoriul justificativ privind întocmirea planului de sistematizare a orașului Pitești» conceput de ing. H. W. Schmidt, în 10 decembrie 1910, subliniază interesul manifestat față de amenajarea „Parcului Trivalea": „El constituie cel mai important loc de agrement al orășenilor, având pentru oraș o deosebită însemnătate". De aceea, se preconiza crearea unui bazin cu apă care „ar înlesni dezvoltarea vegetațiilor artificiale și ar răcori aerul", mărindu-se, astfel, „importanța Piteștiului ca stațiune climaterică".

Amenajarea efectivă a parcului a fost încredințată arh. Pinard din București, în 13 mai 1913, specialistul în „opere de artă peisagistice" angajându-se să „înfrumusețeze parcul Trivalea și să facă un elești". Peisajul parcului este particularizat și prin podul de beton al cărui parapet imită vizibil împletitura rădăcinilor și crengilor copacilor.

În timpul Primului Război Mondial, începând cu data de 16 noiembrie 1916, trupele de ocupație germane, „au devastat Parcul Trivalea, aducând stricăciuni pavilionului-bufet și au distrus o parte din pădurea care îl înconjoară". Existența Schitului Trivale – important așezământ monahal medieval – conferă parcului o motivație turistică specială, împreună cu bufetul „La grotă", ori campingul și restaurantul „Cornul vânătorului".

În parcul pădurii Trivale, a fost amenajată o rezervație zoologică de animale indigene și exotice. Exceptat de la procesul retrocedării, conform art. 24 din Legea 1/2000, Parcul Trivale – inclus pe Lista rezervaţiilor, pădurilor monumente ale naturii şi altor arii strict protejate, prin ordinul nr 547/3.08.2004 al Ministerului Agriculturii şi Pădurilor, n-a fost scutit de „ingineriile mafiote" ale unor profitori postdecembriști care – sub pretextul unor schimburi de fond forestier, deși pădurea a fost deținută exclusiv de stat – au solicitat și obținut terenuri în care și-au construit vile, afectând considerabil acest spațiu de utilitate publică, respectat ca atare chiar și în perioada regimului totalitar.

IN MEMORIAM

✪ **ADRIAN GEORGE** [1919-?] – poet, publicist, fondatorul revistei „Trivalea" [1935], redactor la: „Adevărul", „Gazeta". Opera: «Versuri» [1935].

✪ **ALBU CONSTANTIN** [1881-1970] – profesor, muzician. Preşedinte fondator şi dirijor al societăţilor corale: „Armonia", „Freamătul Argeşului" [1923], „Cântarea Argeşului" [1946]. Membru fondator al Ateneului popular „G. Ionescu-Gion" [1928].

✪ **ALECU CORNELIA** [1946-1997] – profesor, critic teatral; secretar literar al Teatrului „Alexandru Davila" Piteşti [1977-1983], redactor al publicaţiilor: „Argeş" [1983-1990], „Mondorama" [1990-1991], consilier Ministerul Culturii [1991-1994], director artistic Teatrul „Lucia Sturza Bulandra" Bucureşti [1994-1997]. Inspirate cronici teatrale.

✪ **ALEXIU GRIGORE** [1870-1950] – dirijor orchestră, solist de operă. Studii: Conservatorul Bucureşti, clasa George Ştefănescu [1885]; bas Opera Română [1896-1921]; dirijor orchestra Teatrului Naţional Bucureşti [1930-1950].

✪ **ANCEANU ROLAND** [1929-1995] – medic primar pediatru, publicist, colecţionar şi critic de artă. Medic la: Spitalul Brezoi [1955-1957], Spitalul de copii Piteşti [1957], Spitalul Ştefăneşti [1957-1993]. Colaborator al revistelor: „Sănătatea" şi „Argeş". Promovează dezvoltarea artei naive în România, contribuind decisiv la fondarea Galeriei de artă naivă din Piteşti, căreia s-ar impune să i se atribuie numele său. Colecţionar de desene ale copiilor, donate Spitalului de pediatrie din Piteşti.

✪ **ANTONESCU EFTIMIE** [1876-1957] – jurist, diplomat, prof. univ.; reprezentant guvernamental la Conferinţa de pace de la Paris [1919-1920] şi la Liga Naţiunilor [1930-1931]. Opera: «Drept internaţional», «Sacrificiile româneşti» [1919], «Codul comercial» [1925], «Rolul, rostul şi menirea Academiei Comerciale» [1944].

✪ **ANTONESCU EMANUEL** [1870-1949] – jurist, dramaturg, prof. univ. la Iaşi [1901-1904] şi Bucureşti [1904-1948]. Opera: «Filozofia dreptului şi ştiinţele juridice» [1902], «Teoria generală a obligaţiilor în dreptul civil românesc» [1908], «Meşterul

Manole/Mănăstirea Argeşului» [1923/1933], «În preajma Tronului» [1894], piesă de teatru în versuri, «Dochia» [1927].

✪ **ANTONESCU ION** [1882-1946] – preşedinte al Consiliului de Miniştri [1939-1940]; conducător al Statului Român [1940-1944], mareşal al României; militar excepţional, cu o carieră remarcabilă în cele două războaie mondiale, având excelente studii de specialitate în străinătate. Arestat, la 23 august 1944, sub acuzaţia de a fi fost „criminal de război", deţinut la Moscova, judecat de „Tribunalul Poporului", condamnat la moarte şi executat de către puterea comunistă la 1 iunie 1946. Ctitor incontestabil al satului Antoneşti-Corbeni. Opera: «Românii – originea, trecutul, sacrificiile şi drepturile lor» [1919], «Către români. Chemări. Cuvântări. Documente» [1941], «Trei ani de guvernare, 6 septembrie 1940 – 6 septembrie 1943» [1943], «Istoria mă va judeca. Scrieri inedite» [1993], «Epistolarul infernului. Corespondenţă cu Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Dinu şi Gheorghe Brătianu» [1993] ş. a.

✪ **ANTONESCU PETRE** [1891-1957] – general, şef de Stat Major de Armată, participant la cele două războaie mondiale.

✪ **APOSTOLESCU NICOLAE** [1876-1918] – profesor, istoric literar comparatist; doctorat la Sorbona, cu teza «L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine» [1909] şi «L'ancienne versification roumaine» [1909]. Profesor de limba română şi franceză la Liceul „I. C. Brătianu" Piteşti [1899-1918]. Colaborator la revistele: „Convorbiri literare", „Gazeta Transilvaniei", „Literatură şi artă română", „Revue de Roumanie", „Românul literar". Redactor la „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie" [1909-1918]. Opera: «Despre cuvânt» [1900], «Studii. Literatură, estetică, filologie» [1901], «Studii şi portrete literare» [1903], «Schitul Trivalea [1902], «Cetăţuile lui Negru Vodă şi a lui Vlad Ţepeş. Valurile romane, brasde şi troiane. Sisteme de apărare în trecut» [1910], «Istoria literaturii române moderne» [1913-1916], «Lenea» [1914], «Descoperiri istorice româneşti» [1915], «Poezia munţilor» [1916] ş. a. Traduceri: Emile Gebhart - «După ce Ulyse văzu Itaca» [1912], Jean Richepin - «Desfrânata» [1914].

✪ **ARGANINI LUIGI** [1852-1920] – artist; sculptor renumit în piatră şi marmură; autor a numeroase monumente consacrate eroilor din Argeş şi Muscel, printre care şi cel dedicat eroilor Regimentului 6 Artilerie din Trivale distrus în timpul bombardamentului aerian anglo-american din 1944; amenajări specifice în Cimitirul „Sf. Gheorghe" din Piteşti [1880].

✪ **ARGANINI SEBASTIAN** [1852-1920] – artist plastic, profesor de desen şi caligrafie în Piteşti [1925-1938]; operator şi desenator, şef al Serviciului tehnic Piteşti: «Planul oraşului Piteşti» [1910], «Planul localităţilor balneare Govora şi Călimăneşti» [1913].

✪ **ARGANINI ŞTEFAN** [1891-1950] – sculptor în piatră; autor al monumentelor eroilor din: Brăduleţ [1932], Cătеasca [1926], Ciomăgeşti, Costeşti-Vâlsan [1924], Galeşu [1938], Gliganu de Sus [1930], Poiana Lacului, Recea [1925], Stroeşti [1920], Şerboieni [1940], Uda [1920]; monumentul funerar pentru generalul doctor Condemin Nicolae [1920].

✪ **BAJUREANU STELIAN** [1934-2009] – inginer cibernetecian consonantist, pictor, eseist, membru al Ligii Scriitorilor din România. Opera: «Elemente şi sisteme automate pneumatice» [1967], în colab., «Contribuții la studiul sistemelor electronice de măsurare și reglare automată» [2001], «Dicționar enciclopedic de consonantică și cibernetică consonantistă» [2006]; picturi în colecții din: Belgia, Germania, Italia, Olanda, România, Spania, U.S.A.

✪ **BALOTĂ ANTON** [1901-1971] – filolog, folclorist, slavist; profesor secundar; membru al Asociației slaviștilor din România. Autor al volumelor: «Noi contribuții la studiul nazalizării și rotacismului» [1928], «Eposul popular jugoslav» [1935], «Albanica» [1936], «Marginalii la „Istoria Românilor" de C. C. Giurescu» [1936], «Satul, izvor de viaţă românească» [1938], «La litterature slavo-roumaine à l'epoque d'Etienne le Grand» [1958]; «Autenticitatea învățăturilor lui Neagoe Basarab» [1964]; «Bogomilismul și cultura maselor populare din Bulgaria și Țările Române» [1964]; «Radu – voievode dans l'epoque sud-slave» [1967]; «Vitejii lui Ștefan cel Mare» [1967].

✪ **BALTAG NICOLAE** [1940-1975] – critic literar, autorul volumului «Polemos» [1978].

✪ **BĂJENARU DAN** [1900-1988] – artist plastic. Picturi şi grafică expuse la: Paris [1926], Bucureşti [1929/1975], Los Angeles, New-York, Berlin [1929], Budapesta, Sofia [1942], Moscova [1949], Beirut [1968], Mexic [1974]. Autor al portretului în ulei «Alexandru Davila» [1,20x1,00 m] de la Teatrul „Alexandru Davila" din Piteşti. Membru al Uniunii Artiştilor Plastici din România.

✪ **BECESCU FLORIAN** [1878-1914] – scriitor memorialist; autorul volumelor: «Vise şi lacrimi» [1901], «Spre ziuă» [1906], «Domnişoara Secession» [1908], «Poveste grozavă» [1909], «În valuri» [1911], «Prin Europa», «Poveştile telegrafistului X.Y.», «Vorbe... vorbe». Colaborator la publicaţiile: „Adevărul ilustrat", „Convorbiri literare", „Epoca", „Revista idealistă", „Românul literar".

✪ **BELIZARIE IOAN** [1918-1944]. Artist plastic, profesor; absolvent al Academiei de Arte Frumoase din Bucureşti [1940]. Profesor la Liceul Comercial Piteşti [1940-1944]. Specializat în restaurarea picturilor murale, reface pictura bisericii Schitului Trivale din Piteşti.

✪ **BIOLAN TOMA** [1941-2004] – poet, prozator, secretar literar, metodist. Opera – versuri: «Templul grec» [1970], «Ţara ca un vis de dragoste» [1975] colab., «Micul dorobanţ» [1977], «Pasărea paradisului» [1979], «Arţagul» [1983], «Nuferi în somn» [1983], «Test de fidelitate» [1986], «Cartea care zâmbeşte» [1987], «Cu şoimul pe umăr» [1989], «Şi păsările învaţă să cânte» [1991], «Reţetă pentru greţuri» [1992], «Una pe faţă, una pe dos. Tricotaje în doi peri» [1998], «Te iubesc, (dar nu) pe gratis !» [2000], «Izvoare-n cer şi pe pământ» [2001], «Seducător, Tănase» [2002], «Potcoava de argint, povestiri pentru copii şi bunici» [2004], «Idei căzute pe gânduri» [2004]; schiţe satirice: «Test de fidelitate» [1986], «Cu zâmbetul pe buze» [1989] .

✪ **BOBANCU TATIANA** [1874-1948] – institutoare, publicistă, autoare de manuale școlare; coiniţiatoare şi preşedinta Ateneului Popular „G. Ionescu-Gion" [1928] cu: bibliotecă şi muzeu; autoarea volumelor: «Căminul familiar şI căminul neamului românesc. Carte dedicată fiicelor României Mari» [1926], «Album religios. Bisericile din oraşul Piteşti cu un mic istoric» [1933], «Monografia satului şi staţiunii balneo-climatice Brădet-Argeş» [1934].

✪ **BOGDAN-PITESTI ALEXANDRU** [1870-1922] – publicist, poet, critic şi colecţionar de artă. Colaborator la publicaţiile: „Ileana"- director [1900], „Seara" [1913-1914], „Facla", „Liga literară", „Viaţa nouă", „Revista modernă". Iniţiatorul primei expoziţii internaţionale de artă din România. Colecţionar de: pictură, sculptură, grafică, etnografie, bibliofilie; deşi un soi de Mecena pentru artiştii plastici, era supranumit Bogdan-Ciupeşti. Colecţia sa de artă cuprindea 1260 de tablouri, desene şi sculpturi; 97 obiecte de artă feudală autohtonă şi 62 piese de artă populară. Opera: «Sensations intimes», volum de versuri.

✪ **BOIU ALEXANDRU** [1941-Piteşti, 1990] – profesor, publicist. A predat fizica la: Liceul „Bogdan Petriceicu-Haşdeu" [1965-1971], Liceul „Alexandru Odobescu" Piteşti [1971-1974], Liceul Industrial nr. 5 Piteşti [1974-1990]. Opera: «Paradoxuri celebre, enigme şi curiozităţi ale naturii şi ştiinţei» [1981], «Celebrităţi ale ştiinţei. Premiul Nobel şi laureaţii săi» [1982], «Chei pentru univers» [1984], «Natura gândită» [1987], «Proiecte planetare» [1988, în colaborare].

✪ **BRÂNZEU NICOLAE N.** [1907, Piteşti-1983, Arad] – dirijor de cor, compozitor, profesor, jurist. Dirijor al Operei din Bucureşti [1946-1947], Sibiu [1948], Filarmonica Arad [1948-1972]. Profesor la Conservatorul din Bucureşti [1940-1941], Şcoala populară de artă Arad [1947-1966]. Autor al unor creaţii vocal-simfonice, muzică de cameră, partituri scenice.

✪ **CALOTĂ AUREL** [1923-2006] – profesor de artă plastică; pictor; inegalabil organizator de cenacluri, expoziţii de artă populară şi artă plastică. Portretist: «Mihai Viteazul» expus în Galeria Domnitorior, la Muzeul judeţean Argeş. Cofondator al Galeriei de artă naivă din Piteşti [1971]. Autor al volumelor: «Ornamente în arta populară a judeţului Argeş» şi «Album de artă naivă» [1974], «Album omagial muzical» [1976], în colaborare.

✪ **CĂLINESCU ARMAND** [1893-1939] – jurist, economist; om politic român. Studii: Facultatea de Filosofie şi Drept din Bucureşti [1915]; doctor în ştiinţe juridice, politice şi economice [1919-1921]. Prefect al judeţului Argeş [1928-1929]. Unul dintre liderii Partidului Naţional Ţărănesc [1923-1937]; fondatorul Frontului Renaşterii Naţionale [1938]; prim-ministru al României, în perioada 7 martie – 21 septembrie 1939, în timpul dictaturii regale.

Promotor al politicii tradiţionale a unei părţi a burgheziei române de menţinere şi dezvoltare a legăturilor cu Anglia şi Franţa; adversar consecvent al Germaniei hitleriste şi al Gărzii de Fier – agentura ei în România, împotriva căreia a adoptat măsuri represive. A fost asasinat de un comando format din legionari ai Gărzii de Fier la 21 septembrie 1939, în Bucureşti. Înmormântat în cimitirul oraşului Curtea de Argeş. Opera: «Noul regim. Cuvântări. 1938-1939» [1939], «Însemnări politice. 1916-1939» [1939], «Discursuri parlamentare. 1926-1937» [1993].

✪ **CĂPITANU DUMITRU I.** [1921-1991] – teatrolog, monografist; autor al studiilor: «Teatrul „Al. Davila". 20 de ani de activitate» [1969], «Două monumente religioase din protopopiatul Topoloveni» [1995], «Schituri şi mănăstiri, Brădet» [1998] ş. a.

✪ **CHICOŞ ŞTEFAN** [1881-1963] – economist, istoric al vieţii economice; autor al volumelor: «Monografia stării meseriilor în Piteşti» [1909], «Bogăţiile miniere ale României» [1925], «Politica exportului şi producţiunea naţională» [1925] ş. a.

✪ **CONSTANTINESCU GHEORGHE** [1894-1998] – general participant la luptele pentru eliberarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord; luat prizonier de Armata Roşie în 1944, eliberat în 1948; distins cu medalii: „Coroana României" în grad de cavaler şi „Steaua României. Deblocat din armată, de regimul comunist, devine inginer topometrist.

✪ **CONSTANTINESCU ROMULUS** [1935-2007] – artist plastic, publicist. Grafică ilustrativă pentru: „Secera şi ciocanul" [1965-1974]; revista „Argeş" [1966-2007], albumul «Piteşti. Cifre, imagini» [1970], «Argeş. Cartea eroilor» [1984], stemele judeţului Argeş şi municipiului Piteşti. Eseuri literare, memorialistică, versuri.

✪ **CORDUN MIRON** (pseudonimul literar al lui George Cristea-Nicolescu) [1935-1996] – poet şi redactor la revistele: „Argeş", „Calende"; bibliotecar. Opera: «Edict» [1970], «Curtea Veche» [1974], «Serbări» [1975], «Duminica pe drumuri» [1978], «Bacovii. Antologie postumă» [1982], «Cartea de dragoste» [1985], «Urmările» [1987], «Cronică de memorii», antologie postumă [1997] ş. a.

✪ **CRUCEANĂ PAUL IOAN** [1942-2013], om de cultură, publicist; autor de eseuri literare consacrate unor personalităţi argeşene, reunite în opera sa principală «Stavile în calea uitării», două volume [2011].

✪ **DIMA DIMITRIE** [1877-1923] – inginer constructor, diplomat al Universităţii tehnice ducale Darmstadt-Germania. Coordonează construirea Bisericii „Sf. Vineri" din Piteşti [1908-1912]; a Uzinei de alimentare cu apă de la Mărăcineni; a podurilor de la: Piteşti / Râul Doamnei şi r. Argeş [1912-1915], Tupilaţi / r. Moldova, Rogoza / r. Siret, Răcăciuni şi Adjudul Vechi / r. Siret ş. a. Prefect al judeţului Argeş [1920-1921]; proprietar al Tipografiei „Liga poporului" Piteşti [1919-1923].

✪ **DICU PAUL** [1926-2008] – arheolog, numismat. Opera: «Piteşti – pagini de istorie» [1986], «Istoria municipiului Piteşti» [1988], «Contribuţii la monografia Şcolii nr. 3 din Piteşti» [1998] (în colaborare); «Nomenclatorul reţelei stradale din municipiul Piteşti» [2000]; articole referitoare la: personalităţi locale şi naţionale; momente fundamentale din istoria României; descoperiri arheologice şi numismatice.

✪ **DINU M. ION** [1920-2009]; profesor, istoric literar. Opera: «Monografia Şcolii normale şi a liceului „Alexandru Odobescu" Piteşti» [1970], «Nicolae I. Apostolescu – omul şi opera» [1983], «Nicolae I. Apostolescu – studii şi portrete literare» [1983], «Figuri de dascăli argeşeni», două volume [1991; 2001], «Romulus Dianu – monografie şi jurnal din timpul detenţiei comuniste» [1999], «Oameni de seamă ai Argeşului de ieri şi de azi» [2004], «Paşi prin memorie», roman autobiografic [2005] ş. a.

✪ **DOBRIN NICOLAE/GICU** [1947-2007] – fotbalist celebru, antrenor de fotbal; considerat „cel mai mare fotbalist român din toate timpurile"; extrem de apreciat „în meciurile de fotbal, pentru spiritul său de fair play şi pentru driblingurile sale năucitoare"; supranumit „Prinţul din Trivale"; cetăţean de onoare al municipiului Piteşti.

✪ **DOBRIN VALERIU** [1935-2007] – om de cultură, realizator media, publicist; director al Palatului culturii din Piteşti şi al Centrului cultural Piteşti [1968-2000]. Iniţiator al Trupei de teatru «Breve» [1970], al Festivalului de muzică cultă şi dans clasic «Darcleé» din Piteşti [1972]; şef al Galeriei de artă Piteşti [1980-1990].

✪ **DOBRINESCU VALERIU FLORIN** [1943-2003] – istoric important al epocii contemporane, profesor universitar la Craiova şi Piteşti. Opera: «România şi organizarea postbelică a lumii. 1945-1947» [1988], «România şi S.U.A. 1918-1947» [1989], «Diplomaţia României. Nicolae Titulescu şi Anglia» [1991], «Plata şi răsplata istoriei...» [1995], «Şefii Statului Major General Român. 1859-2000» [2001] ş. a. Volume şi articole remarcabile vizând relaţiile externe cu marile puteri ale lumii contemporane (U.S.A., Anglia, Franţa, Rusia) în contextul unor evenimente fundamentale din istoria mondială.

✪ **DUMITRESCU CONSTANTIN** [1936-1980] – istoric, muzeograf, conferenţiar universitar, doctor în istorie [1974], publicist. Studii: Şcoala Pedagogică Rm. Vâlcea [1954]; Universitatea Bucureşti [1959]. Profesor de istorie: Vaideeni-Vâlcea, Bodeşti-Vâlcea; muzeograf la Muzeul Goleşti [1961-1963]; conferenţiar universitar la Institutul Pedagogic Piteşti [1963-1980]. Opera: «Învăţământul sătesc în judeţul Argeş (1838-1848)», «Învăţământul sătesc în jud. Argeş (1848-1864)», «Din istoricul învăţământului în oraşul Piteşti», «Dezvoltarea învăţământului în judeţul Argeş. 1864-1918» [1974]. Redactor al revistelor: „Lucrări ştiinţifice" [1969], „Studii şi comunicări" [1972], „Buletin ştiinţific" [1979].

✪ **DUMITRESCU NICOLAE** [1857, Voineşti-1948] – studii la Sorbona-Franţa; profesor de geografie la Liceul „I. C. Brătianu", timp de 45 de ani; director al liceului menționat [1897-1900 – perioadă în care se construieşte noul local; 1901-1905; 1907]; primar al orașului Pitești [1907, 1911, 1918], preocupat de construirea Teatrului şi a Băii populare și de redactarea Planului de sistematizare a oraşului, în colaborare cu ing. H. W. Schmidt; contribuie substanțial la modernizarea orașului (asfaltare străzi, canalizare pe bulevardul central, trotuare). Implicat în viața politică, a fost senator, prezident al Băncii româneşti din Piteşti şi al Societăţii „Electrica-Piteşti"; membru fondator al Ateneului Popular „G. Ionescu-Gion".

✪ **DUMITRIU ION CRISTIAN** [1954-2008] – inginer agronom, profesor la Universitatea Piteşti. Autor al unor volume de specialitate, în colaborare: «Lucrări practice de pedologie» [2000], «Cultura plantelor de câmp, a pomilor şi a viţei de vie» [2001], «Cultura viţei de vie. Recomandări pentru micii producători» [2001], «Agrotehnică şi biotehnologii agricole» [2002], «Viticultură practică cu elemente de viticultură ecologică» [2007].

✪ **DUMITRIU ION** [1921-1996] – ofiţer de rezervă, memorialist. Autorul volumului publicat postum «Tancuri în flăcări» [1999].

✪ **DUMITRIU OCTAVIAN** [1941-2008] – inginer mecanic, profesor universitar la Universitatea Piteşti [1976-2008]. Volume importante: «Mecanică tehnică» [1981], în colaborare, «Mecanică» [1994], «Elemente de inginerie mecanică» [1994], «Utilizarea energiei electrice. Îndrumar de Proiectare» [2002].

✪ **DUNKA TITUS** [1845-1903] – scriitor; absolvent al Academiei Militare din Iaşi; spirit aventurier, admirator al lui Giusepe Garibaldi, participă la eliberarea Poloniei, la Războiul pentru independenţa României. Colaborator la publicaţiile epocii, editează ziarul „Înainte". Opera: «Învingător şi învins (Traian şi Decebal)» [1898], «Legenda Cubei palmierului ?» [1898], «Balconul lui Victor Hugo» [1902], «La sfârşitul meu» [1902].

✪ **ENE RADU MARIN** [1933-2012] – actor al secţiei de estradă al Teatrului „Al. Davila" şi autor de piese de teatru pentru copii şi tineret; învăţător. Opera: «Unde-i melodia lepuraşului ?» [1973], «Uite-l este... uite-l nu e !» [1967], «Cămaşa bunicului» [1983], «Pintenul de aur» [1985], «Melodia şi cele şapte zâne» [1985], «În fiecare zi o faptă bună» [1988], «Soarele din casă» [1991], «Pufuleţ şi omul de zăpadă» [1995], «Povestind anecdote» [1995], «Băiatul şi vântul» [1996], «Dorul» [1996].

✪ **ENE VIRGILIU** [1929-1997] – folclorist, scriitor; licenţiat al Universităţii Bucureşti [1953]; editor în Capitală [1953-1997]. Opera: «N. D. Cocea» [1966], «Anton Bacalbaşa» [1975], «Folclorişti români» [1977], «Romantici de odinioară» [1985], «Un băiat vesel» [1989] ş. a.

✪ **FOCŞA ION** [1921-2012] – actor, regizor, scriitor. A debutat pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti, în piesa «Asta-i ciudat» de M. R. Paraschivescu, regizată de Tudor Muşatescu. A jucat circa 210 roluri pe scenele teatrelor bucureştene: „Mic" [1946], „Muncă şi

Voie Bună" [1944-1945], „Comedia" [1946-1947], „Naţional" [1947], „Nottara" [1951], „Tineretului" [1954], Teatrul din Galaţi [1955-1958], Teatrul „Alexandru Davila" din Piteşti [1958-2010]. Autorul trilogiei memorialistice «Ghinionul a fost norocul meu» [I-2004/II-2007/III-2010], în care evocă personalităţi ale vieţii culturale şi artistice din România.

✪ **FULGEANU CONSTANTIN ION** [1933-2005] – istoric al culturii, eminent profesor de limba română; coordonator al Muzeului Liceului „I. C. Brătianu" din Piteşti; fondatorul Cabinetului „Ion Minulescu"; secretar general al Societăţii culturale „Junimea"; redactor-şef al revistelor: „Mlădiţe" şi „Junimea" editate de liceul piteştean; colaborator la elaborarea «Monografiei Liceului „Nicolae Bălcescu" din Piteşti. 1866-1966» [1991], autor al studiului «Oameni de seamă ai Argeşului. Nicolae Leonăchescu» [1992] ş. a.

✪ **FUNDESCU IOAN** [1836-1904] – poet, folclorist, jurnalist; inspector al Comitetului teatrelor din România. A cules folclor pe care l-a publicat sub titlurile: «Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori» [1875], «Anecdote, păcălituri, basme, creaţii şi ghicitori», «Basme»; autor al volumelor de versuri: «Vocea Argeșului» [1859]; «Flori de câmp» [1864], «Poesii nuoi» [1865]; al scrierilor în proză: «Un bal la Călăraşi», «Memoriile unui tartan», «Negoiţă», «Hitrowo şi Kotzebue» şi al romanului «Scarlat» [1875].

✪ **FUSEA NICOLAE** [1934-2011] – profesor de geografie şi ştiinţele biologice la Liceul de cultură generală din Grădiştea-Vâlcea; muzeograf restaurator specialist în taxidermie la Muzeul judeţean Argeş. A coordonat amenajarea peşterii artificiale din expoziţia permanentă. Studii, în colaborare: «Protecţia mediului înconjurător pe baze ecologice» [1976], «Secţia Ocrotirea naturii pe baze ecologice a Muzeului judeţean Argeş» [1978], «Studiul biocenozei râului Dâmbovnic de la ieşirea din Combinatul Petrochimic Piteşti până la confluenţa cu râul Neajlov» [1985] ş. a.

✪ **GABREA IOSIF** [1893-1967] – profesor universitar, cercetător ştiinţific, publicist, traducător, editor. Opera: «Şcoala creatoare. Individualitate - Personalitate» [1927], «Naţionalism creator» [1928], «Năzuinţa spre mai bine pentru generaţiile noi. În legătură educaţia morală în liceu» [1928], «Probleme de educaţie şi cultură» [1928], «Individualitatea învăţământului» [1929], «Şcoala românească. Structura şi politica ei» [1933], «Pedagogia ca ştiinţă şi obiect de învăţământ» [1939], «Mişcarea pedagogică în România», «Texte pedagogice (antologie postumă)» [1980]. Traducător: «Prelegeri pedagogice», de I. Fr. Herbart [1925], în colaborare cu I. C. Petrescu, «Sistemul esteticii», de E. Meumann [1927], «Texte pedagogice», de Fr. A. Diesterweg [1963].

✪ **GEORGESCU HARALAMB** [1908, Piteşti – 1977, Los Angeles] – arhitect, autorul unor proiecte remarcabile: hotelurile „Aro" şi „Aro Sport" din Braşov, restaurantul „Pescăruş" din Bucureşti, Catedrala „Sf. Maria" din Cleveland, Catedrala „Sf. Gheorghe" din Detroit, imobile particulare în S.U.A. şi Australia.

✪ **GEORGESCU MARIAN** [1911-1944] – poet; profesor de limba şi literatura română [1937-1968] în Prahova, Teleorman şi Piteşti; combatant pe front [1943-1944], autorul volumului «Poezii» [1944].

✪ **GHEORGHE ION** [1893-1985] – memorialist; general cu studii militare superioare în Germania şi Franţa; ataşat militar la Ankara şi Berlin; preşedinte al Asociaţiei românilor liberi din Germania occidentală; condamnat la moarte în contumacie în ţară. Opera: «Rumaniens Weg zum Sattellitenstaat» [1952], «Un dictator nefericit: Mareşalul Ion Antonescu» [1996], «Les Petits Files de l´Oncle Sam» [1954].

✪ **GHERGHEL ALEXANDRU** [1879-1951] – poet, publicist; avocat. Opera: «Cântece de amurg» [1906], «Insula uitării» [1924], «Raze şi umbre» [1933], «Solitare» [1935], «Sonete» [1935], «Dobrogea în viaţa românească» [1935], «Cristale» [1936], «Pe ţărmul mării» [1941].

✪ **GHICA ION** [1873-1922] – jurist, publicist. Coordonator al Ligii Culturale Române din Paris. Opera: «Ion C. Brătianu (1821-1891). Studiu biografic» [1892], «Autour du milenaire hongrois» [1896], «Monografiile comunelor rurale din judeţul Vlaşca» [1904], «Studii de Drept internaţional» [1904], «La propriété litteraire et artistique en Roumanie» [1906], «Date statistice asupra locuitorilor care nu au pământ, proprietarilor mici şi mari, izlazurilor, populaţiunei, numărul vitelor din judeţul Vlaşca» [1908], «Politica» [1915]. Traduce, din Franz von Couring, drama «Disciplina» [1913].

✪ **GHIMPA DUMITRU** [1865-1942] – profesor de fizică şi chimie, publicist. Opera: «Din istoria diamantului», «Viaţa şi opera profesorului Constantin I. Istrati», «Curs complet de fizică şi chimie».

✪ **GHIŢESCU LUDMILA** [Volintiru-Basarabia,1918, decembrie 1-Piteşti, 1991, ianuarie 2] – profesoară de limba rusă, scriitoare; stabilită în Piteşti [1944]. Membră a Uniunii Scriitorilor din România. Opera: «Cuget clar» [1938], «A căzut o stea» [1941], «Aşteptare» [1945], «Fântâni» [1969], «Stampe fragile» [1970], «Câmpii interioare» [1975], «Miez de anotimp» [1977], «Vifor albastru» [1979], «Între două dimineţi» [1981], «Arşiţa stelelor» [1983], «Enigma unui ametist», roman [1984], «Soare în muguri» [1985], «Ram de lumină» [1990].

✪ **GIRARDI NICOLAE** [1931-2000] – operator de imagine cinema-tografică, autor al peliculelor: «Post restant» [1961], «Cerul începe la etajul III» [1967], «Şeful sectorului suflete» [1967], «Dragostea începe vineri» [1972], «Drum în penumbră» [1972], «Cantemir» [1973], «Pentru patrie» [1977], «Nea Mărin miliardar» [1979], «Ultima noapte de dragoste» [1979], «Fram» [1983], «Trenul de aur» [1987], «Mircea» [1989].

✪ **GIUREA EMILIAN DAN** [1948-1999] – publicist, redactor, poet. Opera postumă: «Călător printre literele tipărite» [2001].

✪ **GRIGORESCU CONSTANTIN TEODOR** [Piteşti, 1824 – Ploieşti, 1903]. Descendent dintr-o familie de proprietari argeşeni, moştenind zeci de hectare din pădurea Trivale. Revoluţionar paşoptist, prieten al lui C. A. Rosetti. Stabilit la Ploieşti, în 1848, ca grefier la tribunal şi, ulterior, avocat. Deputat în Divanul Ad-hoc şi în Adunarea electivă, susţine alegerea lui Alexandru Ioan Cuza. Consilier comunal [1866-1869] şi primar [1877-1883] al oraşului Ploieşti. Iniţiative: edificarea Statuii Libertăţii, demararea lucrărilor la Bulevardul Gară-Centru; fondarea ziarului «Democratul» [1873]. „Om modest, simpatizat de cetăţeni; moare sărac la 13 ianuarie 1903, înmormântat pe cheltuiala Primăriei în cimitirul Viişoara; pe lespedea funerară: „Lui C. T. Grigorescu, cel mai cinstit primar al oraşului Ploieşti !". (cf. A. Stan).

✪ **IACOBESCU ALEXANDRU** [1874-1945] – poet, prozator, dramaturg. Redactor al publicaţiilor: „Viaţa literară", „Curentul", „Drum drept"; colaborator la revistele: „Ramuri", „Adevărul literar şi artistic', „Gândirea", „Universul literar" ş. a. Opera: «Sub zidurile Troiei» [1910], «Balade» [1919], «Umbre peste ape» [1923], «Icoane şi privelişti» [1923], «Cosânzeana» [1924], «Icoane din Bosfor» [1925], «Lauri şi purpură» [1927], «Elegii şi poeme» [1928, «Chipuri de bronz» [1930], «Pulberi înstelate» [1935], «Poeme» [1938], «Cuibul de furnică» [1939], «Trei poeţi» [1939], «Sborul înălţimilor» [1939], «Iarba fiarelor» [1939], «Vraja » [1939], «Maiestăţii Sale Regelui» [1940], «Comoara de sub stâncă» [1942], «Moartea zimbrului», roman [1944].

✪ **ILOVICI MIHAIL** [1910-1983] – profesor, critic literar, membru al Uniunii scriitorilor din România. Colaborator la publicaţiile: „Cruciada românismului", „Cuvântul liber", „Îndrumătorul cultural", „Păreri studenţeşti", „Revista Fundaţiilor Regale", Sfarămă-Piatră", Opera: «Manifestul tinerei generaţii» [1933], «Negativismul tinerei generaţii» [1934], «Consideraţiuni asupra actului de cultură românesc» [1936], «Cot la cot», (colaborare) [1936], «Noua spiritualitate românească (Constructivismul)» [1942], «Tinereţea lui Camil Petrescu» [1971]; «Camil Petrescu pe drumul mare al luminii» şi «Bucuriile întrerupte de ceasul inimii», ultimele două, în manuscris.

✪ **IOANID MILTIADE** [1897-?] – poet, prozator; profesor la Craiova. Licenţiat în litere şi filosofie la Universitatea Bucureşti [1923]. Colaborator la: „Cuvântul liber", „Rampa", „Ramuri", „Viaţa românească". Opera: «Poteci înlăuntrul meu», plachetă [1932], «Dezmeticire», nuvele [1935].

✪ **IONESCU-GION GEORGE** [1857-1904] – publicist, memorialist şi istoric. Opera: «Istoria Bucurescilor» [1899], 818 p. („capodopera sa"), «Manual de poetică română» [1888], «Geografia în cronicarii români» [1889], «Istoria naţională în istoria universală» [1889], «Elementul pitoresc în cronicile române» [1885], «Cum vorbim» [1891], «Din istoria fanarioţilor» [1891], «Ludovic XIV şi Constantin Brâncoveanu» [1894], «Portrete istorice» [1894], «Istorice» [1894], «Din istoria Basarabilor» [1903] ş. a. Membru corespondent al Academiei Române [1889].

✪ **KAGHEORGHIS IANI** [2/2XIX-1/2XX] – artist plastic, sculptor. Autorul unor monumente ale eroilor din Primul Război Mondial, realizate în deceniul 3 al sec. XX: Buneşti, Buzoeşti, Cerşani, Corbeni, Dobreşti, Drăghici, Găvana, Hârseşti, Mozăceni-Vale, Şerbăneşti, Ţigăneşti, Ţuţuleşti.

✪ **KAGHEORGHIS NICOLA** [1881-1944] – artist plastic, sculptor. Autorul unor monumente ale eroilor din Primul Război Mondial, realizate în perioada 1921-1942: Albeşti-Pământeni, Boţeşti, Bradu de Jos, Bradu de Sus, Cocu, Colibaşi, Corbi, Dealu Bradului, Dobreşti, Drăganu, Fureşti, Găinuşa, Humele, Mălureni, Morăreşti, Pădureţi, Păduroiu, Prundu, Răchiţele de Jos, Râjleţu-Govora, Sălişte a, Ungheni, Viticheşti, Zărneşti.

✪ **KIRIŢESCU ALEXANDRU** [1888-1961] – dramaturg şi publicist. Opera dramatică: „Trilogia burgheză" («Marcel & Marcel-Rochii şi mantouri sau Anişoara şi ispita» [1923], «Florentina» [1923], «Gaiţele sau Cuibul de viespi» [1930]) şi „Trilogia Renaşterii" («Borgia» [1937], «Nunta din Perugia» [1947], «Michelangelo» [1948]) remarcabile prin „ascuţimea conflictului, varietatea tipologică, valoarea observaţiei sociale şi psihologice"; «Învinşii» [1904], «Lăcustele» [1934], «Intermezzo» [1943], «Dictatorul» [1945], «Cântecul de nuntă» [1946], «Tarsiţa şi Roşiorul» [1949], «Darul frăţiei» [1953], «Dulapul cu oglindă» [1953], «Negustorie cinstită» [1953], «Cu viaţa mergem înainte» [1953], «Ruxanda şi Timotei» [1957], «Moş Teacă» [1960]. Traduceri, în colaborare, din: Ferencz Laszlo, D. Furmanov, N. Gogol, L. Leonov, A. V. Suhovo-Kobilin, N. Tolstoi, Molière ş. a.

✪ **LERESCU EMIL** [1921-2006] – muzicolog, compozitor, pedagog; autor al muzicii de teatru: «Scufiţa Roşie» [1948], «Ecaterina Teodoroiu» [1967], «D-ale carnavalului», «Peneş Curcanul» [1977], «Steaua fără nume» [1981], «Patima» [1994]; muzică vocal-simfonică: «Solii patriei» [1957], «Cantată cameralã» [1979], «Oraşul meu – Piteşti» [1986], «Întoarcere la marele fluviu al luminii» [1992]; muzică simfonică: «Pe culmi însorite» [1954], «Rapsodie oltenească» [1990]; muzică de cameră: «Caleidoscop» [1969], «Plumb» [1980], «Polifonii» [1987], «Diptic pentru pian» [2000]; muzică corală: «Fata de tătar» [1956] ş. a.

✪ **LERESCU IOAN** [c.1830-1895] – avocat, profesor; istoric, prozator şi dramaturg; redactor la „Farul român" [1866-1867], „Strechea" [1867-1869], „Vespea" [1868]. Opera: «Manualŭ de istoria comerciului, a industriilor şi economiei politice», «Scene trase din istoria României: Columba» [1861], «Actuala organisatiune communale din Romania» [1867], «Bucovina» [1870], «Din origine până la finele Cruciadelor» [1871], «Pierea satelor», proză [1884], «Historia Casei Austriei» [1875], «Câteva istorioare morale», proză [1886], «Propunere pentru crearea de biblioteci în tóte comunele României» [1868], «De la Cruciade până la Revoluţiunea Francesă» [1877], «Compendiu de istoria universală. Istoria antică» [1877]. «Rusia leită, poleită, aşa cum este» [1878]; comediile: «Fantasma/Greşit, dar bine nemerit» [1851], «După ploaie şi căciulă de oaie» [1862], vodevilul «Cum era acum 20 de ani sau Furii prinşi» [1855]; traduce, din Ronsard, comedia «Onoarea şi aurul».

✪ **LIMBEREA PAUL** [1924-1951] – student la Academia Comercială Bucureşti anul IV, militant politic anticomunist; arestat [1948], condamnat la şase ani închisoare; detenţie la Jilava şi Piteşti – unde a fost supus criminalei experienţe a „reeducării prin tortură", din cauza căreia a decedat la vârsta de numai 27 de ani.

✪ **LUPESCU VIRGIL** [1870-1948] – profesor, autor de manuale şcolare de istorie. Opera: «Viaţa publică la romani» [1910], «Antichităţi publice romane» [1915], «Istoria patriei» [1919] (ultimul volum a fost revizuit şi reeditat în 1922, 1925, 1928) ş. a.

✪ **MACARIE REMUS** [1878-1925] – profesor de ştiinţele naturale; constructor de viori specializat în Italia şi Germania [1908]; realizează 76 viori, 4 viole şi 4 violoncele; instrumentist. În 1913, a înfiinţat un cvartet de coarde, prima formaţie instrumentală de muzică cultă din Piteşti. Unele piese instrumentale construite de Remus Macarie sunt expuse în Muzeul Colegiului „I.C. Brătianu" din Piteşti.

✪ **MADAN GHEORGHE VASILE** [1872-1944] – prozator, folclorist, actor, publicist român basarabean; consilier comunal al Chișinăului [1938]. Opera: culegerea de poezii populare «Suspine» prefațată de George Coșbuc; proză memorialistică: «Răsunete din Basarabia» [1935], «De la noi, din Basarabia» [1938]; considerat „Creangă al Basarabiei".

✪ **MAHU HORAŢIU** [1916-1999] – economist, ziarist, grafician; redactor şef: „Secera şi ciocanul" [1954-1961], „Minerul muscelean" [1962-1966]; colaborator la publicaţiile: „România liberă", „Munca", „Apărarea patriei", „Comerţul socialist".

✪ **MANOLESCU NICOLAE** [1899-?] – profesor, publicist; fondator al ziarelor: „Buzduganul" Buzău, „Ideea Naţională"; colaborator la: „Revista noastră", „Propăşirea", „Ţara de Jos", „Carnet literar". Opera: «Imn soarelui» [1926], «Spre un nou ideal» [1935].

✪ **MARCU LOTREANU CORNELIU** [1938-1990] – dramaturg, jurist, redactor; absolvent al Facultăţii de ştiinţe juridice din Iaşi; redactor la revista „Argeş". Opera dramatică: «Noapt ea şoferilor» [1969], «Măseaua de minte» [1978], «Bărbaţi pe extreme» [1979], «Stăpânul Carpaţilor / Românii şi ambasadorii» [1980].

✪ **MARINESCU GHEORGHE** [1919-1987] – matematician, specialist în domeniul analizei funcţionale („spaţiile pseudotopologice sau spaţiile Marinescu"); profesor universitar la Facultatea de matematică şi mecanică a Universităţii Bucureşti. Membru titular al Academiei Române [1974]. Opera: «Spaţii vectoriale normate» [1956], «Spaţii vectoriale topologice şi pseudotopologice» [1963], «Tratat de analiză funcţională» [1970], «Analiză matematică» [1983], «Metode de aproximare numerică» [1986] ş. a.

✪ **MARINESCU VASILICA** [1927-2007] – artist plastic; absolventă a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din Bucureşti, secţia Sculptură [1952]. Expoziţii personale sau de grup: Praga [1957], Bucureşti [1964]. Sculpturi importante la Teatrul de vară din Parcul „23 August" Bucureşti [1967]; «Maternitate» din Parcul Herăstrău - Bucureşti, «Avânt şi tinereţe» în Suceava.

✪ **MARINESCU-NOUR ANTONIAN** [1894-1973] – profesor de istorie şi geografie; doctor în litere şi drept; scriitor. Deţinut politic [1941-1942, 1945, 1952-1953]. Editor al publicaţiilor: „Datina" şi „Satirul". Opera: «Monografia comunei Balaci» [1912], «Muguri», versuri [1915], «Epidermice», epigrame [1924], «Credinţe, cultul lui Zamolxis» [1941], «Descântece şi vrăji din popor» [1922] ş. a.

✪ **MATACHE IORDACHE** [1858, Galaţi-1934, Piteşti] – ofiţer, dirijor, compozitor; absolvent al Conservatorului din Iaşi [1886]. Dirijor al Orchestrei de muzică militară a Regimentului 4 Dorobanţi Argeş [1886-1918] şi al Corului „Liedertafel Lyra" din Piteşti. Compoziţii proprii: «Floarea primăverii», «Visurile mele», «Aurora», marşuri, valsuri, prelucrări folclorice româneşti.

✪ **MATERNA RUDOLF** [1869-1932] – artist plastic specializat la Stuttgart; realizatorul unor decoraţiuni murale la biserici, edificii administrative, Şcoala profesională Teiuleanu din Piteşti, case particulare din oraş: Purcăreanu, Materna [1910], Zamfirescu, Baiulescu, Bobancu [1915].

✪ **MAZILU DAN HORIA** [1943-2008] – istoric literar, slavist, etnolog, editor; director al Bibliotecii Academiei Române; profesor universitar. Membru corespondent al Academiei Române [2001]. Opera: «Cronicari munteni» [1978], «Literatura română în epoca Renaşterii» [1984], «Proza oratorică în literatura română veche» [1986], «Vocaţia europeană a literaturii române» [1991], «Recitind literatura română veche», trei volume [1991/1998/2001], «Cronicari moldoveni» [1997], «Voievodul dincolo de sala tronului» [2003], «Barocul în literatura română».

✪ **MIU-LERCA CONSTANTIN** [1908-1985] – profesor de matematică şi fizică, poet, redactor al publicaţiilor timişorene: „Vestul" şi „Dacia"; colaborator al revistelor: „Albina", „Azi", „Braşovul literar", „Familia", „Floarea de foc", „Fruncea", „Gând românesc", „Gândirea", „Generaţii", „Luceafărul", „Orizont", „Prepoem", „Revista Institutului Social Banat-Crişana", „Scrisul bănăţean", „Societatea de mâine", „Universul literar", „Viaţa literară", „Vremea". Opera: «Biblice», versuri [1932], «Consideraţii asupra artei ţărăneşti din Banat» [1936], «Colinde» [1940], «Sus stele, jos stele», poeme [1971], «Unde concentrice» [1975], «Pajura cu două capete» [1978], «Efemerele anotimpuri» [1983].

✪ **MUŞATESCU VLAD** [1922-1999] – prozator, publicist, traducător, umorist. Opera: «Bobby Felix Făt-Frumos» [1943], «Magdalena şi Ţârloi» [1943], «Pogonici Ariciul» [1943], «La sud de lacul Nairobi» [1945], «Apa vie», «Conan Doi – Penke – tanti Raliţa [1973], «De-a v-aţi ascunselea» [1974], «De-a puia gaia» [1975], «De-a baba oarba» [1976], «De-a bâza» [1977], «Unchiul Andi detectivul şi nepoţii săi» [1982], «Aventuri aproximative» [1984],

«Cei trei năpârstoci» [1985]; traduceri din: Kipling, Jack London, Cronin, Caldwel; colaborator constant la reviste umoristice.

✪ **NANU DIMITRIE** (1906-1988] – profesor de limba și literatura franceză; culegător de folclor, critic literar, poet; autor al volumelor: «Eminescou et la poésie lyrique française» [Paris, 1930], «Le pacifisme dans les Caracteres de la Bruyere» [1972], «Poezia militării şi a Crăciunului de pe Valea Argeşului» [1933], «Din literatura populară argeşeană» [1973], «Pe şoseaua Mălurenilor» [1937], «Plecarea recruţilor», scenetă [1934].

✪ **NEGULESCU NICOLAE** [1875-?] – profesor de fizică şi chimie în Ploieşti, Alexandria, Constanţa; publicist. Opera: «Prin noi şi pentru noi» [1913], «Începutul cercetăşiei la Constanţa» [1934], «Personalitatea lui Ion Gh. Duca» [1934].

✪ **NIŢU GEORGE** (1931-2003] – profesor, editor, critic literar; editează revista „Juventus" [1969]. Opera: «Pamfletul în literatura română», «Elemente mitologice în creaţia populară românească», «Tradiţie şi inovaţie în estetică», «Simbolistica urâtului», «Estetica urâtului» ş. a.

✪ **PAPASTATE CONSTANTIN** [1907,Piteşti-1992,Craiova] – poet şi istoric literar; profesor liceal şi universitar la Craiova. Colaborator la publicaţiile: „Ateneu", „Familia", „Foaia tinerimii", „Ramuri", „Universul literar". Opera: «Trepte» [1944], «Anotimpuri» [1946], «Natura în literatura romantică franceză» [1947], «Critica socială în literatura franceză» [1947], «Pe urmele lui Rebreanu la Craiova» [1963], «Alecsandri inedit» [1966], «Vasile Alecsandri şi Elena Negri» [1947], «Traian Demetrescu» [1967], «Elena Farago» [1972].

✪ **PARNIA PARVAN** [1932-2007] – inginer horticol; cercetător ştiinţific şi director la Institutul de cercetare pentru pomicultură de la Mărăcineni [1969-2007]. Opera: «Portaltoii principalelor specii pomicole» [1974], «Tehnologii moderne de producere a materialului săditor pomicol» [1978], «Cultura nucului» [1983], «Pepiniera pomicolă» [1984], «Producerea, pastrarea şi valorificarea materialului săditor pomicol şi dendrologic» [1992], unele volume în colaborare.

✪ **PÂRVULESCU OCTAVIAN** [1931-1989] – poet, redactor la ziarul „Oltul" din Slatina. Opera: «Oameni pentru toate anotimpurile» [1979], «Rugă târzie» [1990] ş. a. Colaborator la revista „Argeş" şi cotidianul „Secera şi ciocanul".

✪ **PENESCU NICOLAE** [1897-1981] – avocat; ministru de Interne în guvernul Sănătescu [1944]. Arestat de comunişti, deţinut politic [1947-1964], emigrează, organizând, la Paris, Consiliul Naţional Român [1978]. Opera: «Testamentul lui Iuliu Maniu» [1978], «La Roumanie. De la démocratie au totalitarisme. 1938-1948» [1981] ş. a.

✪ **PETCULESCU NICOLAE** [1879-1948] – inginer, profesor universitar, specialist în construcţia de căi ferate, contribuind la realizarea tronsoanelor: Bucureşti-Oltenița, Medgidia-Babadag, Târgu Jiu-Bumbeşti, Piatra Neamţ-Bicaz. Opera: «Căi de comunicaţie şi transpoarte, pe uscat, pe apă şi prin aer», «Căile ferate române. Istorie, evoluţie, organizare».

✪ **PETRESCU COSTIN** [1872-1954] – pictor remarcabil; profesor universitar la Şcoala de arte frumoase din Bucureşti şi Lyon. Excelente picturi murale: Catedrala Încoronării de la Alba Iulia [1922], Palatul patriarhal din Bucureşti, Biserica episcopală din Constanţa, Catedrala din Galaţi, Casa universitarilor din Cluj, Palatul Cantacuzino / Muzeul George Enescu din Bucureşti, biserici din Capitală (Cuţitul de Argint, Mihai Vodă, Plevnei, Sf. Dumitru, Sf. Silvestru), din Argeş (Miroşi, Stănislăveşti, Tutana), din diverse judeţe ale ţării; portrete: «Gheorghe Lazăr», «Demetru Dobrescu», «Eroul sergent instructor Tilică Alexandru din Regimentul 4 Argeş», peisaje: «La grădină», «Misitul» ş. a., compoziţii cu subiecte istorice: «Marea frescă a neamului» [1933-1937], capodopera sa din Ateneul Român - Bucureşti.

✪ **PETRESCU GHEORGHE** [1935-1997] – profesor liceal şi universitar de matematică în Piteşti. Autor al volumelor: «Mecanică teoretică» [1970], «Astronomie» [1976], «Algebră liniară, geometrie analitică şi geometrie diferenţială», I-II [1979//1981], «Matematici superioare» [1979], în colaborare, «Algebră liniară şi geometrie» [1993].

✪ **PETRESCU ILIE** [1836-1889] – artist plastic, specializat la Viena; staroste al zugravilor din Piteşti [1864]; conduce o şcoală de pictură în oraş. Realizează fresce la bisericile ortodoxe din: Turculeşti [1872], Sf. Ioan-Piteşti [1888], Văleni [1888]; icoane pictate

pe lemn aflate în patrimoniul parohiilor: Maica Precista, Sf. Gheorghe, Sf. Ilie din Piteşti; compoziţia istorică: «Mihai Viteazul după lupta de la Călugăreni» [1867].

✪ **PINTILIE GICĂ** [1928-2012] – general brigadă (r); născut în comuna Erbiceni, Iaşi. Studii: Liceul „Gheorghe Lazăr" Iaşi [1947], Şcoala Militară Sibiu [1951]. Comandant al Arhivelor Militare Piteşti [1973-1987]; comandant al Centrului Militar [1969-1988]; coordonator al Asociaţiei Naţionale „Cultul eroilor" filiala Argeş [1991]; preşedinte al Societăţii naţionale a veteranilor de război, filiala Argeş; membru fondator şi prim-preşedinte al Asociaţiei cadrelor militare în rezervă şi în retragere din judeţul Argeş „Basarab I". Decorat cu Medalia „Virtutea Militară" clasa a III-a ş. a. Colaborare substanţială la elaborarea volumelor: «Documente privind istoria militară a poporului român» [1980-1985], «Urmaşii arcaşilor de la Rovine» [2005].

✪ **POLEACU VIRGIL** [1939-2005] – grafician, critic de artă, muzeograf. Originar din Rădăuţi, judeţul Suceava, unde a absolvit studiile primare şi liceale; licenţiat al Facultăţii de arte plastice a Universităţii Timişoara [1965]. Încadrat la Combinatul petrochimic Piteşti, ca grafician, fiind autorul siglei industriale şi comerciale a întreprinderii; ulterior, muzeograf la Muzeul judeţean Argeş [1969-1979], contribuind efectiv la organizarea Galeriei de artă „Rudolf Schweitzer-Cumpăna" şi a Galeriei naţionale de artă naivă din Piteşti. Colaborator al Galeriei particulare de artă „Farmazon". Autor al unor remarcabile cronici de artă plastică.

✪ **POPESCU DIMITRIE** [1863-1925] – medic chirurg; publicist. Activitate în domeniul medical la: Bacău, Dolj, Mehedinţi, Olt, Teleorman, Vâlcea şi Bucureşti [1887-1925]. Autor al volumelor: «Geografia sanitară a oraşului Calafat din judeţul Dolj» [1906]; «Echivalenţa socială a profesiunii medicale» [1910].

✪ **POŢINCU GHEORGHE** [1933, Moeciu-2002,Piteşti] – inginer mecanic, profesor universitar; coautor al volumelor: «Automobile» [1980], «Dinamica autovehiculelor pe roţi» [1981], «Calculul şi construcţia autovehiculelor» [1982], «Dinamica autovehiculelor» [1998].

✪ **PROTOPOPESCU VICTOR** [1869-?] – profesor, autor de manuale şcolare pentru învăţământul primar (citire şi geografie) – în colaborare.

✪ **RAICOVICEANU ECATERINA** [1881-?] – scriitoare, ziaristă, traducătoare; absolventă a Facultăţii de litere şi filosofie din Bucureşti. Autoarea volumelor în proză: «Scrisori către femei» [1907], «În treacăt» [1909], «Suprema mângâiere» [1916], «Jurnalul unei surori de caritate» [1920], «În Germania de azi».

✪ **RĂDULESCU ALEXANDRU RADU** [1911-?] – jurist, publicist; absolvent al Facultăţii de Drept din Paris [1932]. Colaborator la revistele: „Bulletin juridique", „Excelsior"; autorul volumului «La contrôle de la constitutionalité de loi en Roumanie [1935].

✪ **RĂDULESCU IONEL** [1891-1959] – profesor şi avocat, primar al oraşului Piteşti [1932]. Opera: «Mărăştii» [1919], «Comerţul şi industria în trecutul oraşului Piteşti» [1938], «Un monument istoric: Biserica „Sf. Gheorghe" din Piteşti» [1939], «Schitul Trivalea» [1940].

✪ **RĂDULESCU MARTA** [1912-1959] – scriitoare; licenţiată în litere şi filozofie. Colaborează la revistele: „Gândirea", „Ideea literară", „Realitatea ilustrată", „Societatea de mâine", „Viaţa literară". Opera: «Vorbind cu lumea», versuri, «Dimineaţa copiilor» [1929], «Clasa VII A», schiţe [1931], «Sunt studentă !», roman [1933], «Să ne logodim», roman [1934], «Străina», roman [1940], «Mărgele de măceş» [1931], «Cartea celor 7 basme» [1934].

✪ **RIZESCU NICOLAE** [1933-1996] – bibliograf. Opera: «600 cărţi argeşene» [1980], «Argeş XV. 1966-1981. Indice bibliografic» [1982] ş. a.

✪ **SCHOBEL LEOPOLD** [1918-2003] – memorialist, publicist; preşedintele Comunităţii evreieşti din Argeş [1993-2002]. Opera: «Am fost la Auschwitz prizonier cu numărul A-13221», în care evocă perioada detenţiei în lagărele naziste din Germania şi Austria [1944-1945].

✪ **SCHWEITZER-CUMPĂNA RUDOLF** [1886-1975] – important pictor român contemporan; profesor la Institutul de arte plastice Bucureşti; autor al unor remarcabile tablouri inspirate din zonă: «Ţăran din Piteşti», «Baci din Muscel», «Cap de ţăran din Argeş», «Ţărăncuţă din Piteşti», «Potcovar din Piteşti», «La moară în Argeş», «Măgar cu samarul», «Moară la Găvana», «Târg din Piteşti» ş. a.

✪ **SION ALECU IOAN** [1890-1942] – general; comandant de regiment şi divizie. Participă la cele două războaie mondiale; moare pe Frontul de Est; decorat post-mortem cu ordinul „Mihai Viteazul" cl. III-a [1943].

✪ **SPINEI NICOLAE** [1921-2003] – remarcabil profesor de limba şi literatura română la Piteşti; domenii de cercetare preferate: universul ţăranului român, folclorul, operele clasicilor literaturii naţionale: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Liviu Rebreanu ş. a., raportate la literatura universală: «Hamlet şi Eminescu», «Creangă şi antichitatea», «Simetria în romanul Ion de Liviu Rebreanu», «Gândirea creştină a lui Eminescu», «Lumea cea gândită a lui Eminescu» [1995].

✪ **STĂNESCU GHEORGHE-DELAR** [1879-1917] – institutor, autor de manuale şcolare de geografie; dramaturg. Editor al revistei «Şcolarul». Opera: «Naşterea Domnului» [1905], piesă de teatru, episod religios în 5 tablouri; scrisă în colaborare cu Anghel Ivanovici.

✪ **STERIADE FLORICA** [1913-1978] – pictoriţă, profesoară de desen; participări la expoziţii de pictură în ţară şi în străinătate. Opera (tablouri): «Autoportret», «Coasta Atlanticului», «Colţ din Trivale», «Feerie piteşteană», «Măriuca de pe Argeş», «Orfanul», «Portretul tatălui», «Primăvara în oraşul nostru», «Teiul lui Eminescu», «Toamnă în Trivale», «Transfăgărăşanul» ş. a.

✪ **STERIOPOL ION** [1899-1983] – profesor, poet, traducător. Director al Liceului „I. C. Brătianu"; primar al orașului Pitești [1944]. Opera: «Parter japonez», versuri [1927], «Credinţe ucise», versuri [1940] ş. a.; traduce din Paul Verlaine.

✪ **STOICA MARIAN** / Mărăşescu Marian [1937-2012] – poet, prozator, publicist, profesor de literatură. Colaborator la publicaţiile: „Albina", „Argeş", „Argeşul", „Argeşul ortodox", „Catedra", „Cronica", „Curierul de Argeş", „Îndrumătorul cultural", „Luceafărul", „România literară", „Satul natal", „Teleormanul" ş.a. Opera: «Sud» [1977], «Visul unui vis» [1988], «Dincolo de continentele serii» [1994], «Iubirea florii de mai» [1995], «Izvorul Pripăşitului» [2000], «Limba şi literatura română» [1998], «Dicţionar biobibliografic. Scriitori, publicişti şi folclorişti ai Argeşului» [2010].

✪ **TEMPEANU VIRGIL** [1888-1975] – profesor; germanist. Colaborator al publicaţiilor: „Calendarul învăţătorilor", „Convorbiri literare", „Drum drept", „Făt-Frumos", „Junimea", „Înmuguriri", „Neamul românesc literar", „Propilee literare", „Ramuri", „Răvaşul nostru", „Revista germaniştilor români", „Revista limbii şi culturii germane". Autor al scrierilor: «Poeziile de cruciadă ale lui Walter von der Vogelweide în comparaţie cu acelea ale literaturilor romantice medievale», «Natura în poezia lui Eminescu», «Povestitorul Ion Dragoslav», «Pesimismul şi cauzele lui», «Cultura populară în Germania», «Nietzsche poetul»; studii despre poezia populară; traduceri din: Goethe, Heine, Novalis ş. a.; traduce în limba germană «Alexandru Lăpuşneanul» de C. Negruzzi.

✪ **TEODORESCU MARIN [ZAVAIDOC]** [1896-1945] – excepţional lăutar; interpret celebru al melodiilor: «De când m-a aflat mulţimea», «Dragostea e ca o râie», «Cocoşel cu două creste», «Mărie şi Marioară», «Suflecată pân' la brâu», «Pe deal, pe la Cornăţel», «M-am născut într-un bordei» ş. a.

✪ **TEODORESCU-BRANIŞTE TUDOR** [1899-1969] – publicist şi scriitor; redactor la „Adevărul", „Dimineaţa", „Facla"; director la „Cuvântul liber". Opera – nuvele: «Suflet de femeie» [1920], «Şovăiri» [1921], «Ochiul de nichel» [1927]; romane cu tematică socială: «Domnul Negoiţă» [1932], «Fundătura cimitirului nr. 13» [1932], «Băiatul popei» [1933], «Prinţul» [1944], «Scandal» [1945], «Primăvara, apele vin mari» [1960]; eseuri biografice: «Gambetta, viaţa şi opera lui» [1926], «Clémenceau, viaţa şi opera lui» [1931]; culegeri de articole: «Oameni şi cărţi» [1923], «Oameni şi paiaţe» [1967]; traduce din: André Maurois, Benjamin Constant, L. Stern.

✪ **TRIVALE ION**, pseudonimul literar al lui Iosif Netzler [1889-1916] – important critic şi istoric literar; discipol al lui Mihail Dragomirescu; debutează în revista „Convorbiri critice"; analize de pe poziţii clasicizante în opera sa fundamentală «Cronici literare» [1914]. Remarcabil în analiza pieselor de teatru: „Apus de soare" de Barbu Delavrancea, „Letopiseţi" de Mihail Sorbul şi „Cocoşul negru" de Victor Eftimiu. Critic raţionalist extrem de personal în aprecierea viabilităţii unor opere literare, sedus de creaţia poetică a lui Grigore Alexandrescu, Panait Cerna, Şt. O. Iosif. Traduce, din Mark Twain, «Schiţe umoristice»

[1916]. Scrie «Vina războiului de azi. Dialog între Teutofilus şi Gallomanus» [1915]. Moare tânăr, pe front, la Zimnicea, în 11 noiembrie 1916, când „sublocotenentul piteştean Netzler apăra cu mitraliera, ca un erou, liniştea creaţiei unor literaţi mai puţin dotaţi.”.

✪ **URIŢESCU GRIGORIE** [1888-1978] – preot cărturar; vicar al Eparhiei Argeşului; egumen al Schitului Trivale [1945-1978]. Opera: «Mănăstirea Stănişoara» [1943], «Schitul Trivalea din Piteşti» [1965], «Mănăstirea Turnu» [1967], «Mînăstirea Văleni-Argeş» [1969], «Schitul Robaia-Argeş» [1974] ş. a.

✪ **VALENTINEANU IOAN** [1834-1898] – istoric şi traducător; fondatorul ziarului „Reforma” [1856-1888]. Opera: «Biografiea oamenilor mari scrisă de un omŭ micŭ» [1859], «Din memoriile mele» [1896] ş. a.; traduce «Misterele Londrei» de Paul Féval.

✪ **VÂLSAN GEORGE,** pseudonimul lui Marinescu [1885-1935] – geograf, scriitor; profesor la Universitatea Iaşi. Opera: «Câmpia Română – contribuţiuni de geografie fizică» [1915], «Povestea unei tinereţi» [1924], «Grădina părăsită» [1925], «Sur l'evolution de la plaine roumaine entre les rivières Olt et Argeş»; poezii: «Din înălţimi», «Murmurul pădurii», «În umbra pădurii», «Scrisoarea munţilor», «Ţara mea», «Colinda» ş. a.

✪ **VESELOVSKI VASILE** [1925-1992] – compozitor; autor al unor melodii nemuritoare: «O chitară cânta» [1959], «Câmpia sub lună» [1962], «Dacă nu eşti lângă mine» [1964], «Tu» [1964], «Luna la Mamaia» [1965], «De ce nu eşti ca-n prima zi» [1965], «Cânta un matelot» [1966] ş. a.

✪ **VIŞESCU TATIANA** [1955-2007] – profesoară, doctor în filologie. Opera: «Nicolae Labiș. Eseu liric» [1995], «Experiența dramaturgică interbelică» [1999], «Paralele dramaturgice» [2001], «Portret imperfect» [2001].

✪ **VRĂNEANŢU GHEORGHE** [1939-2006] – artist al penelului; profesor de pictură; expoziţii în: Austria, Belgia, Franţa, Italia, Japonia, R.F.G., Rusia, U.S.A. Opera sa relevă ecouri ale picturii lui Pieter Bruegel cel Tânăr, dar şi ale vechii picturi româneşti de icoane; remarcabil stil narativ.

✪ **ZAVULOVICI SORIN** [1947-1997] – actor al Teatrului „Al. Davila” [1971-1997]; director al teatrului piteștean [1988-1997]. A interpretat peste 70 de roluri, în piese clasice și contemporane din dramaturgia națională și universală.

✪ **ZĂRNESCU CONSTANTIN** [1931-2003] – actor, regizor, scenarist. Actor la Teatrul Național București [1950-1954], Teatrul „Al. Davila” Pitești [1954-2003]; director al teatrului piteștean [1976-1988]. Remarcabil regizor al creației dramatice a lui Tudor Mușatescu; colaborator, cu „scenarii savuroase, pline de fantezie”, la postul național de radio.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 381-382; Idem– *Experimentul / Fenomenul Piteşti*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Rezistenţa anticomunistă română*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Ion Focşa*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Alexandru Kiriţescu*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *M. Mucenic Dumitru*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Gheorghe Pantelie*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Virgil Poleacu*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Tudor Teodorescu-Branişte*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Monumentele eroilor Argeş-Muscel*, www.google.ro, calameo.1227548; Idem– *Bisericile de lemn din judeţul Argeş – monumente de arhitectură*, www.google.ro, calameo.1227548

Tatiana Bobancu– *Album religios. Bisericile din oraşul Piteşti, cu un scurt istoric*, Piteşti, 1933; Eugenia Greceanu– *Ansamblul urban medieval Piteşti*, Bucureşti, 1982; Petre Popa, Paul Dicu, Silvestru Voinescu– *Piteşti, pagini de istorie,* Piteşti, 1986; Petre Popa, Paul Dicu, Silvestru Voinescu– *Istoria municipiului Piteşti,* Bucureşti, 1988, 360 p.; Teodor Mavrodin– *Istoria primăriei Piteşti,* Piteşti, 1966, 261 p.; Teodor Mavrodin– *Piteşti. Mărturii documentare*, Bucureşti, 1998, vol. I, 448 p.; Petre Popa– *Piteşti 620. Memento. Istorie, Economie, Cultură, Urbanism*, Piteşti, 2008, 456 p.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

– IMAGINI –

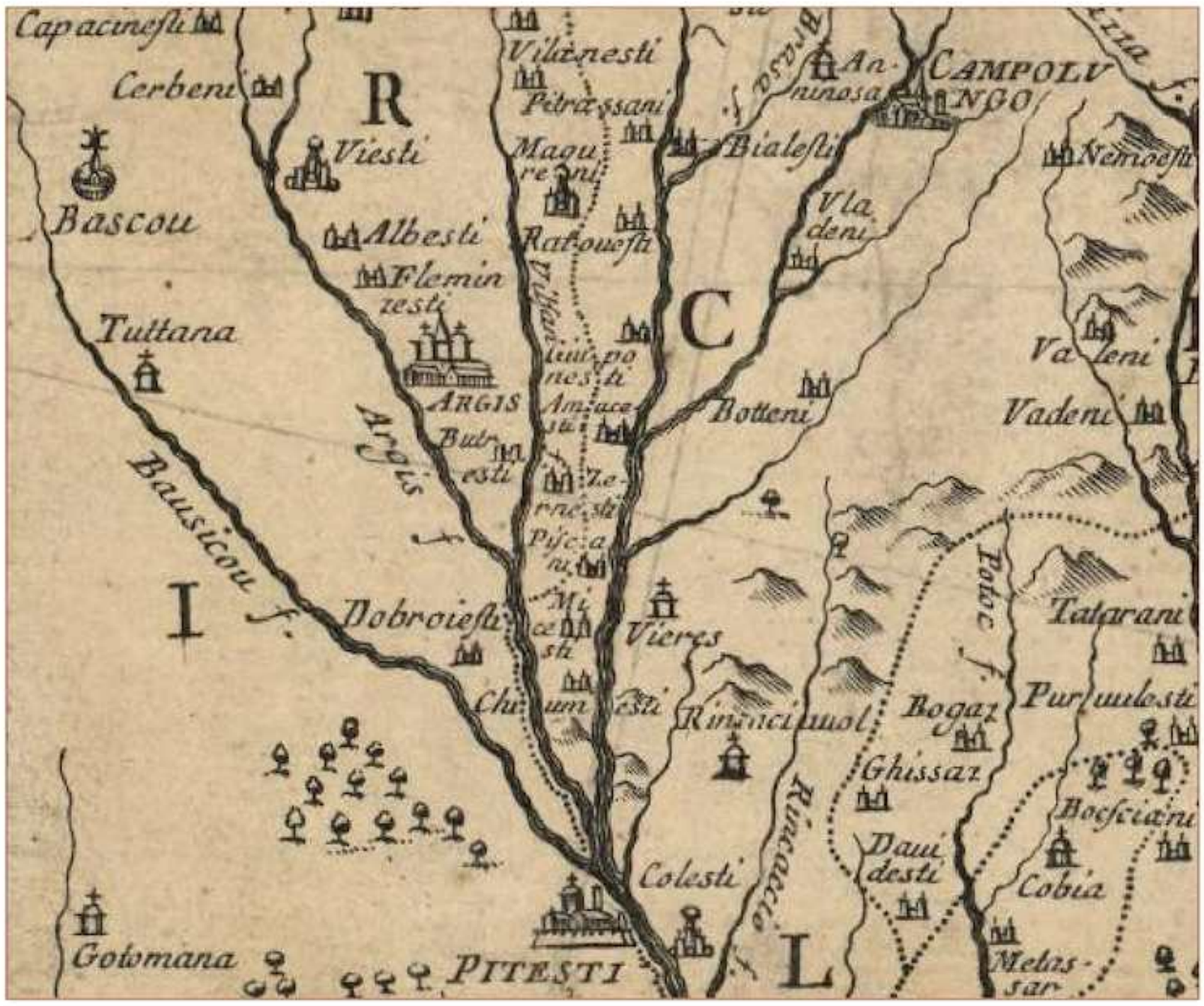

Harta stolnicului Constantin Cantacuzino.

Luigi Mayer - Piteşti în 1793.

Biserica «Sf. Nicolae» demolată în 1963.

Biserica domnească «Sf. Gheorghe».

Biserica «Sf. Treime» - Beştelei.

Biserica «Sf. Mina» - Greci.

Biserica «Sf. Ilie» a cojocarilor.

Biserica «Sf. Ioan Botezătorul».

Biserica Mavrodolu.

Biserica «Sf. Vineri».

Biserica Schitului Trivale.

Biserica romano-catolică.

Sinagoga.

Biserica
armenească.

http://pitesti.wordpress.com

Primăria comunei urbane Piteşti.

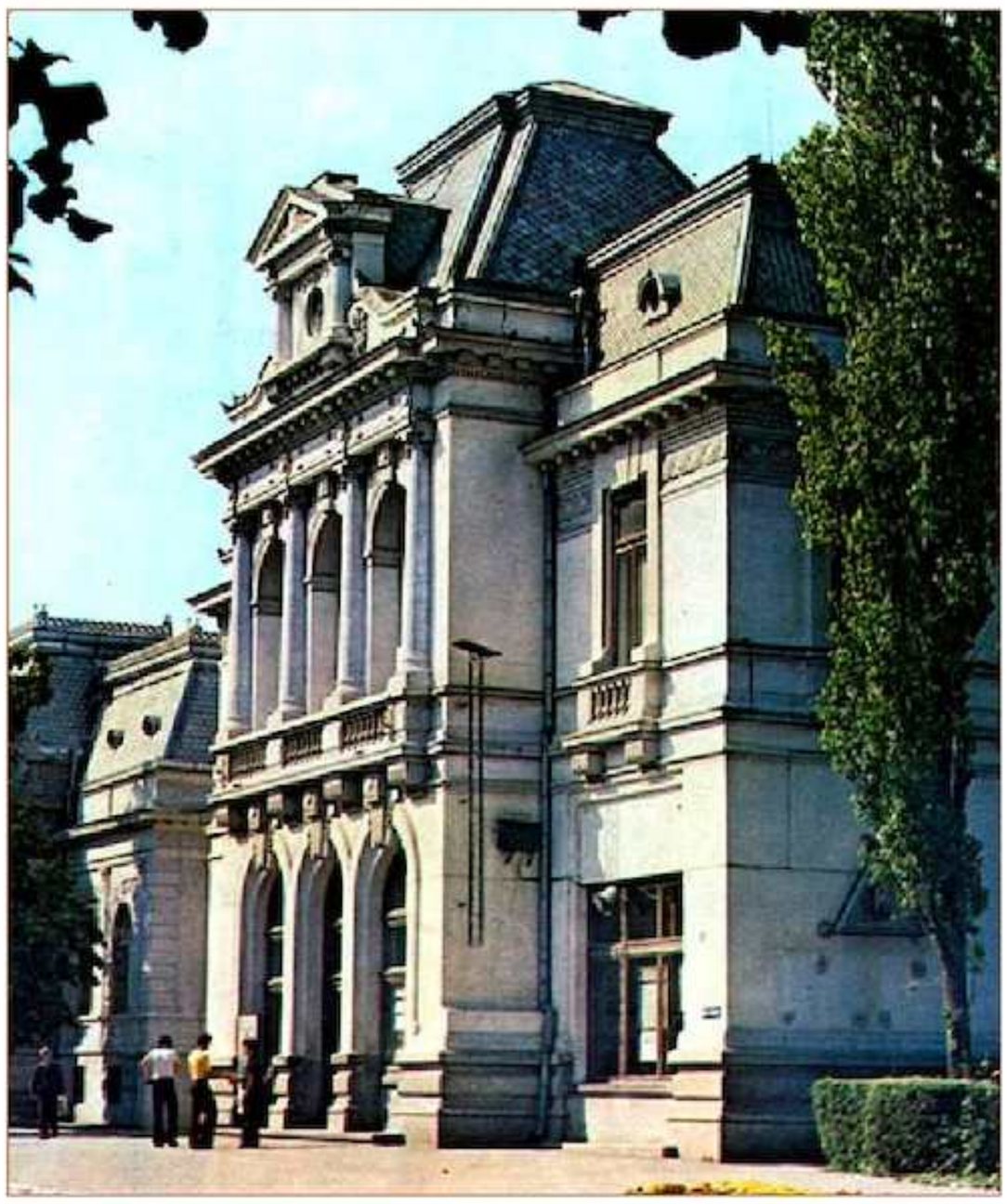

Camera
de comerţ.

Casa Fostiropol.

Gara CFR Piteşti.

Administraţia financiară şi Tribunalul.

Liceul «I. C. Brătianu».

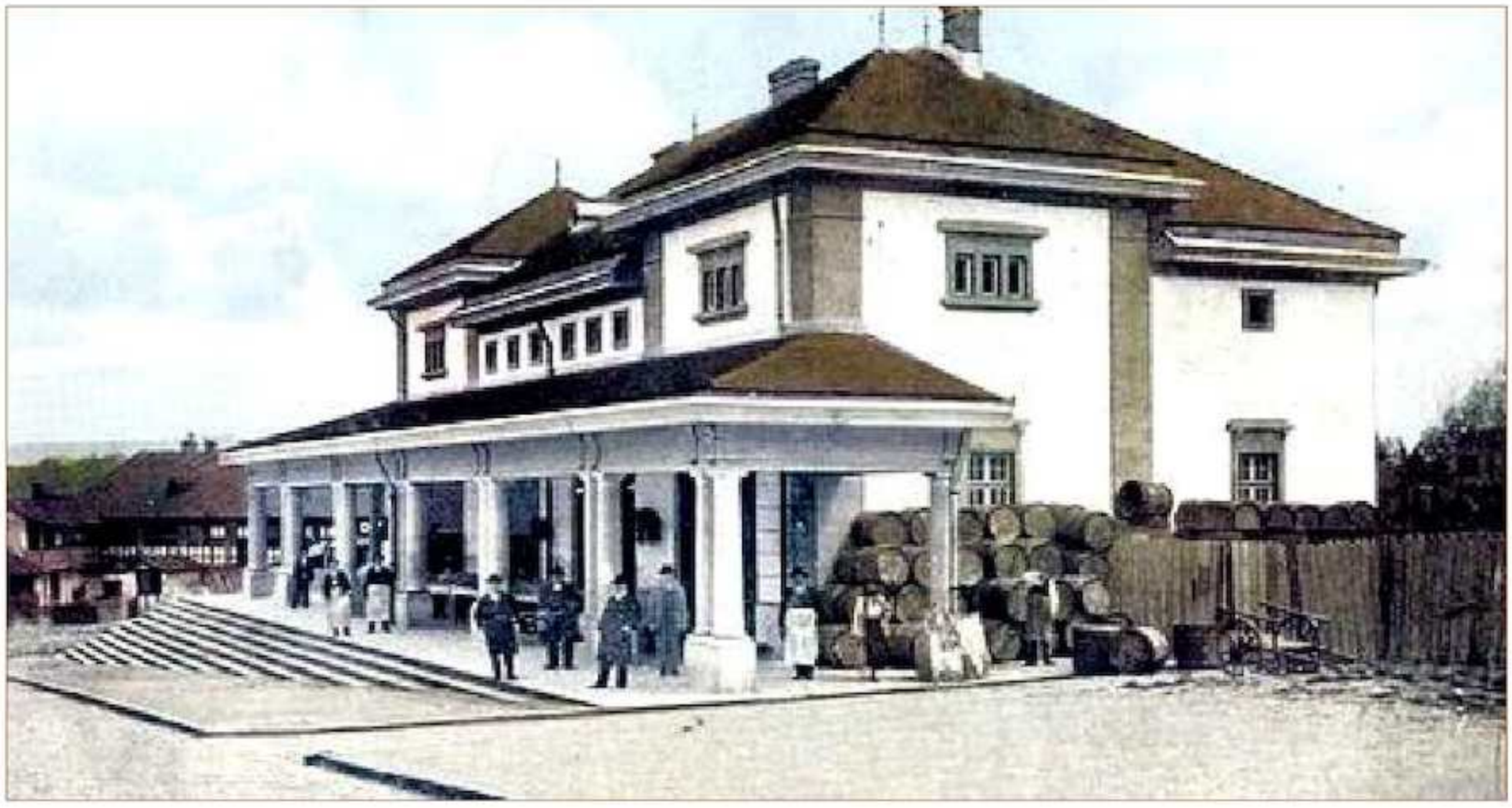

Hala de peşte din Piteşti.

Hala de carne şi de peşte.

Foişorul de foc.

Din arhitectura modernă piteşteană.

Grota din Parcul Trivale.

Vedere din Parcul Trivale.

Muzeul judeţean Argeş.

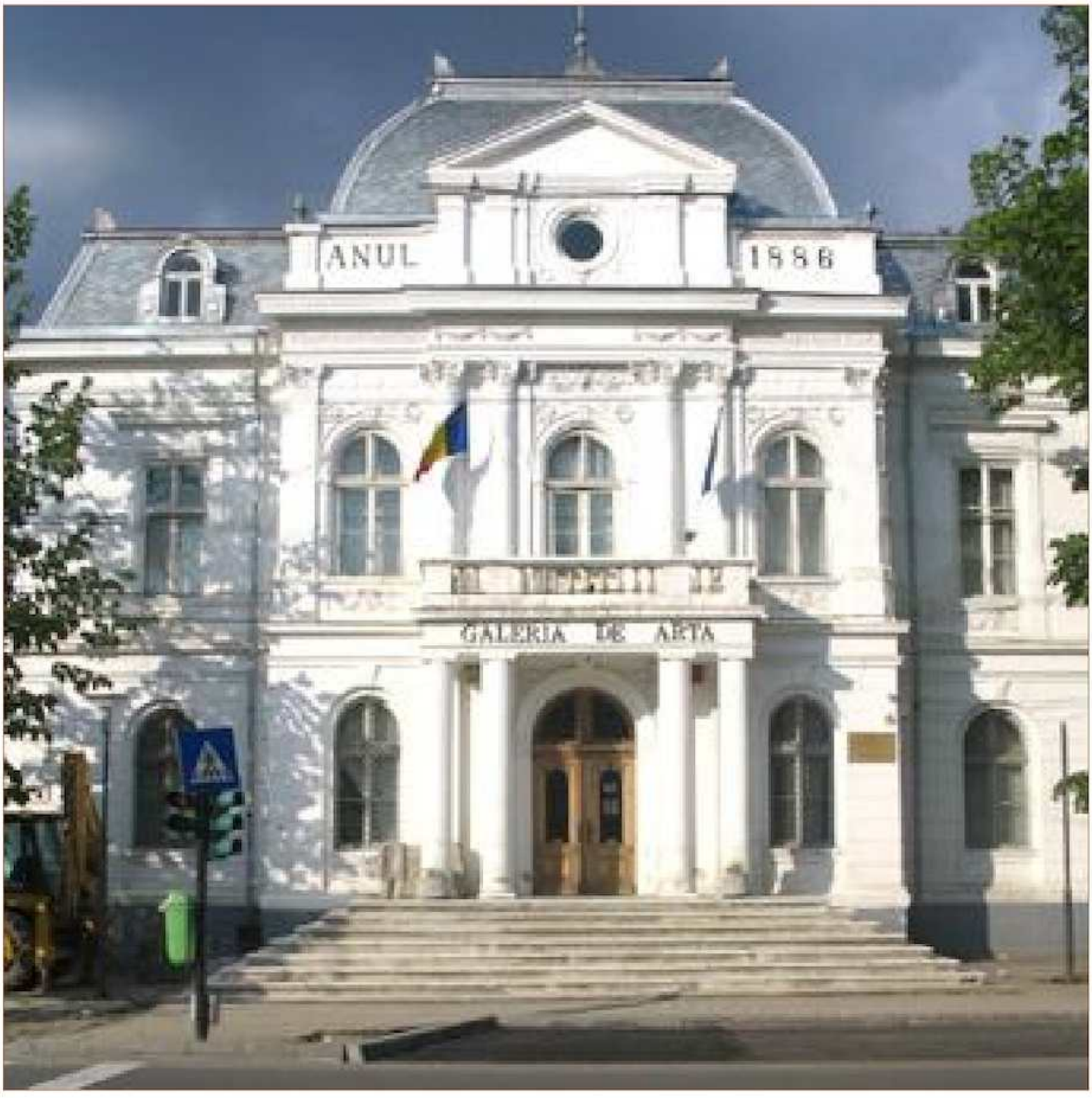

Galeria de artă «Rudolf Schweitzer-Cumpăna.

Teatrul «Alexandru Davila».

Biblioteca judeţeană «Dinicu Golescu».

Monumentul Independenţei.

. Poarta Eroilor

Statuia lui Nicolae Bălcescu.

Statuia lui Mircea cel Bătrân.

Statuia lui I. C. Brătianu.

Nodul generaţiilor.

Casa Coandă.

Hotel «Muntenia».

Amenajare peisagistică.

Lalele...

Palatul administrativ judeţean / Casa albă.

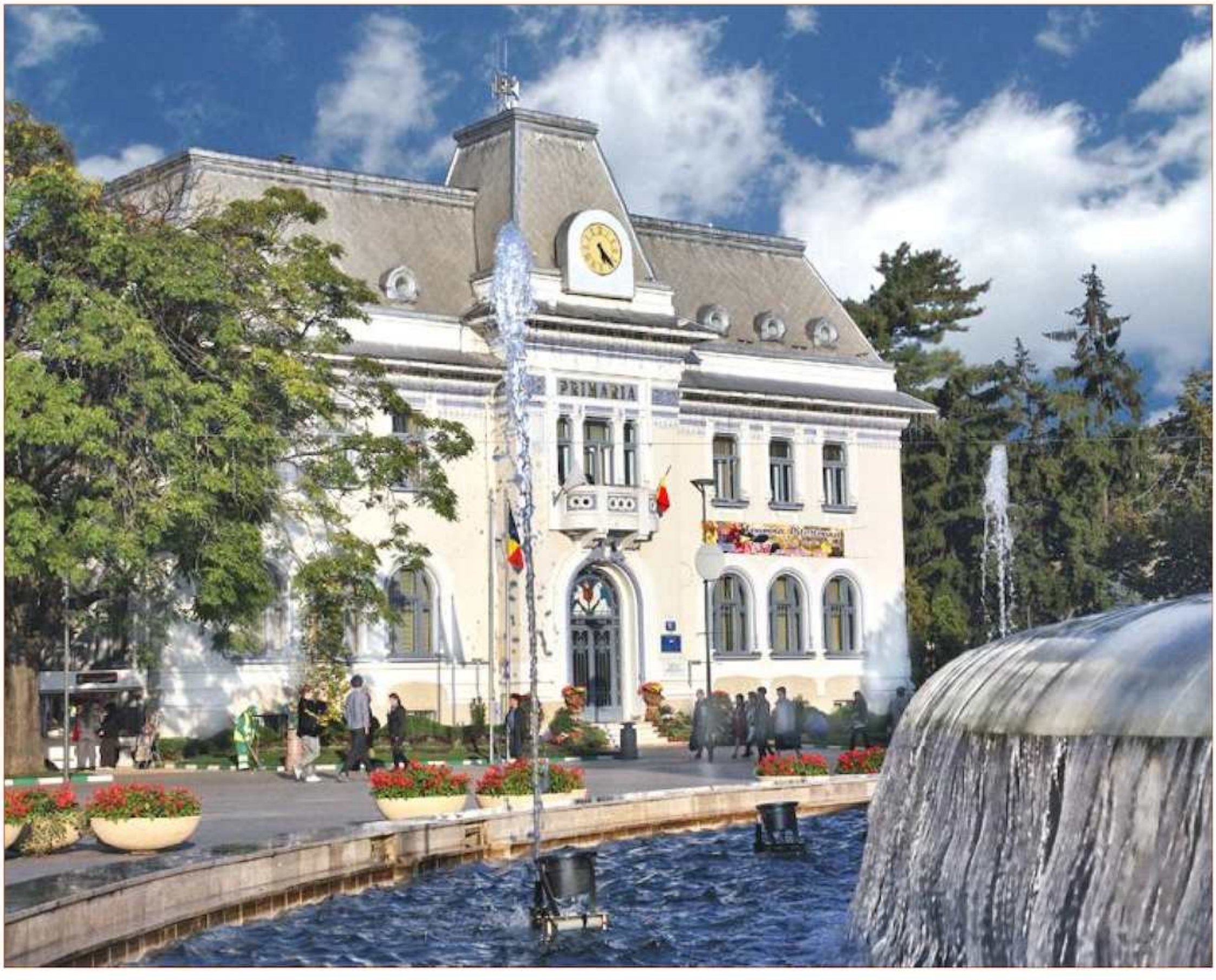

Primăria municipiului Piteşti.

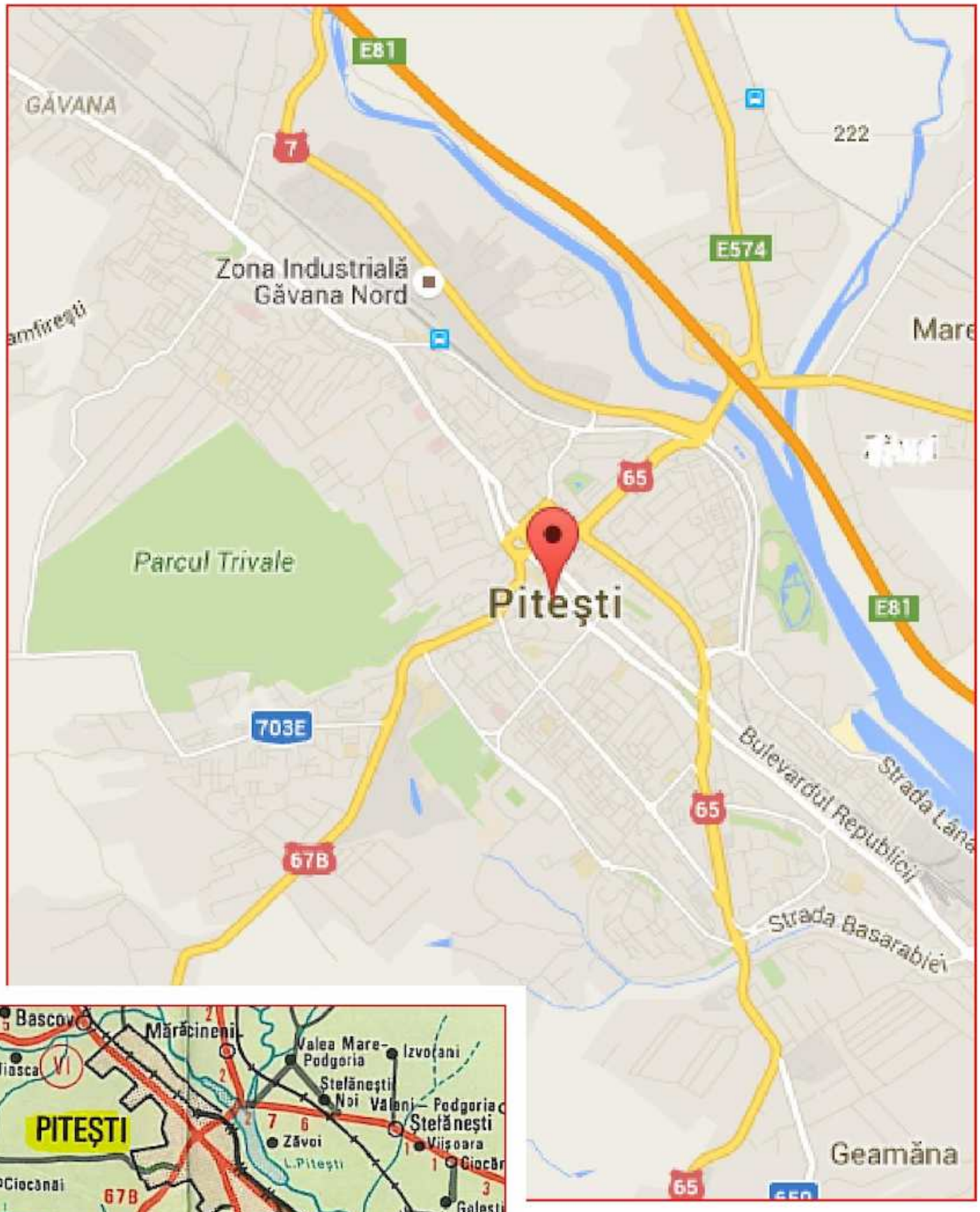
E81
GĂVANA
7
222
E574
Zona Industrială
Găvana Nord
65
Parcul Trivale
Pitești
E81
703E
Bulevardul Republicii
Strada Lână
67B
65
Strada Basarabiei
Geamăna
65
Bascov
Mărăcineni
Valea Mare-
Podgoria
Izvoarele
Uiasca
VI
Ștefănești
Noi
Valeni – Podgoria
Ștefănești
PITEȘTI
Zăvoi
Vișoara
L. Pitești
Ciocănești
67B
Smeura
Moșoaia
65
70
Geamăna

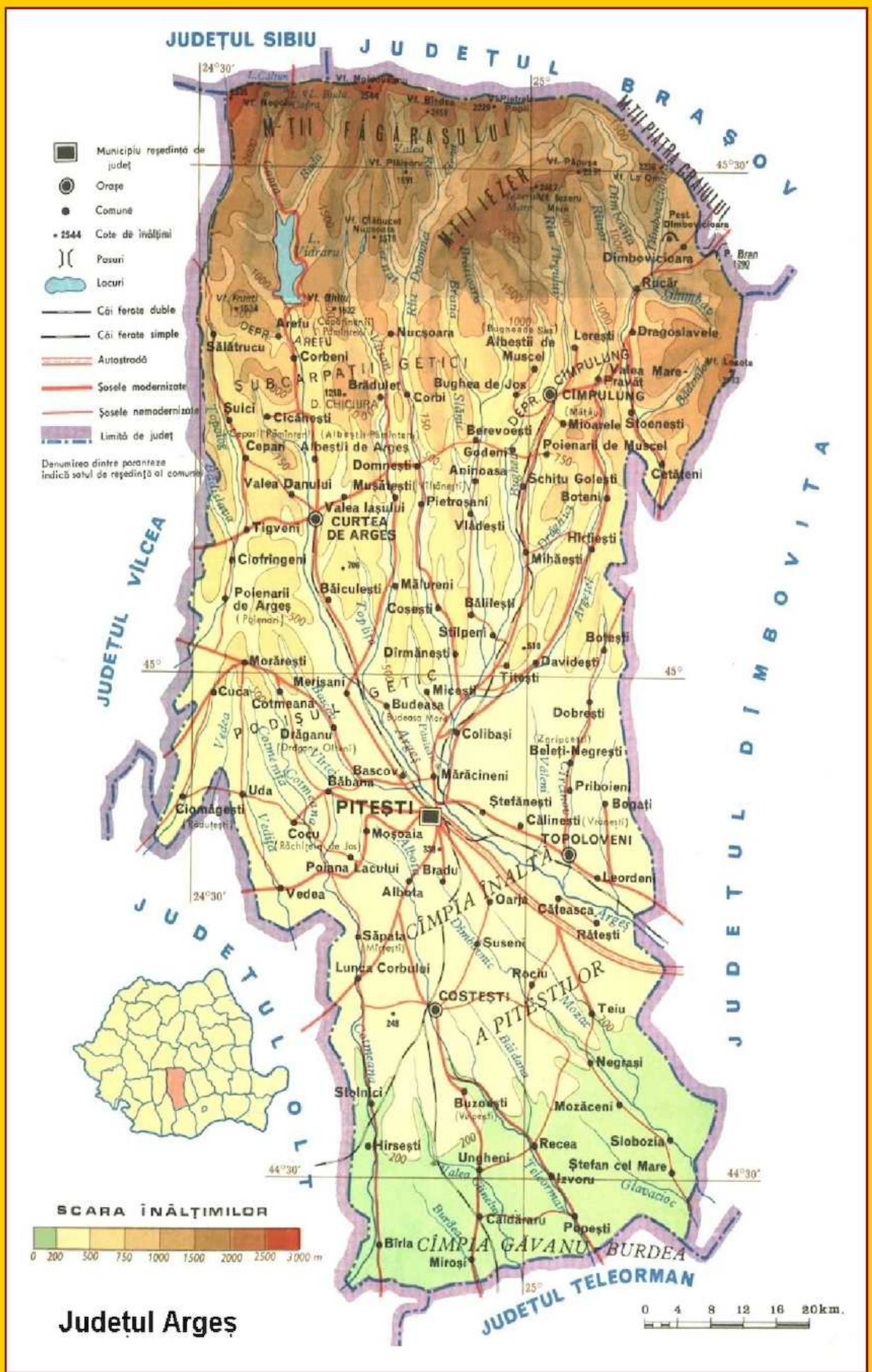

Județul Argeș